

Jú jmi 'l̥ tsa kō w̥

*Lengua chinanteca
Ojitlán, Oaxaca*

Tercer grado

NOMBRE DEL ALUMNO (A)	
ESCUELA	GRUPO
POBLACIÓN	
ENTIDAD FEDERATIVA	

Este libro de texto ha sido elaborado por el Gobierno de la República y se entrega en forma gratuita a los niños de las escuelas primarias del país.

Los juicios y opiniones de los maestros, de los padres y de los alumnos son muy importantes para mejorar la calidad de este libro. Sus comentarios pueden ser enviados a la siguiente dirección:

COMISIÓN NACIONAL DE LIBROS DE TEXTOS GRATUITOS

Rafael Checa núm. 2 col. Huerta del Carmen
C.P. 01000, México, D.F.

Las obras de arte que ilustran las cubiertas de los libros de texto gratuitos son representativas de las grandes etapas del arte mexicano. Constituyen un valioso respaldo educativo y son motivo de orgullo nacional.

SEP

Libro de texto en lengua chinanteca, Ojtlán, Oaxaca

Elaborado en la Dirección General de Educación Indígena de la Subsecretaría de Educación Básica de la Secretaría de Educación Pública

Autor

Juventino Silva Escobar

Colaboradores

Juan Morales Sabino
Reina Felipe Jiménez
y Bartola Morales García

Ilustración

Ruth Araceli Rodríguez León

Ilustración de Portada

“La ofrenda”; 3.84 x 5.63 m

Pintado por los niños mixes de la comunidad

Santa María Tlahuitoltepec, Oaxaca:

Filemón Martínez Martínez, Ignacio Sánchez Morales, Francisco Gutiérrez Vásquez,
Honorario Martínez Cardoso, Hipólito Gutiérrez Hernández,
Francisco Javier Martínez Gutiérrez, Juan Vásquez Vásquez,
Dagoberto Gutiérrez Jiménez, Severo Martínez Gómez, Alejandro Vázquez Vázquez,
Alejandro Díaz Díaz, Dorotea Martínez, Juliana Hernández Gómez,
Anatolia Pérez Gallardo, Lucía Díaz Jiménez, Hermelinda Vásquez González,
Maximina Vásquez Vásquez, Leonardo Orozco López, Sergio Martínez Cardoso,
Máximo Martínez Gutiérrez, Gregorio Vázquez Cardoso, Pedro Gómez Vásquez,
Esteban Vásquez Vásquez y Constantino Díaz Díaz

D.R. © **Colorín colorado. El arte de los niños indios. Mexico, 1993**

Reproducción autorizada por el Fideicomiso para la
Salud de los Niños Indígenas de México, A.C.

D.R. © Secretaría de Educación Pública, 1994

Argentina No. 28
Col. Centro, C.P.06029
México, D.F.

ISBN 978-968-29-7550-9

Primera edición 1994

Décima sexta reimpresión 2013

Impreso en México

*La Patria (1962),
Jorge González Camarena.*

Esta obra ilustró la portada de los primeros libros de texto. Hoy la reproducimos aquí para que tengas presente que lo que entonces era una aspiración: que los libros de texto estuvieran entre los legados que la Patria deje a sus hijas y a sus hijos, es hoy una meta cumplida.

A seis décadas del inicio de la gran campaña alfabetizadora y de la puesta en marcha del proyecto de los libros de texto gratuitos, ideados e impulsados por Jaime Torres Bodet, el Estado mexicano, a través de la Secretaría de Educación Pública, se enorgullece de haber consolidado el principio de la gratuidad de la educación básica, consagrada en el Artículo Tercero de nuestra Constitución, y distribuir a todos los niños en edad escolar los libros de texto y materiales complementarios que cada asignatura y grado de educación básica requieren.

Los libros de texto gratuito son uno de los pilares fundamentales sobre los cuales descansa el sistema educativo de nuestro país, ya que mediante estos instrumentos de difusión del conocimiento se han forjado en la infancia los valores y la identidad nacional. Su importancia radica en que a través de ellos el Estado ha logrado, en el pasado, acercar el conocimiento a millones de mexicanos que vivían marginados de los servicios educativos y, en el presente, hacer del libro un entrañable referente gráfico, literario, de conocimiento formal, cultura nacional y universal para todos los alumnos. Así, cada día se intensifica el trabajo para garantizar que los niños de las comunidades indígenas de nuestro país, de las ciudades, los niños que tienen baja visión o ceguera, o quienes tienen condiciones especiales, dispongan de un libro de texto acorde con sus necesidades. Como materiales educativos y auxiliares de la labor docente, los libros que publica la Secretaría de Educación Pública para el sistema de Educación Básica representan un instrumento valioso que apoya a los maestros de todo el país, del campo a la ciudad y de las montañas a los litorales, en el ejercicio diario de la enseñanza.

De esta forma, el libro ha sido, y sigue siendo, un recurso tan noble como efectivo para que México garantice el Derecho a la Educación de sus niños y jóvenes.

Jú jmi 'l̥ tsa kō w̥

*Lengua chinanteca
Ojitlán, Oaxaca*

Tercer grado

PRESENTACIÓN

Este libro de texto está dirigido a las niñas y los niños indígenas que cursan la educación primaria, tiene el propósito de favorecer el aprendizaje de la lectura y la escritura de la lengua indígena que se habla en su comunidad.

Se espera que este libro sea utilizado en forma creativa, tanto por el profesorado como por las niñas y los niños, en este ciclo escolar y los subsecuentes, para dar respuesta a los problemas particulares que se presenten en el desarrollo de la expresión escrita y la comprensión lectora.

En el libro se encuentran diferentes textos, algunos hablan del entorno físico de los alumnos, objetos y cosas que hay en la comunidad, y otros se refieren al entorno social y cultural, pues relatan las costumbres, fiestas y leyendas de la región.

Su elaboración estuvo a cargo de profesores indígenas bilingües con experiencia en la enseñanza de su lengua materna, así como con un profundo conocimiento de la cultura de sus comunidades. Para la redacción, los autores consideraron el enfoque comunicativo propuesto en el *Plan y Programas de Estudio para la Educación Primaria 1993*.

Este libro de texto podrá ser enriquecido a partir de las observaciones y consideraciones que profesores, padres de familia, comunidades y organizaciones civiles indígenas realicen acerca del lenguaje utilizado, los contenidos, las ilustraciones, el formato y la presentación.

Laili' yi

Ejä yi yú jmi lá, ekó' simi' tijná tsant tsa wo' jmatí yi, majä lí' ñiaa jmo' jñá sja tì jú jmi kí. Nijua' tí e' a simi' lalá, emang wí' lí' ñiaa sñi jña jmo' a, jña engi chía lajì jú natö ñi yi, wiji re lichaa jú jña tsotì kiä.

Jì jä tsotì lè jú jmi jña tsa kuí laitä' tsarö'. Jña jì lajä lí' ejia ñi yi laijua' tsa talí' tá enatö lajì yi awó jmiñi ma atsa jä, lajä lai í' lailí' ñi.

Ejä yi lá ekó' simi' tijná, jña elijmá chiwí' jna' yi lá tì itsont, lajä lai lè jna' jña lailí' jeju' kiä.

Jua' ñü lajì tsa talí' tsotì, xe jmi sími' tsatä' inó, jña lajì tsarö', majä rewí' lichí' yi.

Li' maa kuo' jna' lajì tsotì tsarö, jña lajì tsa talí' tá lakä jeju' itä' tsarö, jña xe jmi simi', tsai' tsa akuo nachí' ne' e, jña tsai' tsa akuo köche jú natö ñi yi lá, lailí' kueto jña eä akuo köchä tsotì.

PUEBLA

VERACRUZ

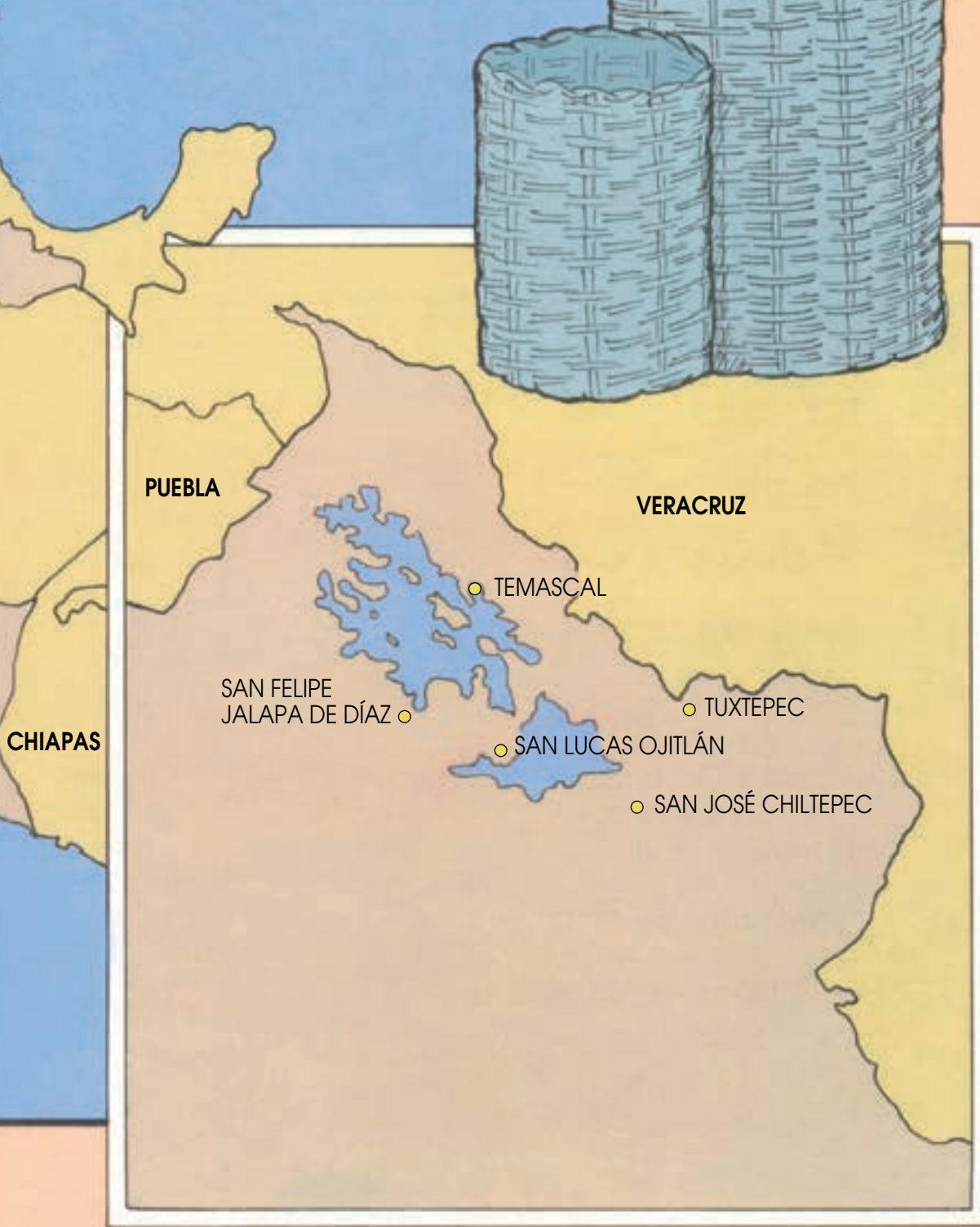
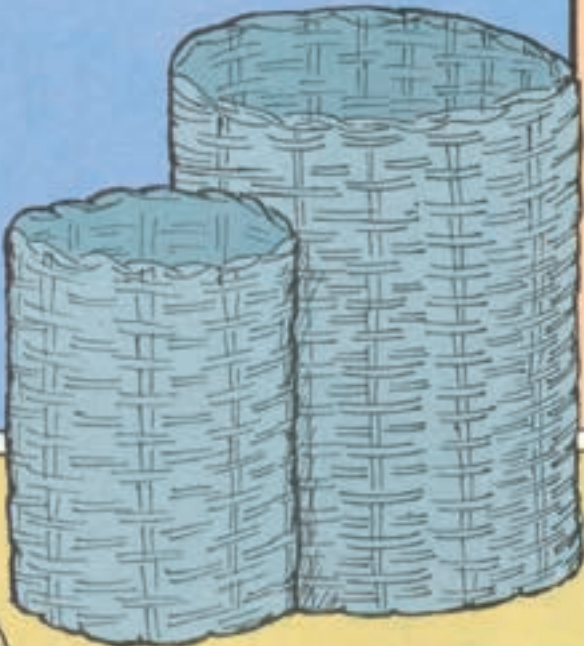
OAXACA

GUERRERO

Oaxaca

OCÉANO PACÍFICO

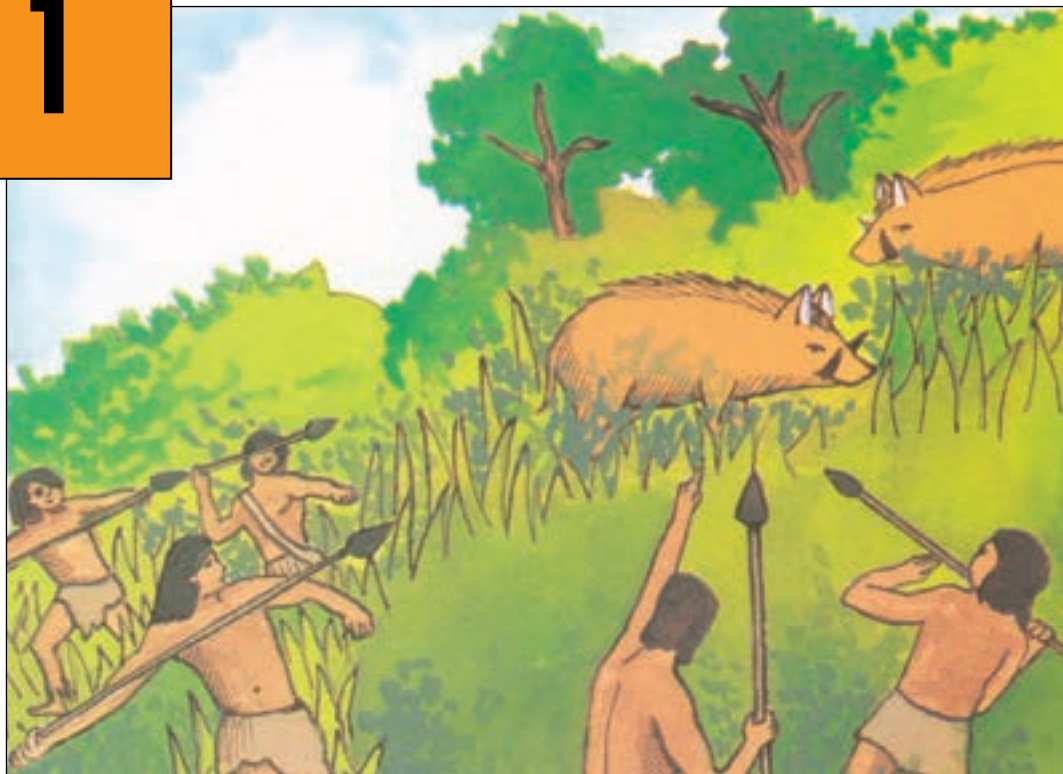

ÍNDICE

EJIA ÑÍ YI

Lección Enatö	Página Aji' natö
1 Ela' matä'a tsa náa	12
2 Ela' lî' ite'e	20
3 Aji' jatä' tsa	28
4 Tsa kiä ja'	36
5 Pini Jua	44
6 Jú chaa ki' ö sîmi'	52
7 Kut je ché	60
8 Yi chaa jú	68
9 Jä tsa sî Stîä Orti	76
10 Jmî ane 'ni	84
11 Tsarö' atä' 'ni	93
12 Echî te'e jña tsa jejut sîi	100

Lección Enatö	Página Aji' natö
13 Jejuť kiä	108
14 E'lä itä' tsa 'l̥ə jú jmi	116
15 Ela' tä' tsa	124
16 Ejmo tsarö' tajut	132
17 Jmĩt juo' jmoa jejuť	140
18 Tsatä matä' náa	148
19 Laí <u>ë</u> a tsa tsóo tá	156
20 Lö' elijmo jña eli'yee tsarö'	164
21 Elijmo tsarö'	172
22 Esá elijmóo esá ñi'nó	180
23 Laili' jejuť inó jña jejuť juo'	189
24 Jlu' juť i' <u>l̥</u> ea jú jmi	196

ELA' MATÄ'A TSA NÁA

Kö taa'lo añito'o ikua atä S iku, tsajit makuä' je mati achato'o, ejä matsaia sî'yi ju' 'ñi juo' ki'a, ejä asi'a li'ya 'ni wi ò jna' malt'. Ejä ajmalee ngi' atä S iku, lö' eñia lai matä' tsa náa. Ejä ajmalea cha jú macha tsawit matä' náa. Asa malt' ' jeju' lailit' lalit'nt, asa sî'ñi matä' tsarö' ijä matä'a inaó to kima' ijä ma'noa isa lajit' m't'ma ku'a, jña isä lajit' ñi ja' tä' ñi'nó. Ejä malt' lajä wí asë emajñi lajit' elo je, lailit' lajit' ejñia lalit'nt, kuine jä samá jmakuäa ja' wí asa imali kää ekuo'a ja' eku', ejä lö'jä maku'a lö' ja' masä'a.

Etajä majmoa nakö sî' máchi chia na'ma, majä jña ejä maí' ja' mati ajia ñi'no jut ingta. Jt emajmoa kö stjli, eli'

'ma jña naloo ja', jña sɪ jä ma'li'a ja', jña kö na'ma mi'
 chí nakö sɪ' chí, majä masä'a lajɪ ja' chijuɪ' jña tä tä'nɪ'nó.
 Kö mati atsä ja' tä' nɪ'nó, jña mɪ 'ma, tsa natä' tɪsɪ la' ijä
 isä ja' jña mɪ 'ma tsa natä' la' tɪsɪ, lanɪ jma' mali' matä'
 tsa náa. Nana ase lajä jmalɪ' lalɪ'nɪ, wɪ kö mati, atɪ jmɪ,
 iatso'a laijña kuɪ, jöma' kö iatä'a laitä'a, lalɪ'nɪ. Ejə' 'nä
 erə loo kuɪ ite'e jma tō' juɪ kö jmɪñi, jña ere wɪ maloo
 náa wɪ ima'mɪ wo. Lajɪ elá ema achá laa jna' jɪ ee tsoɪ
 kiä' latä kö jmɪñi ñitɪ.

Jø' nä láijmo sîmi' tá ñiti.

**Rø kiä 'nä í majä ngi' chi'i lajĵ ejua'
tsoŧ, ejmo' majä rø li'ñá.**

**Jmo' 'nä yi lajĵ' majä rø liŧ' jú jmi
jña jú ñi'.**

**Nĵua' sachä'a 'nä lajĵ ejia ñí yi, lajĵ'
'nä ngi' rö', jña chá 'nä jú jña ikö
chä sîmi', majä lima' 'nä eñi ikö
chä sîmi'.**

Jø 'nä ela' tti mati 'l̥ tsarö.

Tso 'l̥

Tsa nóo

Tsa nóo

Tsa 'l̥

Tsa 'l̥

Tsa nóo

Laí ma aje' nt 'nä lajĵ jna' cha jú. Ejä'ne 'nä jú cha
majä achitë' la' jma jä' 'nä ilá, laí chá lá jna.

Kö' juĵ ama asq eliku' jä añii irĵ á jmt, añí ij moku, la'
ache jä jna atö moku, tsa ale jĵa lijä 'ma', kölø chij
a'maa 'ma' aĵ kö mora ja', tsa jĵ' jna mati alĵ jä, mati
kuä'a ajmalee jmajä lajĵ ja' ĩ, majä ajmo see jmt' jña
jmile, ikö che ato 'a siñí.

Ani lĵ' chaa jú eja 'ne cha' jú ki' ja' natä tĵwont.

tĵ'na

chití

tsĵ

Emá ajə' 'nä lai cháa jú, eja rel' nɨjua' jmajäa 'lə,
eja rəŋɨ chí jna', eja 'ne 'lə 'nä la' jmajä' ila lajä
lajua' tɨwo ni.

-Jmo 'nä, 'naa tsajma jñi, majä a'nee ejmo'o.

-Tsajma jä' 'nä lə.

-Lajɨ 'nä jmo'o tá.

-'Nä' 'nä jä tsa jä tsa jua' mati 'lə la' jmajä' 'nä.

-Chitə 'nä eju' alɨre.

-Jɨ e'nä' nä jä tsa jmo' jú jä ikä ikö chá sɨmi'.

-Mati ta'lə 'nä alá, mí 'nä majä 'ləə.

-Jmo 'nä kö jú 'lə ikö chá sɨmi'.

-Lajä 'ləə 'nä latɨ iajua' tsasi' tɨñi.

Emá jmoa jmít náa

Lajt jú achaa atä Siku ikä jna', así'a jna' ela' ma jmoa jmít náa tisa makuatä' tsa kua' ngo', jmít ki' lajt eloo eku' tsarö', ejä 'lä jmít majmoa la' tä kö ñi.

Na sí kö mati kuatä' tsa kua' ngo' ase ajma kĩa lajt emajmoo tsarö', wí jua'a esachi jma' lajt eki' tsarö', ejä ajma lea jmo lö' ju mata kiä tsaí tsa kuatä' jäa. Lant alí aí lajt ematí tsarö' matä' náa.

Chitë 'nä ilá ela' lí' eajmo' 'nä' 'emasá náa.

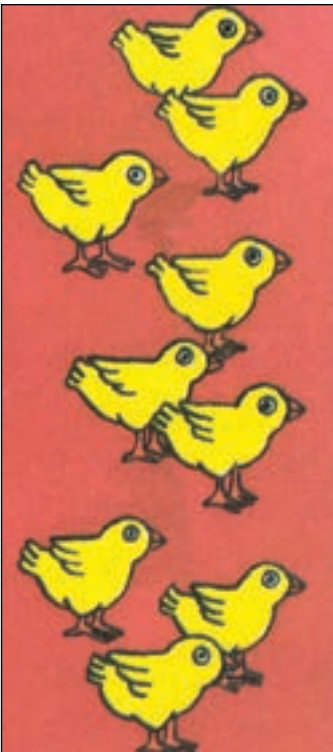

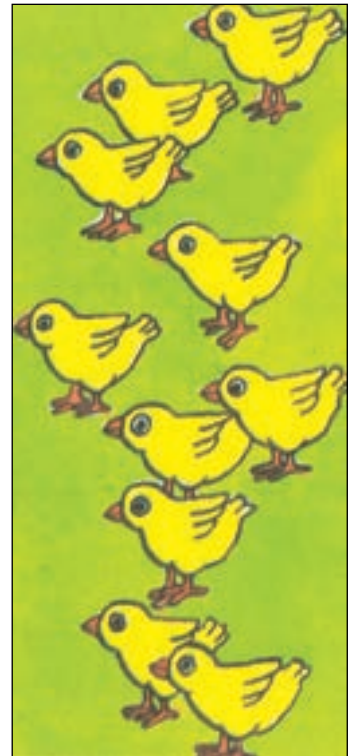

Ti' na tsami'

Kö eti'yé mi'
 ti sama a'yä 'yé
 e~~ə~~ ti'na tsoo
 kikirikikiki
 esoa mata
 lati la lijø jna
 chilisí eyi
 chilijä e'yí
 jña chijut café
 e~~ə~~ ti'yé
 e~~ə~~ cha'ni
 jña imati anj.

ELA' LĪ' ITE'E

Lakö ite'e jna' tsarö', emajuġ' nga' malġ' náa, laine lalġ' 'nġ, ete'e ma' laku lalġ' jejuġ kiä, lanġ lġ' lajġ itä' tsarö', kġ "jejuġ" ka' itä' tsarö lailġ jejuġ Maloo, jġa kġ jġi jejuġ lġ' lailġ' jejuġ kiä, iġġ Nġkuġ, ijä itä' tsa 'lġ jú jmi.

Ajö köö ġi lġ' jejuġ itä' tsarö', nġjua' rġ kă 'nä íí, e'lă ġii 'ma sa ite'esa moó jmo mġ, esa moó ku'a, esa mġ 'ma esa moó lí. Jġa jġ esa e'lă ġi jmġ ite'e jna' tsa kö wġ, erö kö jmġ presa ijuo' ite'e, jġa jmġ juo' na jnġ, lailġ' jmġ see, jġa jmġ jġ', jġa erġso jmġ tġst itä' tsarö' lailġ' jmġ iq itä' tsaktġ'. Esaġ' est

elɩ' lakö ite'e lailɩ' echii 'yé, ajö lanɩ chi 'yé tisi, esa ikui
jmitä, asa jmi sa ji' 'yé, 'ati jmi köö sayi.

Ji ema' 'nä lai í jmit ite'e, jmit, 'mi nga' i, eja jmo lijua'
ju'kua, sa maɩ jmi tö 'ni jmi, eja jmo reɩ, jna relo laji ejni
tsarö' laji tsaɩ tsa jmo tá je, jna wɩ sa eliku' ja', eja rø kuä
ja', laji ja' sä jejuɩ kiä. Anɩ li' jejuɩ ite'e jna' tsa kö wɩ jejuɩ
siɩ kä'a li', wɩ esi loo kä'a li' ja' kuä, jna jmakë ni 'ma
kuä, wɩ kä'a li' wo, eja asa kö ni li' jejuɩ itä' la' jma kö 'na
tsarö'.

Cha 'ni kömi' jú ilá, lö' eangi chi', nijua' rølt' jua'
sïmi' röö majä achitë'.

Chitë 'ni ilá laili' jeju*t* kia'a.

Laili' jä ja'

Kö mati cha'a kö jú laili' ja' jo esa, eja rø ngi chi tsa ntjua' rø acha'a 'ni.

Jä tsemi' kuachaa laili' jä ja' sä itä' 'na, rømi' kuachaa majä rø ngi chi ikö chä simi'.

Chitë 'nä iköchä'a ñi moyi kia' majä licha'a 'nä laji jú jä mati atj jmitstj.

Laili' kö esá

Nama'chitë 'nä ñi moyi stj laili' eja e'no e', rø mi' jø, majä ngi chi tsa, eja ee' jä 'nä.

-Ewá jo ewa'

-Ejña li'

-Alö' ti

-Ja' ju' li'

-Ela'li'

-Ejmo' jia

-Ela' jna

-Ela' jma

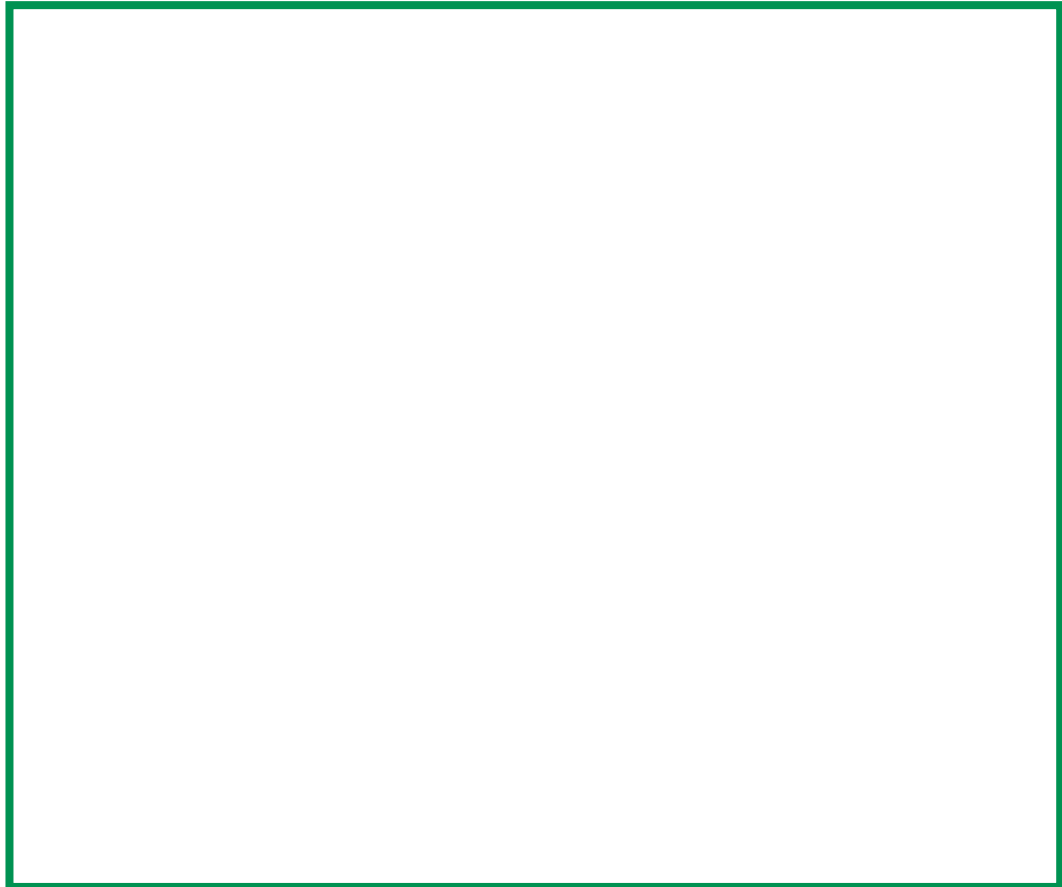
-Eta' jmo

Mati alj ki' jä tsa majä kua e'a rö jña kua jmo'a eastj jäa.

Jmo 'ni laili' eé n̄ jna.

Nijua' che'e iriá jmi, e'lä eje' laili' nó chí k̄i jmi, no s̄i' ya
ju' iye' jmi, esä mai' kö' chi'lu jña michijú, j̄t eniä' tsa ju'
Chalupa, jña ejna inaku' wo misó ijä te' s̄i'ni ki' tsarö' tsa
saat̄' wo t̄is̄i, etä' ja' k̄i ko' ki'a laj̄t ja' jmakuäa ju', kö s̄i'ni
si' kö 'ma m̄i k̄i ko' n̄i' jä chi'ni jä tsokua.

Jmo 'ni ilá laili' jú chifö t̄t' yi.

Chá 'ni jú lailí' jä tsa

'Na 'ni jä tsomi' rö' 'ni majä acha'a lailífa ñi moyi síf,
ijä juá' 'ni lailí' øa, jña laí fía.

- Si' jä 'tsomi' rö', majä jmo' ikäa ea st'jä 'ni.
- Kua jua'a i ñi aë'.
- 'Ní' juí kua jua'a, nítjua' sache'a, jo eastí' jä 'ni sare lít', ejä 'ng' jmo'.

Kö ealí

Mati cha' jú kö ealí ejä relí' nítjua' ate'e í: ají', lít', elá',
elijä, i, é.

Chá 'ni jú ki' kö jmití nga' atí tsí', jua' 'ni ají' ajmoa, lít'
ajmoa, eatí tsí' jña jo asa, eli jä ajmoa, i añitá'a, jña
esí' eolí.

Nítjua' re cha'a jú jña jo st'í, ela' lít' kö esa jña jo lailí'
jä ja', eki' jä tsa, jo kö ealí, lajua' kö ne'e jä lít' kí tsí
tsa tanó.

Köñi lï' jna'

Jø 'nä rë laitä' tsamï nt sï'mï lajïa 'na etä'a sïkuï, lailï' lajï tsa tä' tïjut sïï, lailï' Maloo, Ñikuï', jña esa jejuï sïï, jña jø 'nä re jmakë, lï' sï'mï tä' la' jma köni tsa, wï lojä lï' tä lajï tsa sïkuï.

Esa ikö la' ejmo tá tö' tsa, jï lajï tsa jmo tá, wï lajä fïa ku, elaa lajï e'nea, jña jï lajïa laa eku' ejä 'na jmoa tá majä fïa lajï e'ne.

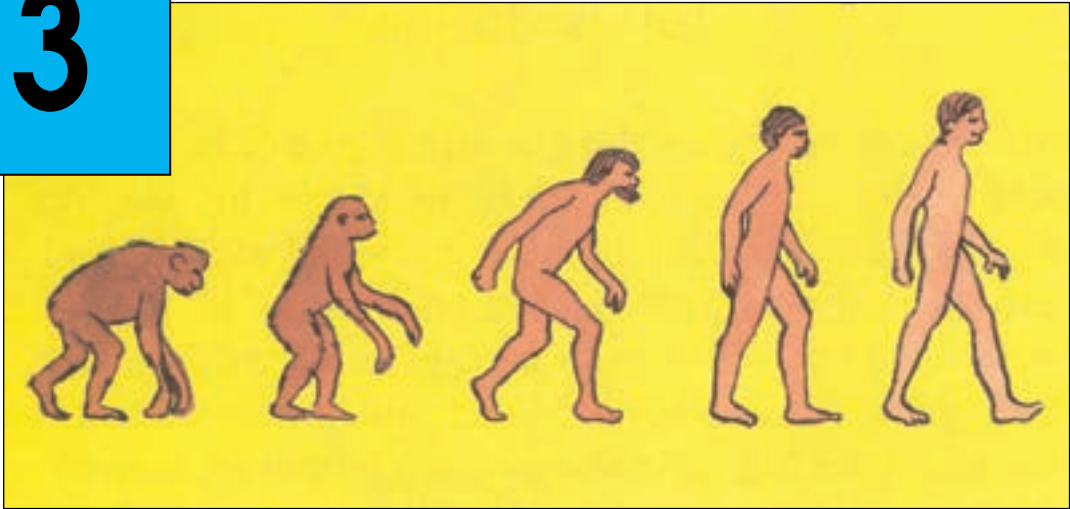
Köchä tsa fï ku 'lää köchäa fï kömi', ejä lï' köchä tsa tä' sï'mï 'moo, jña tä'a sï'mï ta'a 'ma, jña jï jmakë tá jmo la' jma jä tsa, lailï' tá jmo tsa jejuï kiä, jña jï esa tá sïï tá sasäa jejuï kiä, jña esäa tá jejuï kiä tá sasäa jejuï sïï.

Lai í tsa tä' jejuť

Lajť tsa sä jmıkuť taa 'ñia ħ, st lajã lť' jmakë la' í tsa, lailť' í tsarö', e'ñiaa ħ jma kö tö 'nt, ki' 'ñia, jñi, kie, jña, ñi. Jña ħ e'nia tsarö' ħ jma kia, kö eja lť' esa 'lä ta wı asa 'lä ku maťa, jña lö' kialoo kuť maťa wı lö' ja kuť maköa juť ka', na kö mati alısä ja' jöma'a ale ta latť köle, köle 'nejua' kö lé kä ja ja', elť' tö tuche kuť. Jña kié jma' í ikä lajť ikö chee eta, eja jmalťa lo, lailť' tö eja ħ tsarö' tölo, lo, 'nejua' kié. Jť lajã ħ tsarö' ñalo, ñalo 'nejua' ñia ejma kié, jña kialo lť', kia ejma kié.

AJĪ' JATĀ' TSA

Lajä cha jú ní yi, ma jng ná naló natsĭ kie kiá ni la' mati altsä lajĭ tsa tä' nikuá' lalĭ 'nĭ, asë eñi lare latsó ela' alĭ tsa. Lö' jä ta'lø tsa, lö' ilĭ' lajĭ ema atso'a, lailĭ' namoo tsa ejä jua'a tsau' ajĭ' tsa, sĭ ajö tsau' la' sä lalĭ' 'nĭ, tsau' ikö ni sĭĭ, lama jng tsafĭ' mi' malĭ', ejä alĭ kuäa wĭ imaku'a mĭ 'ma jma'a, ejä matä'a tee, ma'nĭa kuo tĭ'yi, majä köa lajĭ eku'a, tsĭ ajö ealĭ tö 'nĭ ni lá, tĭla' millö ni anĭjuĭ, jöma'u ajĭ' tsa lailĭ'a lalĭ' 'nĭ. Lanĭ alĭ lajĭ tsa tä' lakö jmĭ kuĭ.

Jĭ echa ni yi amalö' jmĭ atä' tsa nijmĭ, ejä jua'a lö' ma kig kö milló ni malĭ' atä tsa jejuĭ Nijmĭ wĭ lajä jú tsó jĭ' namó ma atso'a.

Ejmo tsa jña wo

Ejä rø tä' tsarö' ntjua' yä tsja jmotá jña jmoa í lajġ esa ñikua', wġ ejä wo ekuoo lajġ eku' tsa, ejä jua' jna' jú lá majä li'ñia lajġ simi' takuä na jmoa í lö' ekġ esa ñikua'. Wġ ema' 'nä ejä retä' tsarö' wġ ijmoa í lajġ esa ñikua'.

Etañġ lajġ simi' ntjua' sġ ealġ tso' jejuġ kiä, tsaġ mġ'a lajġ tsa jmt, chġġ, yéé, wġ tsalä takä' ilá kiä.

Jmo' 'nä laill' icha ñi yi ela' alí tsa, majä ajmati'i lajł
ena jmo'.

Maja' jmiñi lı' lamati alı sa tsa

Ealı tsa

Maja' ñi lı' lamati atso' namo tsa ifı Ñijmł

Sı' 'ni ñı moyi kia'a ela' ma'a alı tsa eja echga inı'i.
Jmo' 'nä yi lá jña tsoł kiä'.
Si' 'nä jä tsoıi' röo kua chaa kö eña.
Eli jmo' 'nä elä' juı yi ki' sımi' lałı iangł chia, lajä jmo
'nä lanı.

Tsofí 'lɛ jú jmi

Ema' 'nä, e'lä jú chaa ki' Ñijmí,
lamati atä' tsarö' náa
eajmoa tá laí sajmo lajĩ tsa,
ejuo' tsia' ajmo jejuí ki'
ijä li etsoo tajmoa tá
ijä ilí' Ñijmí lalí'ntí.

E'lä jmiñi anijut
kö mati kuatä' tsa kua' ngo
ajmalea jĩ'a tsarö'
ema'nea chä jna'.

Asa wo jmii anijut
mati alile list lakö ifi Ñijmí
ekuatä' tsatä' jejuí sñ
ekuá jmaki'a wo kiä.

Asa nakó' tsí tsarö' lajĩ eajmo jäa
kö mati alisä jä tsarö' jë tsa tsonó
jä tsa sñ Pini Jua, tsa, 'lɛ ju jmi
tsai jmachée tsí jmitä.

Eajma sña lé
majä köñí, jña retä' tsatä' Ñijmí
lö' echí jma' ajmoa kiä.

Ejä tsotĩ tsarö'

Ajma'yĩ 'ni mati kĩ tsi'
nĩjua' nĩ' jë tsarö' jña 'lɛɛ jú jmi
ase ejma kĩ'i.

Asa, asa tó jmitĩ kĩ't tsi' lajä
tĩ rewĩ lĩ' kia' 'ni,
wĩ juo' tsi't tsarö' nĩjua' rɛ 'lɛ tsotĩ kiäa
wĩ tsaĩ tsarö' tsa chĩ tsi'
asa lĩ' tó ó tó nĩa,
lö' jä 'nea engf' chi' 'ni lailĩ'a.

Ejä tsotĩ tsarö'
tsa 'no echii ki' tsa 'lɛ jú jmi
tsaĩ tsa sama ache lajĩ enajmo' itä'a
ajö ani' 'ni ojuĩ jmatf' 'ni sĩmi' tsarö'.

Mama' lajĩ tsarö' tsatä'
inó tajña 'ni
wĩ 'ni e'e yi ejä ejua'
ajuĩ' käa.

Wĩ juĩ itsó nĩ
lajĩ eajmo' ae'a
ejɛ' 'ini itä'a rɛ.

Ejä tsotĩ tsarö'
ajö ani' 'ni ojuĩ jmatf' 'ni sĩmi' tsarö'.

Ela' ngia jú

Rə kiä 'ni í ela' 'ləə jnä' t̩ jujmi.

Mati ng̩ jna' jú 'ləə: i, aji, l̩'.

Mati ji' jna' jú 'ləə: as̩, asä.

Ī tsoo t̩ Maloo

aji' rö moyi k̩i

l̩' lisa ñiti

as̩ aloo m̩ku̩

asä tso̩ti ku̩

Chitë 'nä aji' t̩' ju natö t̩wo̩ n̩. i, aji', l̩', as̩, asä.

— naí m̩

— kuä' tso̩ti

— kiä t̩'na

— sa jmiro

— ju̩ tsa kuatä' jmi̩

Esa jú s̄t̄ 'l̄ēe mati 'nee ki' tá ki' jä tsa E'l̄ēe jú lalá,
kuá, jmoo, kiä, k̄ēe, lainatö t̄iw̄o n̄t̄.

Jmoo jmí 'moo maú'.

Kiä kö moyi.

K̄ēe kö mora mikut̄.

Jú n̄t̄ jua'a jú ki'a tá, kiä 'ni í majä achit̄e' jú n̄t̄ it̄t̄'.

Já tsa as̄t̄' ȳij̄ö _____ jmt̄ kiäa chijmt̄, majä

_____ jmí 'moo i' j̄ña _____ mati

chä'a n̄it̄t̄ 'eye, _____ i' mati ali'no jmí.

J̄ña lajä _____ yeti as̄a likuä' yee w̄t̄ tsa

_____ je jna' _____ miö w̄t̄ tama'

taku' tä, köjmt̄t̄ jmoo si'a.

Kö' It

E'lä ñii esa laíkō tsarö' i', wi lala maköa i' mal' lama ná, lamatí sama kui'a metro, eja eko' i' lá lal' 'nñ ijä jmootta, ta tæ'a, laj' ejmoa eí tsa, lail' miju, miki', siji jña mitsi, asa i' nató wo' ko' tsarö', mati jmoa kuata, esá' es' majmoa lal' 'nñ, lail' si'mi 'na t'yi ki' tsam, j' lajä köa i' mati jmoa kuata.

Asa tö jmit tsako' It wi eju' tsa tatä' miju lal' 'nñ, lat' tsaju matä' miju tee jmo tsam tsarö', tsatä' jeju' itä' tsa kö w' ijä iköa i' t'la' It.

TSA KIÄ JA'

Kö taa'lo afi ö tsarö', mati taia, ita ji
 jäa rö, ajua' jäa, má' lijñi ñit̄t̄ ka'a,
 ealiwoo tä'a lajä kö mati na'naa,
 lajt̄ öa achä 'naa ju' 'ñi, jäa anó eníi
 jmit̄ ikö jä, as̄'a tsamt̄ kiä e'lä ja'i
 chilee 'no w̄t̄ tsa jña jna je, at̄t̄ et̄ö
 jmit̄ makuä'a, kö mati al̄t̄ ku'a, jña
 al̄t̄ lajt̄ ja'i kiäa tsango je, kömi' ima
 ngoa mati anoa 'ñe 'ya' t̄t̄ka'a, mati
 aj̄i' jäa ajmalee 'ya' jia jūt̄ t̄t̄ka'
 jma'a, e'nea jñi tsaī ñit̄t̄ ka'a laí as̄'a
 tsa lamachee, tsa tsoo tsaī, jña jt̄ tsa
 ch̄i 'ya' ko', jña jmakö' 'ñea, jña tsoa
 jūt̄ t̄t̄ka' lö' isaf̄t̄ tsaī liki', lan̄t̄ ch̄i 'ya'
 ko' lat̄t̄ iache tsaī je, jt̄ tsa ache 'ya'
 je s̄t̄ tsa aj̄ ñi'nó k̄i j̄i' je jmakö' 'ñea.
 As̄ø tá jma ajmo tsaī mati achea je,
 en̄t̄ ajmalea jmarø ikuia, kö s̄t̄ñi
 masi' ki'a ejä ajmalea to' 'yi' majä
 saliku' 'ya' ki'a, kö tomi' ajmoa jūt̄
 isoa 'yi' mati ani, ea'loo is̄i' jä tsa
 eale to'o s̄t̄, tsa asoo 'yi' jña ch̄i taa
 'ñe 'ya', köo mati mar̄t̄ kiäa 'yi', tsa
 jmalee nḡt̄ 'ya' jūt̄ ñi' s̄t̄ñi, jña chii
 taa 'nea, jña jmakö' 'liä t̄t̄'yi' irikiä

tsai, kö mati maati itó'a kuó irikiä
tsai, ejä aki'a kuo 'ya' jöma' akuä.
Tsajä' tsai mati ajna jä, ejä jøa jut
ojuü eria ta' jmyi, latü ikuä'a latü ilü'
jejuü isi' si'nia, maölø achä'a mati
acha tsami kiäa jua'a tsa awü' kuo
tsa maafi' jä 'ni jña' cha'lo jä, jua'a
'ni atä' tsoo, ejä jua' tsai, kua øje 'ni
tsa añi je jna asä tsai aji, kua jä 'ya'
aki' kuo ima asoa ima rikiä 'yi', jña
ja' lama chi ko' lamati ngo ojuü, ma
ejä awü' kuoa nijua' makiäo 'ya' i,
ani alü jnaa ki' jä tsa makiäa 'ya'.

Rø kiä í ela' l̥t' iajmo' nt̥ 'ni.

Jmatí 'ni laj̥t̥ jú ng̥ta ila eja ima ajmo' nt̥ 'ni.

Jä' ja' j̥na jä' tsa äa ilá.

Em̥a 'ne 'ya' jmo̥o.

Ī kiä 'ya'.

Ela' aĵí 'ya'.

Ela' k̥t̥ tsi' aĵí ' tsa makiä 'ya'.

Esa köchee jú jmi ejuť' tsa sii.

Jä 'ya' chiku' juť'.

Sit 'ni iköchee wo'esiá laisi 'ya',
jña jmoo 'ni jú kuó.

'yé =   Jmā kö' chi 'yé

Ji ja' sa ka' 'ya'.

Sit 'ni ki jú etsa sí laista ka'a.

Ja' 'li 'ya'.

Sit 'ni ki jú kuó ekiä laili' e'lia.

Lajj wo' mi' nast laili' etə'a koma
tiju ñi', tə'a ki' jú jmi preglotal
nijua' tsóó tijña, nijua' tsóó, mati
alijä tə'a (glotal).

Sìt 'ni e'lä jú kuo jñá wo' laa ñi moyi kia'a.
Sìt 'ni laisì la' jmq kö enatö ilá.

Ajī' jatä'tsa jejuť

Echa nī yi ela' kuaťä' tsarö' jejuť ite'e lalt' 'nť. Erøø cháa imalt' tō jejuť, kö jejuť fi tsatä' wo mť jña kö jejuť fi tsatä' juť jema', jña tsatä' jema' mati jejuť kiä, kö iné ma' ji' matä' tsa kö wť, kö jmtť nī sťť kuaťä'a imalt' Sata Roo jña imasī kua jú, ejä atä'a ijä wťji chii wo erø maló, wi wo tá' jma' malt' lakö juť kī jmt' juo' majta juť jī'. Jmtť kuo atä' tsarö' ijä, kö mati toma' altle í jmt' ejä ajma lile aa jmt' imalt' jejuť imatä' tsarö' lajt' jmtť nī lijuo' jmt', tsai' jmt' itä'a, ejä tsatä' tsakuťa tť jema'. Lanť ajī' tsa matä' ijä, ejä a'noa jejuť sťť, inó ichi jaa kuaťä'a ite'e jna' lalt' 'jnt' ejä nee jejuť kiä yikuä', majä satö jmtť tsai' jmt' ijua' awtlö' alťjuo' jmt'.

Elq' li' lakö itä' tsarö'

Ejuo' wo chijj ereloo lakö ifi itä' tsarö', ejä reloo wiji jia jmit e'lä'juŋ mati ato'o jmit, jña ijuo' ewt jmit jī' 'yé malö' jä jta jmit. Asa lajä lī' tist lailī' ite'e.

Wiji chijj wo kiä ejä juŋ tsa 'ne jmaki' itä' tsarö', lai alī jmiñi makua lī' tsaitá Nijmit atä Porfi Dia, jmit jä kua'tä' tsa kua' ngo' kuajmoa tá, kuajñia moro, ajmalea ki wo ki' tsarö' lakö ifi jmit 'yq, i tsarö asó tī ma'a, wī ase wo chijj ilijmoa tá.

Na kö mati alisa 'ni anó Sıkú Madero asa afī' tsarö' wo ki', lö' mata ki' jä tsa tä' kua' ngo'.

Atī iache Tsaitá Lúa Cardena, jöma' afī' lajī tsarö' wo maki' jña na'na tsa kua' ngo' tī jejuŋ ima jatä'a.

E'lä jú ma acháa ikä' juṭ imaja nṭ, eja 'ne cha'a kö
ju kiä ilá.

Jma 'ni ja' jña jo tsa jja ñí eacha' nṭ 'ni.

PINI JUA

Tsa tɛ'a Pini Jua altsä isí Guelatao kö jejuť nee juť jema' itsoo tť Ñikuť', ma jmiñi kömi natsť jñq ná ñalo rıtsť jñi. Tsa tañí mi' lä malť, wť tsa ajö sea jna jmia lamá ti mi'a, ejä ajmalea jmoa tá ki' tsatä rö'a, jä tsa matä' jösá' kiä, ejä ajmalea jmo í jösa' majä tťa eku', ijmo í jösa' jäa anoa chqa tsa ma tsakë lé Ñikuť', jua'a eli 'ye nga' lť Ñikuť' e'lä esa. Jú lá ajmo alť'ne Pini likuť' lailť' jejuť Ñikuť', tsi asá la' mali tsoa wi asá kú likäa.

Na st kö mati atť inakä' jä jösa' majmo jä Pini í, ejä akť tsja, tsapäa jna mati achä' wi isachä' jä jösa' títá tsañi

jna juo' t̩ ite'a Ñikuř' majä likuř, jña ñi'naa tsami rö'o, majä ijä j̩ ñijmoo tá. Ani al̩ ngo Pini Ñikuř', kö mati achea Ñikuř' atsä'a tsami rö', tsa majmotá ki' tsa sa kú, j̩ ijä ajmale Pini jmo tá, ijmo jäa tá alikuřa jä tsa jmo yi, tsai akuo tá ki'a, jña ale tsä'a ñit̩, ijä imá jmařa tá jmitsa, ts̩ jmijä ane kö ñit̩ ijmař tsa ng̩' tso ki' tsa, eja añi' Pini ijä lant̩ alit̩a majä al̩a chima' Ñikuř' jña jöma' tsaitá Ñijmi.

Chitë 'ni ila lö' emĭ ñí moyi.

Ajĭ'alisä Pini Jua.

Ajĭ ' ajmař Pini Jua yi.

Ajĭ 'alĭa tsaitá Ñijmĭ.

Lajĭ laisĭ tsa jña jejuĭ kä' te'a, jña jĭ lajă laisĭ jejuĭ la'.

Sĭ 'ni ila laisĭ jeju' kuř'.

E'lä jú jia ñí moyi ichaq ju ki' Pini Jua, lajt jú jua'
ejmoa kä'a te'a, lailt'.

Pini Jua jmo í ja'.
Ñikui' añilaa eliki'.
Tsokua kë lé.
Guelatao alisää.

Ngt' ni tsott kiä' ela' te'a jú ejmo tsa, ja' jña jo esa,
jmatí 'ni jú sonati' two nt'.

Tsokua _____

Sikú _____

Chiti _____

Jösa' _____

Ti'na' _____

Mari _____

Túu _____

E'lä esá ema al̄i jejūt kiä, ema ajmo tsarö' tsai tsa
maal̄i tá majä rø lich̄i jūt kiä. Lan̄t laj̄t ema acháa
eki' Pini Jua jūt imajā nt. Ejä ch̄i s̄i' ni ilá lö' ema'
ema al̄i jejūt kia'.

Lajj̄ jú 'l̄ē jna' jmittä, mati ee, lais̄i esa asa sti jña
wo' ka' lail̄i' enatö tiwo ni.

jái

mijñi

makut

Sit̄ 'ni e'lä jú ilá lais̄i lajj̄ esá, ene jna' jña jo eko' jna'.

Tsa sa añikë jejuť

Nikuť' añikëa eliki'.

Öö tsokua takë lé.

Pini masi' tsomi' tsarö'.

Gulatao si' jejuť ialtsäa.

Jmo 'ini kö raya tiwo itatä tsa, jejuť jña jo ja' sa etajmo, lala laí chitö tiwo.

Siká chirö si' mi.

Mtju i' tsarö'

Kö mtju té nga' t̄ä' tsarö' laí' itö ñi mtju, ewa' tá lii mtju tsajuť jmoó tá majä r̄eli, lajä laí 'n̄a. Ejä jua' ewa' tá li mtju, w̄t esä tsa jmo kua ta, jöma' sä tsa taq, jöma' tsa jmo lí, esť tsa 'mii, jña jömq' tsa jmo k̄í' luu jña lu' kuo mtju. Anť wá' tá li kö mtju té t̄ä' tsarö' jť lanť jmoa ikö chee mtju t̄'a, mtju itu' jña mtju yĩ.

Jmakë la' k̄i la' jmq köö ñii mtju, mtju té ta' 'ma' la'i itö ñii mtju w̄t kömi' ñi tsó, jöma' mtju itu', iatsä mtju yĩ e'mo' la'i lajť 'nt̄ ñii mtju.

Jma lö' 'la k̄i la' jmq köñi mtju.

Mtju té k̄i ñalo natsť lokia ikú.

Mtju itu' k̄i 'nt̄ ná ñalo ikú.

Mtju yĩ k̄i jñi ná ñalo ikú.

Laí j̄e' nt̄ 'nä e'mo nga' w̄t mtju la' w̄t laikĩ sť'mť ejä satä lajť' tsarö', kö chäa tsa tä'.

6

JÚ CHAA KI' Ö SĪMI'

Ealĭ maná laa chaa ikä' 'nä, jmiĭ sajuĭ tsa masä ñikua'. Jä tsañi' si'yĭ atä tsa makuä 'ñee, kö jmiĭ añia ñi'nó atso'a tō mijlĭ manate'e kö sĭ, ejä aköa mijlĭ tĭju' 'ñi acháa kĭ jni mati kuä' jäa, emango jmiĭ mati ango' mĭ jlĭ jä, matä' jma jä sĭmi' la' jmakö, jä tsamĭ jña jä tsañi', ea'no tsañi' la' iajmakuäa sĭmi' ĭ, kö mati mali nitä' sĭmi' ĭ ajmalea ko' lajĭ esa ju' ki' tsaĭ tsa jmakuó jä ki' sĭmi', ejä ajmale jmamĭ' tsaĭ tsi ikä sĭmi', asi'a tsa, niĭjua' sati tã' 'nä echée jmiĭ ñikä' 'nä tiki' ma', kö mati mali nitä' sĭmi' ĭ asi' tsañi' ĩa jua'a nama' tsato'o kĭma' tsakiä mali, ejä lali'jä akĭ tsi sĭmi' nama' tsakä'a jna' ejä asi'a rö' lai jmoa majä sa tsakä'a, asi'a rö' kö nañi kuo kiä majä ejä ĭi mati nato'o majä ĭi juĭjä jña 'nee mati aliĭjä.

Kö mati atĭ jmiĭ tsatä'a kĭma' enii atø'a sĭmi' majä natä'a, inakiäa mali, mati achatä' sĭmi' íasokuĭ', eajmalea ĭi ñi, lanĭ natä'a latĭ ima 'nĭ ma' ejä ajua' tsañi' ĭ kuañi tĭi jna kö mi' jñáá jna ilaa, ealĭwoo tajñá sĭmi' asa jña' tsaĭ, ejä asi' sĭmi' rö' ase jma jña'a wĭ tsa kuä kä'a jna', ma juo' ma'nee juĭ irö ñi jma' tsa'nee latĭ ojuĭ ikuĭ jä jna', anĭ jaa 'naa siimi' latĭ ima ajma lea ĭi ñi, tsa acha 'na ju' imatä' jäa, tsama kuä' tsaĭ mati atä'a ju', jä ajua' asi'a sĭmi' ereli' lĭwĭ kua 'naa 'nä wi tsa nakä'a jna, ima añiti jã, ejä mati sa inato'o la' jmiĭtsĭ re kiä 'nä í, jo ajua' sĭmi' jña echĭ tañia ema añi kä'a tsa.

Kö jmiĭtsĭ jä asi'a sĭmi' la', e'yé jmajnee 'nä ñi' 'ye wĭ k'ima' tsato'o tsasä' ja', joo jua' sĭmi'. Jmiĭ jä sa mĭke, ejä akä sĭmi' kö 'na mora mĭke, majä sãa ojuĭ kö mati asó

kuɫ'a juɫ, eja ajmalea sä mĩke, kō mati alɫwi'ã ja jua'
 tsatã i, kua tajña' 'nä ilá kuañitãa jna ja' tɫju' laa, maöle
 ngo tsai mati ajua' tso mi', tsaja kã'a jna' laí ajma'a jna'
 yejä, sɻ asa ejmo jɫ lajä tsa'nee laí na'nee yejä, wĩ i jna
 asã mĩke lakō juɫ ijat'o, eja jua' yimi' wa eaji' lájɫ jna jä
 aku' jä lí ekua' jna 'ni anɫ lɫ' laí a jĩ' sĩmi'.

Chitë'ni tɫwo ela' kɻ tsɻ' ajĩ' sĩmi'.

Jmatí 'ni lö' engta ilá.

Ela' alisä sīmi'.

Ī sīmi' alisä.

Elí añikā' tsai' sīmi'.

Chá 'ni ilá eju' chā'a.

Kö ñi'no

Kö ñi'no

Kö' juɪ mongɪ ja'
jña jä ñino
juɪ esä ta' la'
jña nɪtä' ñino.

Lakö jmɪkui si
wi asa jni tɕ'e
ejä li' laili' i si
nɪjua' rɕ ajɕ'e.

Jmo 'ni kö jú lai achá nɪ, jña jma 'ni i ja' jo tsa ɛ'.

A large, empty rectangular box with a thick green border, occupying the right side of the page. It is intended for a drawing or additional text.

Tsa kö jú tsarö' jña tsasĩ

Mati alisá 'ni náa, jmiñi makua lí' atä Porfi tá, tsajuĩ tsarö'
 matá jmo tá ki' tsa sakú, tsa kuatä' kua' ngo', asa matá
 'läa, eja kö mati alı wo, eja atä' tsarö 'ni jña ikö chä tsa
 'lë jú jmi laif', tsajĩ', jña tsa jmi 'ya. Jı tsa atä' tsosi 'ni,
 majä afı'a kömi' wo ma akı tsa makua tä' jä, wı lajı
 tsarö' tsa 'lë jú jmi matá jmó tá ki' tsa, tsai tsa saajmo tá
 ki' tsa, tsa anata' fı jema' i, wı e'ni akıa wo ki' tsarö', jña jı
 tsajuĩ ajı'a, eja jı e'ni afı'a wa maki'.

Ema ma'a 'nä ela' atf' tsarö' wo ite'e lalf'nt laj_t jeju_t
matá jmo tá wo iatf' jäa, jmake etájñii laj_t tsa 'le jú
jmi la' jmakö jeju_t.

Tsosi majó tá tasä 'ma' jma'a tajmoa wí iríá jmi presa
itá'a, jña ase 'lä wo sa ili jmoa tá je ejä ase ejma tajña.

Tsosi jmisit _____

Tsaji' _____

Tsa jmi 'ya _____

Æ 'ni sö laa.

Tsokua tä mi'

Jä tsokua tä mi'
chĩ 'ni jna ilaa
te 'ni jna tĩ jejuĩ kii
ijä ilĩ sä jna.

Sĩ 'ni jña ~~ee~~ ela' tso sö.

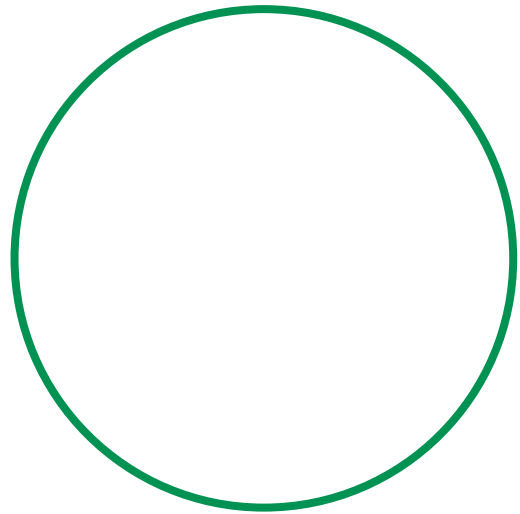

E'ñia tsarö' köi' jmíí

Asa riló sa ki' tsarö' eli
jéa eorø malí', ejä lö' o'
tí'na tsoo jma'a makuí'a,
erø ñia tajna o' tí'na 'nijut
tijña o'a ikö, jöma', i'ntí,
ikí, jña mati atí i'ñia, o'o
tí'na jmalítí' jí, wí eajna
jä. Lö' o'o tí'na jma' noo
tsamí tsarö' jmoa jái, lö' i'
'ntí noa wí ejia mikutí jo
etsí jut ñi satoa, ejä woo
li jái, ejä noa ní wí
itsatä'a tsa jmoatá e'yé lö'
i'ñia, majä rø jmoa tá je
tí soma chí 'ye.

KUṬ JE CHÉ

Ejmo tsarö' tá je ijä iloo mikuṭ eku'a ewa' tá loo kuṭ ki' tsorö' wṭ e'lä ejmoa majä tṭ'a mikuṭ.

Tṭjña jṭa nó majä jöma' kea ijä tala' liki, mati makī ma' nó majä jṭa, eja jṭa che majä rø lipaa nó ijñia mṭjñi, jña mṭjuoli, sṭ ekuó jmṭṭ tsóo wṭ latṭ imanee kuṭ jöma' lijñia ema aé nṭ jna'.

Tala' ö sṭ' jmoa i' je kuṭ; lajä jñia kuṭ latṭ iata' jmṭṭ,' majä waa wo, kö mati maka' jṭ' majä ajmalea ki' majä sajmo 'lṭ ki' kuṭ, mati altṭ jä ma' paa nó jña jo jṭa omṭ majä jö no.

Kö mati maja sī' nī' kuī jōma' to'a abono, nana mati malī' kuīla nījua' paa tā', kuī já, ejā řa tsa lī' sī'mī majā juī' tā, kö mati mane kuī majā jīea wī sa'nea lijua', majā latī ialīkī ma' kōa.

'Nī nī kuī lo ila kuī tee, kuī nee jīa kuī la'a, emanatī' loo kuī nee jīa kuī la'a la'ī' kuī tee, lö' kīa 'nīa jmīī' jīá lichīi.

Lajī nī kuī lá ngo tī kua' ngo' wī Nījmī atso'o tījīa la' ijīa kuī la'ī lakō jmīkuī.

Ajö lö' jái jmoa tikä, esa' elijmoa j̄ ek̄ jna', re kiä 'nä í.

Mati jmoa ité' mojmo, jña tikä jmoa jái 'm̄ majä ñijä jn̄a tijñi, mati al̄jã pãa jái jä, jömq' apo'a jña mojmo at̄ iatsä, lat̄ ialé laj̄ jömq' ach̄ chia yi.

Chitë 'ni ela' l' esö' ku' el' jña tikä, jña s̄t̄ ela' jmoa, jña ela' jna.

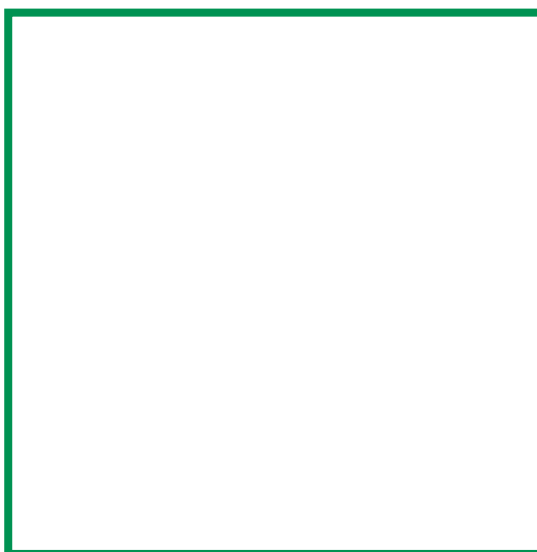

Jmo' 'nä jú nató tiwo ni majä rø ngi chi' elí lant sja.

Tsarö'

ango

tsóo

ngo'

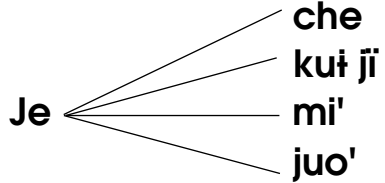
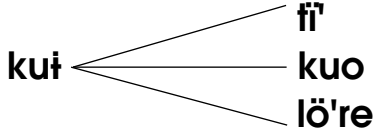
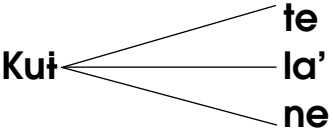
tsa

atso'o

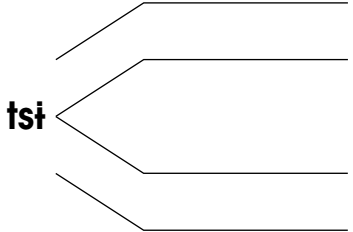
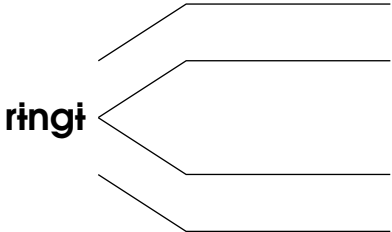
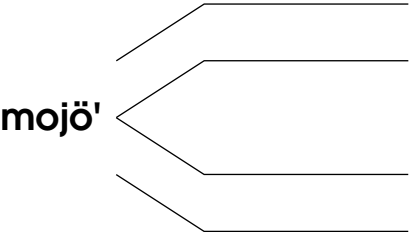
'Nä tö' sñ tiwo ni rö' wo' ma así ni jna' etso jña ts jña ng.

<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>
<hr/>	<hr/>

E'lä ñi jú 'l~~ee~~, i'l~~ee~~ ñi jna' ee ela' lî' laí aé ela' lî' kuí.

'Ni tö' jmo ela' lî' enatö tiwo ñi.

Ela' alisa kuŋe jña kuŋ la'

Jä tsamŋ mané e'lä kuŋte ki' manáa tama', asë makuo' tsamŋ i' kuŋ ki', eja ajmarø 'má' jña jú jua'a eja jna inatsŋ kuŋ 'yi, makiä majä kuo' lajŋ ja' takuŋ' lalŋ' 'nt ast'a jú, i' jna ñijmo to majä sayi' kuŋ majä tsa che'e ikä ja'rö' sŋ ejñi' i' jna' majä salikuŋ' tsa ki' ntjua' ajea itayee, ejni' i' ne jña i' la', kö mati aje tsamŋ i' asø kuŋ ki'a nee eja ast'a 'ya' 'má' jña jú kuakiä kuŋ kii, manaa kua 'naa majä chajŋ' a , tsango 'ya' ŋa jú kö mati ajiä jú tsama chisä' kö nakö juo', eja jua' 'ya' nama' aja 'ni tsai' kui, eja jua' jú tsa chijmo tá jna eja chisä nakö ntjua' atŋ etsai jmt kuŋ, eja 'noo ña jmaä' jna ntjua' sa'noo tsai jmt kuŋ, jó jua' ya', asa 'noo tsai jmt kuŋ, eja asä'g nakö, lajä atŋ iakuŋ jú majä atŋ iañi che'a kuŋ ikä ikö chä ja', i' ja' i' ajni kuŋ jä kömi' eja alŋ sá kuŋ la' jña kuŋ ne.

'Ne 'ni jú nató tŋ'yi majä anatë'lailŋ' tŋwo.

Ela'

la'

tama'

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Jua' 'ni ela' tɪ' lajɪ enatŏ tɪwŏ nɪ.

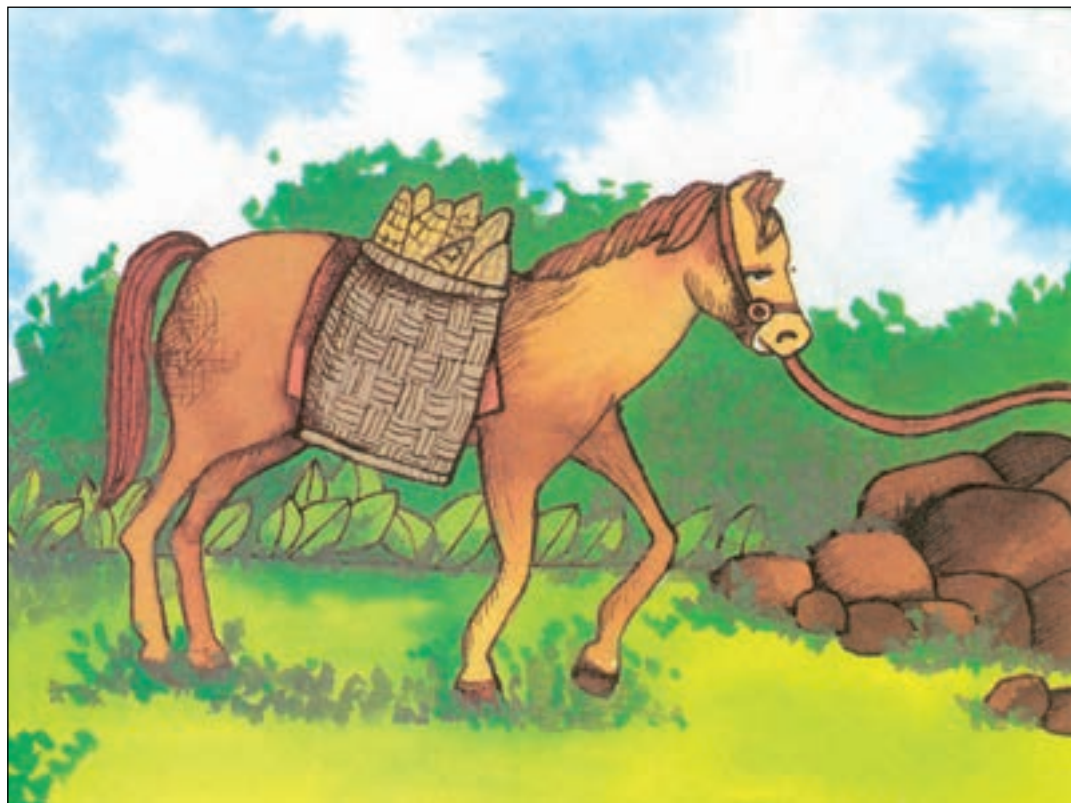

Kö le

Ei tsarö' latí kö le kuí, jú 'míí la ealísa lamá tí kuatä'
tsokua Ñijmí, ejä jua'a wí tō tuche tí köle jña tō tuche kä
jä ja', ejä 'l̥ tsarö' e'lä majua'a kö lé 'l̥a kö le, ajö lö' la
jú 'l̥ tsarö' jú 'mí, esaí' jú sít ene tí juí itsoo ní, majä re
lima' 'ná lailí' jú 'l̥, jña wí engí chí jú kiä, ejä asa tō jmí
manaí, ejä líjna' eníjuí jmí kuo nga' jöma' tsai jú 'l̥
jna' tsa kö wí.

YI CHAA JÚ

Laj̄t̄ ema ajmo tsa e'lä jú chaa, lail̄t̄ jú masa náa, etajmo tsa t̄is̄t̄, ejmoa tá, eku'a etaj̄nia, j̄ña esa e'läit̄' est̄.

Ené e ju' ch̄a yi emasa náa, lail̄t̄' emasa mati kuat̄ä' tsa kua' ngo', laj̄ä ch̄a ñi yi e' lä ema'ñia tsarö' majmo j̄ña e'lä emaloo eku' tsaró', laj̄t̄ ejä ngo t̄t̄ kua' ngo' mati kuat̄ä' tsas̄t̄, lail̄t̄' m̄ich̄a', miö, j̄ña j̄t̄ ja' ngo tu ti kua' ngo'.

Esat̄' est̄ elima'a t̄t̄ its̄o n̄t̄, mati alit̄t̄' w̄t̄ 'ni yi, j̄ña e'lä ñi elijmo laj̄t̄ esa ngo t̄t̄ kua' ngo' lail̄t̄' m̄ich̄a', j̄ña m̄ich̄a' jmoa t̄ich̄a', elijmoa chi ñ'a j̄ña elijmoa chiro j̄ña m̄ich̄a', est̄ l̄iñ'a kä, j̄ña j̄t̄ es̄ñ'a m̄ich̄a', eki' m̄tó na, e'lä ñi sa laiku'a m̄tó, eliki' mió t̄t̄jūt̄', enató, elit̄' ñiö, ejmach̄ia ma, j̄ña esat̄' est̄ lijmo j̄ña m̄tó. Lant̄' lä elijmo laj̄t̄ easi'ñi Ñijm̄t̄ t̄t̄ jejūt̄ s̄t̄t̄, j̄e 'nä lail̄t̄' tu e'lä elijmach̄ia jūt̄' ki' tu. Laj̄t̄ elá ema al̄ma'a easi' Ñijm̄t̄ t̄is̄t̄ enató ñi yi jma'a laa, ejä ñt̄jua' sa easi' lal̄t̄'ñt̄ j̄t̄ echit̄ö j̄ä ni yi asa tsakó'.

Exa kö moyi eéa jú mati sa ejmo tsa laili' echitó tiwo ní.

E tajä ta'a omi ki' simi' majä salitso'a

Ikiä kie si' junio lile echä ati tö si' julio, kua jñá 'nä sijiö laji tsa sama atsa 'ña ñi'.

Ilá tö' jmo 'ni ela' li' jú 'no chitë ñi moyi, majä liñi tsa.

A large rectangular box containing a green rectangular frame in the center. Above and below the green frame are horizontal lines, suggesting a space for writing or drawing.

Ejmakë jmoa moyi majä liñi tsaro' aji' sa eli.

Eéa jú

Laji tsa tä' sijo ñiti e'a jú ye tumi
talä'a majä paa këo' ñiti, lö' ike
talä'a matakiä' 'nä ma'la kia' jña
ñiti.

Tsaitá kiä ñiti

Eéa jú

Ikä Söö Jmi simi' eé jú majä
jnatä'a sijo yi ikiä kie si' agosto
echä ati iane' ñiti.

Isi' 'Masöo ikiä kiä jña si' agosto.

Tsoti Pee

Jmo 'ni kö moyi lalá.

Samá li limoo ijuá' lö' ñía ané, lailí' ñía nató tiwo ní,
chitë ela' kǐ tsi' alí ki'a.

Jmo 'nä kö moyi majä sakö ki' tsa lajġ 'ma chí nġ wo.

Ase kö jma ki' 'nä 'ma

Ikä lajġ tsarö' ea jú majä ase kö jma ki'a 'ma ka'
te' nġ wo, wġ etsakġ wo nġjua' ajmoa lajä, jñā jġ
ejä chġ chí í nġjua' chġ te'e 'ma wġ, eġ' mo 'ma lajġ
chġ 'lí majä wuo'a chí chí.

Tsaitá e jú lá.

Jú chaa ki' 'ya' jña to'

Jä 'ya'mangt juť nĩ'nó mati alt' 'nea jmt, eja a'læa 'ñe
jua'a tsa nĩ i' jmt jná ju' kuq jná, mati achea ki' kua mať
'a jmt, eja jua' to' tsa machitã kö tu' 'ma, asa liú' jmf nt,
eja ajæ 'ya' laku lalt' imasi' jãa lia int' 'læ asë eajãa eja
kö' la' mať'a jmt, jt tsa a'lææ to', asa liu' 'ni jmf nt 'ya'.
Jöma' ajmakã 'ya', kuq jna tsajuť nĩ'nó, asë ema asi' jna
ant, elí saña' ilá majã je' lai jma' 'ni, asë eangt' kö ti mi'
rö, eja kö' la' 'ne 'ya' i' jmt, mati mať' jmt, kö' la' a'læa elí
sajmo ko jú 'læ, a jĩ' sĩ' eli tsa'maa mati 'lææ, ijna chitã kó
ki' nĩ'i 'ni, eja sakuo u' jmf wt itama' wt tsť 'ni ikã lajť ja',
kuanée etsóo chalã 'ni lajť ja' kã'a chitã' jña'. Eja jua'
'ya' eli' 'no 'ni 'ni, kuanée etso chalã 'ni lajť ja' chitã' jña'
majã t i' i' kuanée i' tĩ, eja jua' to' erælt', eja ajmalea,
chalã' lajť ja' takiã tö lailť' mi' lä', mi' kua, ja' ó, mi' yĩ, jĩ,
mi' jĩ, jña esã t' ja' sť, i' 'ya' achalã'a lajť ja' wt tsť, ja' nitã'
juť wö. Ikö chã ja' kö tajæa, kö mati alt' le fĩa, ejmale ja' t'
t' ki' ja' nitã' wö ja' akuť lajť ja', jã 'ya' ajña rĩa che jmt,
kö mati ajæa asë ja' röa jmq sä, eja atť ajmť' juo'a che
jmt, tsa ajma tsť' to' mati akuť lajť ja' ta'læa asë elit' kiã.

Jmo 'nä ela' ajua' la' jma jä ja'.

'ya' _____

_____

to' _____

_____

'ya' _____

_____

to' _____

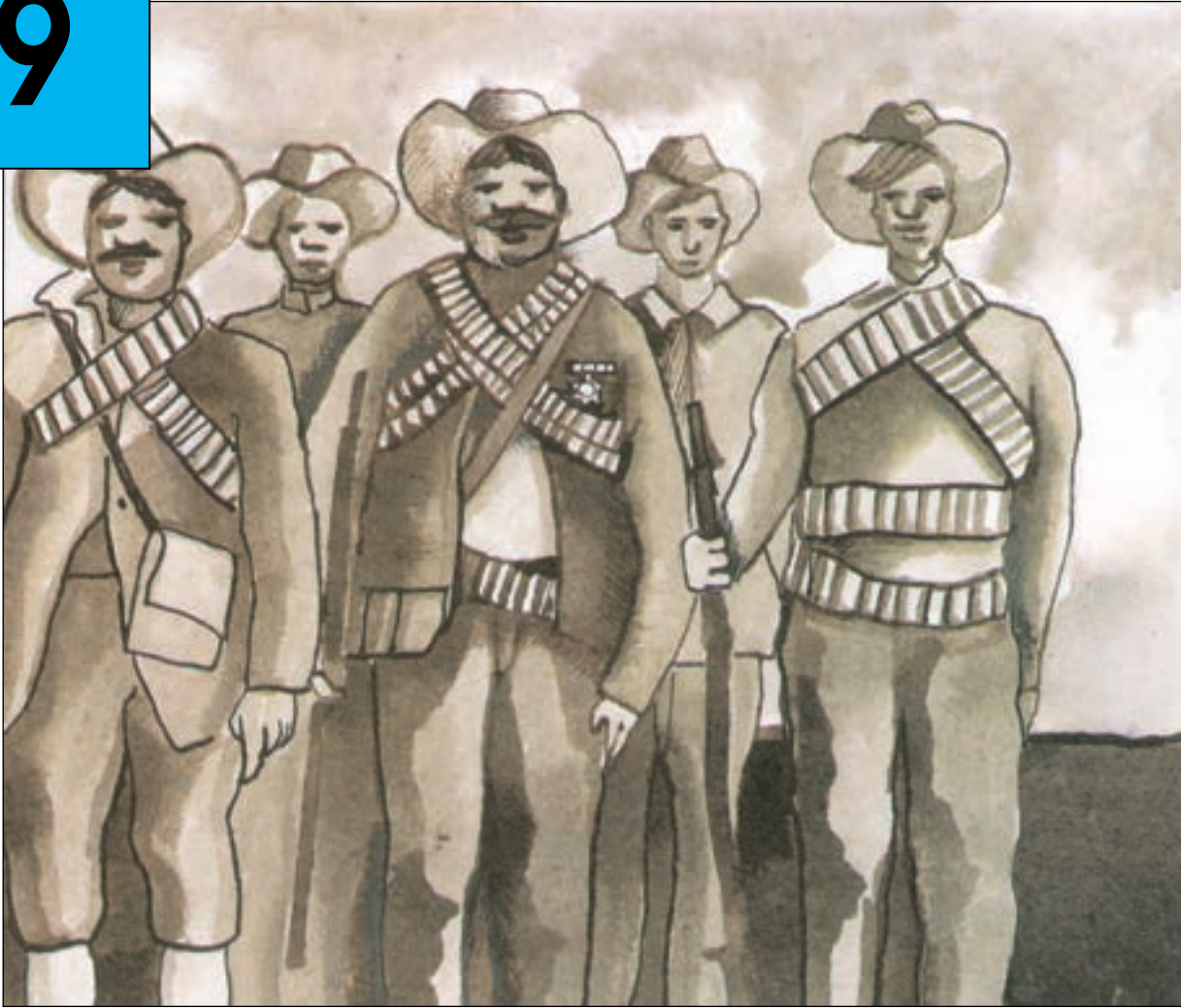
_____

'ya' _____

_____

to' _____

_____

JÄ TSA SĪ SĪTIÄ ORTI

Jä tso^mi' sĪ SĪtiä Orti, alisä jeju^t kiä manáa, sĪ kö mati kuä jä tso^ti jeju^t kiä ejä, atē tso^ti ĩ ki'a, ju^t inga'a tġ Nĭku^ř, ewó j^mi^t añii SĪtiä tġkiä, tsa maju^ř mati kuä', sĪ emafia yi, ejä ajmalea jmo tá tso^ti, tsajmo' tá tso^ti SĪtiä mati ja 'ni ki' Sikú Madero, ejä ajmalea 'na' lajġ tsa tsaĭ tsa 'lē jú majä noa nĭ 'ni, la' j^makö jeju^t mi' lailġ' jeju^t kiä, jġna ma ajē SĪtiä, la' itakä tsarö' j^mowġ imatá jmoa tá ki' tsa sa kú, ejä ja ku' nġtsia anoa nĭ 'ni jġna tsarö', ajmalea 'lä tsa

matä' mata jmo tá 'la' sä lajö lakö imalí' wo ta'a iríá jmi
lali'ni, mati alä tsa jöma' natä'a 'ni tí juť Malo ijä a' yee
Sitiä tá juo'wí', jña juť wí' tsa atä'jó ki'a, tsa almo 'ni jña
'le Kiä atä Porfi. Tsa juť 'le ajö tala' angí Sitiä lí'a tá jña jť
lö' jä tsarö' ajö. Kö mati alť wo néé 'ni kö' sajña Sitiä ajoo
'lø ki'a tíjuť ko Níkuť', mati ajä jäa apäa tsa jö ma' ajta
tsa, anť ajmo jña ache tsarö' tsa masí Sitiä Orti, jä tsai tsa
ajmaä tsarö' majä atä'a ø.

Jú ki' jä tsa ano 'ni jejuł lá achaa, 'ni tö' 'ne jú ki' jä tsa ajmo jña jo afi' jejuł iñi' 'ni jña jo eki' jä tsama ajmo echì.

Rø jø ela' lĩ' jú mati løø ema ajmo', eta jmo' jña ena jmo'.

Emalĩ

Elĩ'

Ena

Ekú'

Ekú'

Ekú'

Engĩ

_____

_____

_____

Ejmo

_____

_____

_____

Eká

_____

_____

Eú'

_____

Ekö

_____

Erö

_____

_____

_____

Epaá

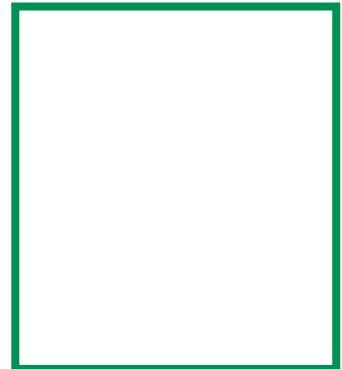
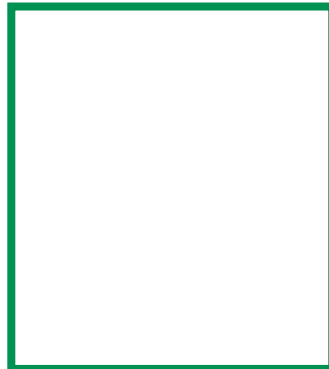
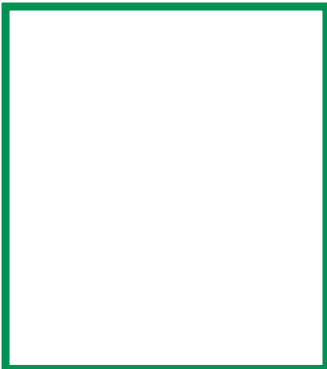
_____

_____

_____

Eká

Jmo 'ni ilá ela' ma alĩ, ela' lĩ' jña ela' kĩ tsĩ' lij.

Jø 'ni ilá ela' l' l' list' e'løø mati ée ema antjuř, ejmo
jña ena jmóo, lail' jú kuo nató t'wō nī.

Kö

Tsa   k_o   mió

Tsa   köö   mió

Tsa   kóó   mió

kí'

eko'o

nóó

'nia

Sö Martiniana

Tsamı mi' mati kajö jna
ao' 'ni irtä jna
ø 'ni kö sö liye' mi' kijna
ø 'ni sö sī zandunga.

Ao' 'ni kijna, ao' 'ni kijna
nijua' kao' 'ni tsajö jna
nijua' kaø 'ni kö sö liye' mi' kijna
satö jmı kö jna tsasä jmıttä jna.

Ní juı' yä tı'yé
juı lajı ní sä yi jmı kuıı
ø 'ni kö sö sī martiniana ki jna
jña ø 'ni sö sī zandunga.

Jú chqa ki' tsa yajuñ

Tsa yajuñ t̥'a tsa
kiä tsa, s̥i tsai tsa
ch̥i ts̥t̥, w̥i lajä ch̥a
tsarö', ejmo tsa
yajuñ í inñä' tsa
sakiä ts̥t̥, ejä jua' tsa
ch̥i ts̥t̥ i.

Ejä lilí' tsarö' ekiä
tsa yajuñ n̥t̥jua' mati
al̥t̥so' jä tsa, ejufa k̥i
ko' ki'a, ejä jmoa
lajä wijí r̥t̥so' øa. J̥t̥
lajä l̥t̥' n̥t̥jua' ajö tsa
makiä tsa yajuñ,
tala' k̥i jm̥t̥ ngia
jua.

Jmo 'ni tiwo la ela' ma al̥t̥ iñi' jó kua ngi' tsa.

Jú 'lɛɛ

Echa n̄í yi kö mi' ají' maja jú 'lɛ jna', j̄t̄ kö jú malí' maja, s̄t̄ kö mati atä'a ko ki' tsa 'lɛɛ jú s̄t̄t̄ ejä kalts̄t̄ jú, kö' la' mati kuatä' tsarö' ite' lal't'n̄t̄, kö' la' alts̄t̄ jú kiä il̄t̄' lal't'n̄t̄, ejä al̄t̄ lan̄t̄ jua' tsama aj̄ɛ eli lan̄t̄ al̄t̄, w̄t̄ itä' tsosi, tsonóo j̄n̄a tsa kuatga ko isaw̄t̄' ite'e. Ejä l̄t̄' lal't'n̄t̄ kia j̄n̄i juu jna' t̄t̄' lɛɛ jú jmi lai'lɛ jna' tsa kö w̄t̄.

Nḡt̄' 'ni n̄i' j̄n̄a jo tsa kūt̄' lö' eñía ki' jú kiä, j̄n̄a jo es̄t̄t̄
ema al̄t̄ náa, majä as̄t̄'t̄ ilá.

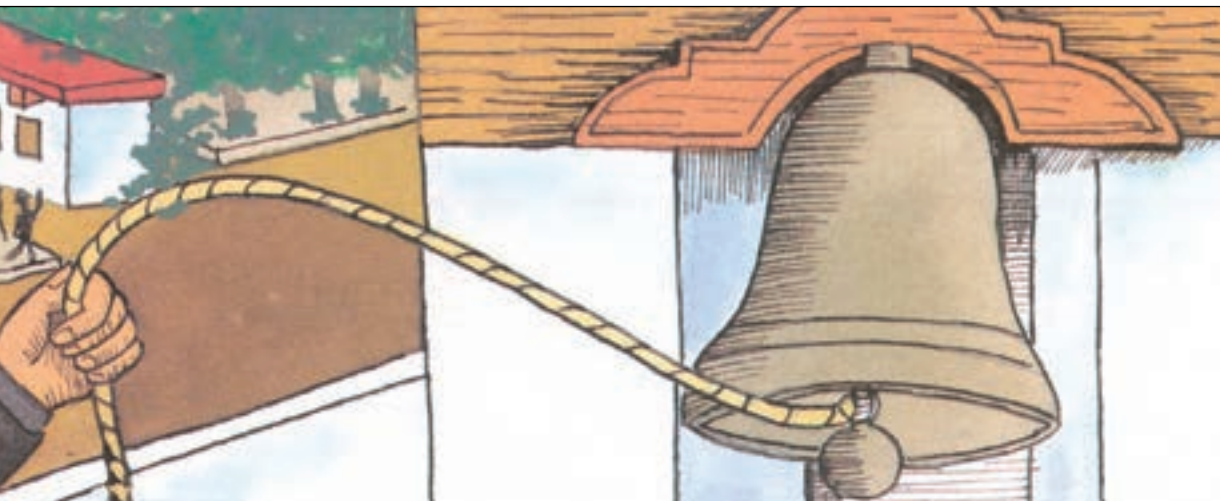
JMĤ ANĒ 'NI

E'lä jú chqa tsa ki' jejuť Nijmť ite'e laima alť juť imaja,
ema alřsá e'lä 'ni juť imaja to'o echa ñi yi jña tsarö'
tsama tsatä.

Jmřñi kömí natsť jña ná ñalo řitsť kĩa ajmoa 'ni Nijmť jmť
achĩa tsa makuá ľř' tá Nijmť, jä tsa jaa kua' ngo'.

Kö taajna ikiä kĩa jñi sť' setiëbre jä jmitsa sť Kí ajmalea
ki' ñřř majä achalä'a lajř tsa matä' kö jejuť ifi Nijmť, kö

mati analä' jāa majä ajmarəa jú natä'a 'ni. Asa tii masá ki'a ejä matá kiäa, na'má, ñit̃ jña naköö. Ant̃ ajmalee tsa tañí atä'a 'ni iaľ̃ tsa chí atä kí, ewoo jmit̃ afí Kí jña 'l̃e kiä tsa makuá ľ̃ tá. Kö mati kua 'ni lat̃ jejuť kiä laľ̃ tsarö' atä 'ni jó ki' atä Kí, majä at̃ iaľ̃'a wo ematá ki' tsatä' kua' ngo', jña itsali jä 'ni ajö atä Kí, si tsasí t̃ö' ja ano ñí lat̃ ika kuť̃ tsa makua ľ̃ tá Ñijm̃t̃.

Ekī lajī elī jejuī sī ejā ntjua' alisī la' itā' tsa, lailī' kǎ' jī
tajmoa tá, jo kǎ' jī lī' sī'ñia. Sīī 'ni tīwo nī ema' 'ni
ema alī jejuī īñī'.

Laima asi' 'nä e'lä jú sa e'lø jna', esa jú la t̄ jú ñi'.

Røilit' nijua' asä'
jä tä, la't ja' juť
jä' ať.

Ekť' jmi esa nijua'
ení jmajnee ñi' .

Ere wilť' jä tsa
wi ts̄ makuť' la't
já tsa chi ts̄ na, likuť'.

Sit 'ni jú alá ekuť' t̄wo ni.

Ekī jú ntjua' reñía.

Pee — E_jia 'ma' kī jmt.

Kii — Asä ja' jä.

Pee — Ī jna ma añisä'a chee jä.

Kii — Ī tuu añi asä ja' ajä.

Pee — Kó kī ma' jä imasi' 'ma sō jä añi.

Kii — Wt iwř' añi' e_jä jua' 'ni j_iqa.

Pee — Ya' juř jna 'ni kö j_ia ja'.

Kii — Etso j_ia 'ma' ijä.

Lant lř' jú kua ekī ntjua' ma aj_ea etso lř' lai jua' j_ea,
ajö laj_e chi'l_ea. E_jä jmo 'nä kö jú lalá t_iw_o nt majä
r_e angř chi' 'nä.

Ajĩ' née jejuť kiä

Jejuť ite' jna' tsa kö wĩ, e'lä jejuť inó lĩ' ijä ifĩ jejuť kiä, köche inó tsatä'a juť ka' ja' jña sa itsatä'a juť simó wť irtá jmt ejä lĩ' lajä, jña lö' 'ñia s̄siö lĩ' jejuť kiä, köchä tsa t̄'a s̄siö kuä'.

Kö jejuť mi' la it̄'̄, wť esa jejuť ka' wť ifĩ jejuť kiä lailĩ' Maloo, esai' jejuť ka'ĩ' la'i Maloo, lailĩ' Nikuĩ', jña jť esa iatsä ifĩ N̄ikuĩ' t̄'a N̄ijmt.

Jmo, 'ni laijna jejuť kiä t̄wo n̄.

Laí ma achaa nı́ jna' jú, chitë tiwo nı́, ela' li' jejui
kia', jöma' ajmo ela' jna mati alı́ jä.

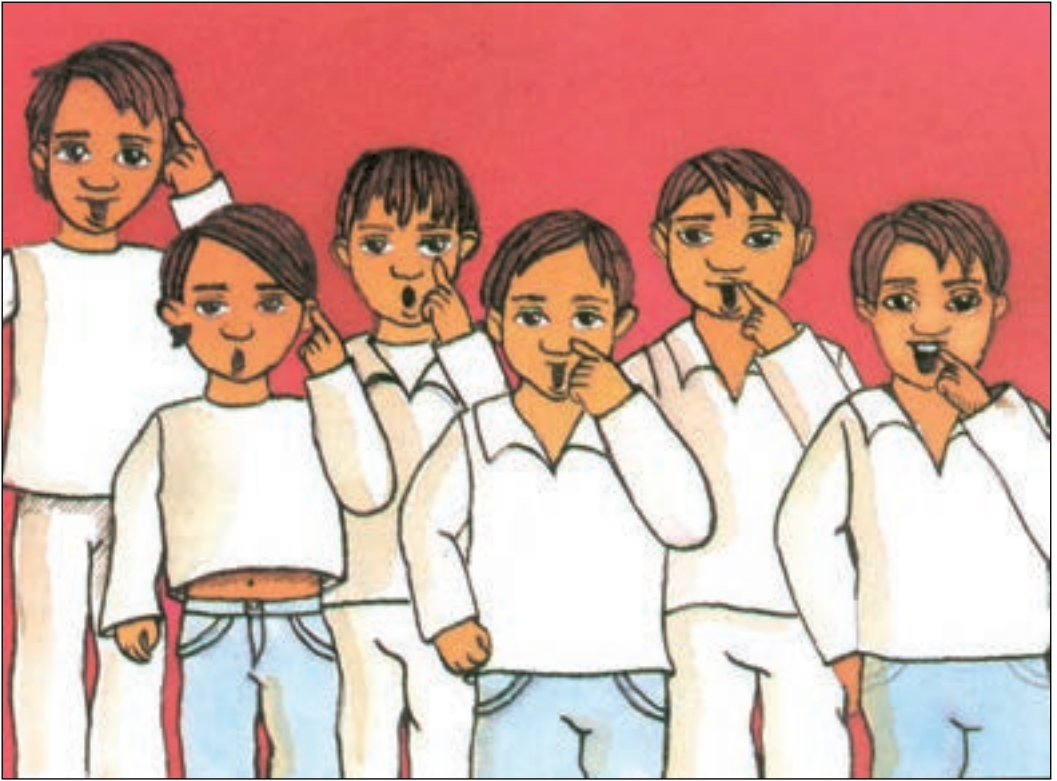

Kiäjna kiäjna

Kiäjna	kiäjna	kiäjna
Kiäjna	kö	michí,
Kiäjna	tö	rukuá
Käjna	tö	miñi,
Kiäjna	kö	chì'yi
Kiäjna	kö	toó,
Kiäjna	e'lä	mijä
majä	ku' jna	rø.

TSARÖ' ATÄ' 'NI

Köchä tsarö' tsatä mi' cha jú ela' alı̄ mati añitä'a 'ni anó atä Sikú Madero, tsajuı̄ tsarö', añitä' 'ni lajı̄ tsaı̄ tsa mlı̄' kĩa jña ñi', tsa ajña lajı̄ tsamı̄, tsaı̄ jı̄ ajmotá wı̄ lajı̄ tsaı̄' añitä' 'ni. Laj ı̄ tsaı̄ tsa añitä' 'ni tsa natä' juı̄ sı̄f, asa atä'a jejuı̄, ejä sä jmı̄ maä' 'le, sı̄f kö makäa eku', ejä ma tsatä' tsamı̄ tsakuı̄á ñi'nó, jña jı̄ ijä majmoa eku' majä satı̄ iı̄ tsa eliki'. Jı̄ echa tsarö' tsa añitä' 'le, jı̄ esá imaı̄a eku' mati achatä'a jejuı̄ itä tsa, ejä majmoa lajä wı̄jı̄ asë ete' jmatäa tsa juı̄, nı̄jua' ma akuı̄ tsamı̄ mati achatä'a kö jejuı̄ ejä 'maá masä' ja' likı̄', laı̄fı̄ tı̄'na tu, seı̄ni, jña jo kuajuı̄, ajö erø ma jmachı̄a eku' wı̄ asa eı̄ıtó'a, lö juı̄ nató ñı̄ yi ta' jma' maku'a wı̄ ijua' sı̄ñı̄ samá takiäa, ejä samá maku'a juı̄' lı̄, asa jái, tsajuı̄ tsarö' ajö ñı̄ 'ni lá, jña jı̄ lö'jä ajö 'le la', lajä atası̄' 'ni lá latı̄ ia Kuı̄f Atä Porfi ñıtá Ñijmı̄, majä ache atä Sikú Madero, sı̄ jı̄ tsa ajı̄'a atä Sikú lá, jöma' tsası̄ tö' anó ñı̄, latı̄ ialı̄ rø.

Chitë 'ni eṭ' laj̣ṭ engṭ nta.

Ela' sī tsa ano nī 'ni.

Tsa ańí t̄ä' tsarö'.

Lö' ja' nī' tsa akäa.

Ajī' ańit̄ä' 'le tsarö'.

S̄t̄ 'ni ilá ela' ch̄a tsa t̄ä' ińi' al̄t̄ 'nt̄.

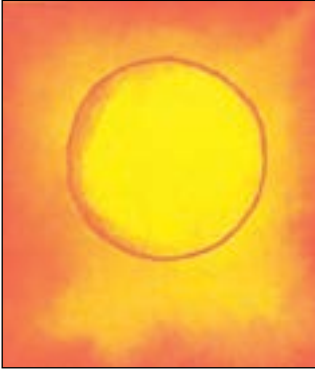

Jø 'ni ela' l̥' echia jú.

Esä jä tsaju'̥
tsati'̥ yi lakö il̥'
jm̥ku̥i.

Ki̥ t̥i̥ tí ki'a l̥' j̥na
eräa 'ni iju'a' ewi
lö' p̥ë'ë.

Eja'a chí majä
sako 'yé ñía.

Asa óa si enatsí
mijäa.

Esa mati s̄ia moyi esa jua' jú machi, s̄í j̄t̄ ejä rel̄t̄'
n̄t̄jua' chitó, ejm̄t̄ al̄t̄, ĩ ikä s̄ia, elí jä as̄ta, ĩ as̄t̄, lail̄t̄'
echitö t̄two n̄t̄.

Ikiä 'n̄t̄ s̄t̄' imaj̄ni, j̄m̄t̄iñi lá.

Káa:

Na aé t̄sot̄t̄ ela' j̄moa moyi mati sael̄t̄', ejä s̄i 'ni
kö moyi lalá, majä asi'a ela' al̄t̄ jä sa añi' ñit̄t̄ na.

Tsatä ñit̄t̄ j̄ña'

S̄ikú Pitu Rami

E'lä ñii moyi alá lijmo j̄ña ikä ijua' ĩwt̄ t̄sa' lis̄i', n̄t̄jua'
re akiä' í lö' 'n̄t̄ e'na natö, lö' ejūt̄' 'ni t̄sa 'na lis̄t̄. Jmo
'ni kö ñi moyi kia', majä j̄ø t̄sot̄t̄ kiä' n̄t̄jua' anḡt̄ chí'
laj̄t̄ eae' laa 'ni.

Miradóo

Kö jejuť mi' nee ifi' jejuť kiä ete'a miradóo, sĭ köchä tsa te'a jejuť laa Mirayi', wi ilt' wo yĭ jma' tä' tsa, jña jĭ lajā lĭ' ijmoatá la' ejä kömi' kuť tĭ'a.

Echq' kö mi' ela' ma ane jejuť lá. Mati natä' lajĭ tsañi' 'ni, ejä ajña lö' tsamĭ jma'a, tala' tä' jaa 'ni, ajmale köchä tsamĭ matä' Vista Hermosa, jmoa tá wo lĭ marö jä. Kö mati kuq 'na tsañi' kiä jaa, lö tsa asä ñi' 'ni, kö rø ajmalea jmo tá imatä' jä tsamĭ kiäa, anĭ ane jejuť inó mi' nt.

Sĥ 'nä echia jú, sĥ eki' ja' jma' jña jo esa ñi'nó.

Ja' kug nasĥ
je moó tsakuĥa,
sĥ tsa tilú.
(samĥ')

Jña jñi natsĥ
chia jug chilí.
('ma moo)

Ejä jmoa jú echia tú
majä kĥ sĥmi' tsĥ, egä ea.

(_____)

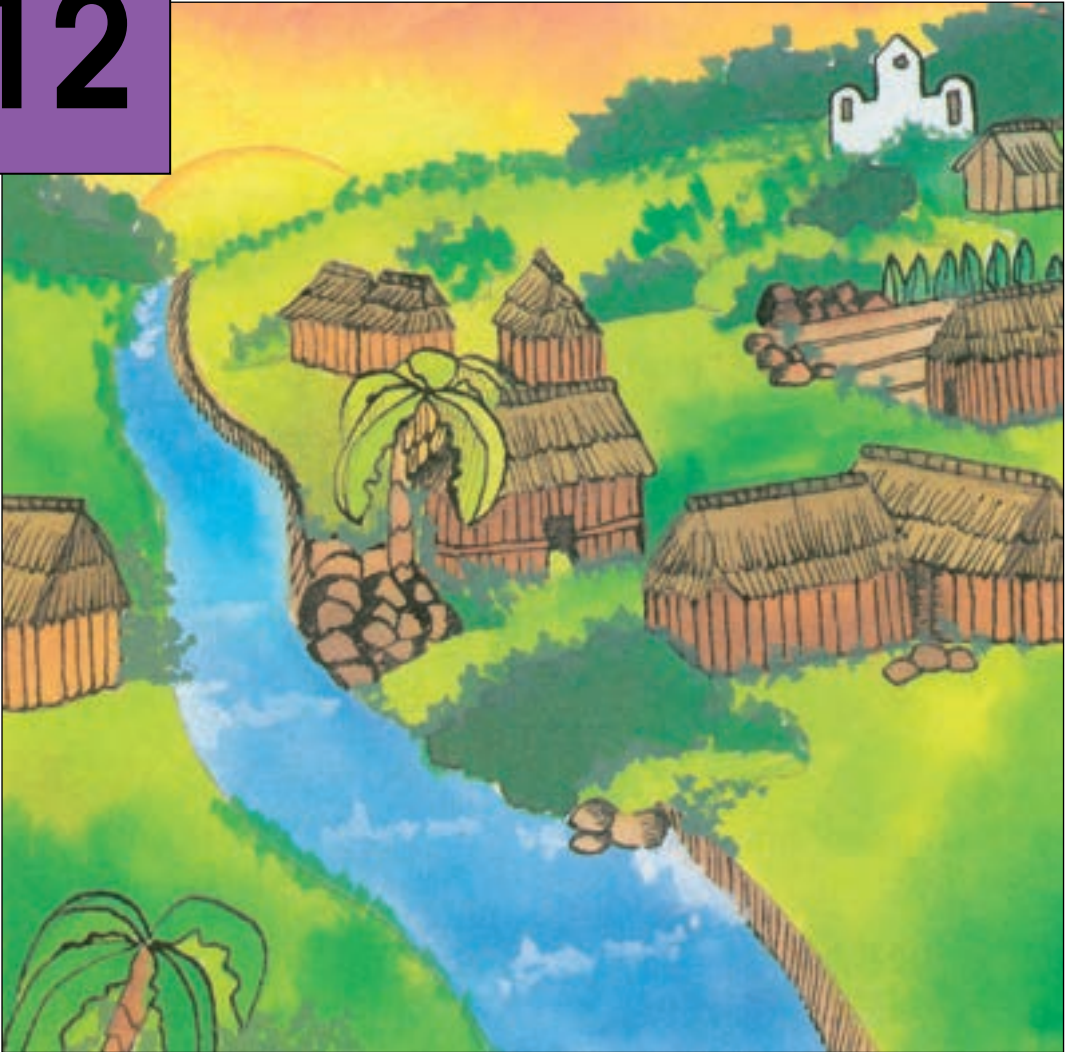
(_____) (_____)

Ekö tsa i' t̄la' n̄i

E'lä jejū nato' t̄k̄
ir̄t̄a j̄m̄t̄, ij̄ä t̄ä' tsarö'
tsa ta'n̄ia j̄mo n̄i, eja
j̄moa n̄i wi it̄ä' tsarö'
tsa sä' 'ma', e'lä miñi
ñi n̄iaq j̄mo, esä tsa
j̄mo miñi j̄na, ñi, kia,
kia kö, kia töö j̄na at̄
ekia 'nt̄ .

Esä tsarö' j̄mo n̄i ki'
tsa, j̄na j̄t̄ esä tsa j̄mo
ni ki', j̄t̄ esä tsa j̄mo
n̄i e'nt̄a. Laj̄t̄ tsa lä tsa
ko' n̄i t̄la' ñi j̄ma' köa
i', ñi t̄a lö' l̄t̄ laj̄t̄
t̄ö kuoa naj̄a lat̄t̄ laj̄t̄
t̄ö ñi' m̄isa kuoa, asa
ej̄mo ij̄ua' ew̄t̄ lö' fi' kuoa
j̄na jo kuo kuoa malö'
jä ki ñi ki' jä tsa.

ECHĪ TE'E JŃA TSA JEJUŤ SŤ

Ejä re te'e nĩ kua' wĭ echĭ te'e jna' jña tsatä' jejuť sť, lailĭ' tsosi jmĭst, tsosi majó jña tsajĭ'. Lajĭ tsa tä' jejuť maaé nĭ jna' tsa jmo tá jma'a, sĭ jmakë ejñia, lailĭ' tsosi tsa jñĭ mĭyima', tsaj ĩ' 'nĭ malí tó, tsosi majó sä' 'ma', jña tsarö' jna' jñĭ kuť jña sä'a 'ma', lajĭ eloo ki' tsarö' jña lajĭ ja' sä'a 'nĭa ikä tsasĭ, lailĭ' tsa tä lajĭ jejuť imá aé nĭ jna', jĭ lajă 'nĭ

tsasi' la' tsatä' jejuť sť jä. Wť asë tsa mate' jmo tá elo lajt eku'a.

Wť jt lajã lť ijmo jna' tá tsa kö wť jmakë ejñi la' jmajã jna', ejã láa jña 'ntť ejñii jña eloo ki' ikö chã tsarö', majã rølt' eki'i jña eku' tsarö'. Ejã lť lalá wť jmakë tá ta'ñia tsa lailť tsá jñi kuť, mijmť, ochimóñi, mť'ntť, ochimo'mť', jña esa t' est eloo ki' tsarö'.

Chitë 'ni ilá jú tso jña wo' e jña † majä rø ngí chí tsa,
kiä 'ni jú nató t'yi n† majä achitë' t'wo iná jmo'.

rø lifí ntjua' s† t†jú s†a l† sang† 'løø t†jú rø
tso†.

Ejä _____ simi' _____ 'niáa _____

jmi jña _____ , _____ lajä _____ sá jú ñi' _____

chi s†mi' _____ jmi. Ejä _____ kiä 'nä í mati

chie _____ kiä' 'nä.

Laj† s†mi' tsa ku†' jm†s† kuá s†a lail†' majä matí al† já
chiku'a m†s† jú tsoo jña wo' † jña ø.

Mati ṣīa laiṣī tsa j̄na jo laiṣī jejūt, j̄na wo' ka' jma'
jmoa t̄j̄j̄na, lailit' enat̄ō t̄iw̄ō n̄i.

Laí ṣī tsa

Pini

Poo

Beto

_____

Bee

Sii

_____

Tuu

Tää

_____

Káá

Sipée

_____

Kaa

Yaa

_____

Laí ṣī jejūt.

Losä

Maloo

'Yée

_____

Jesö

Majo

_____

Chikua juo'

Makee

_____

Ojmi

Ji'

_____

Jmisi

Kuata

_____

Majo

Jmi 'ya

_____

Jmo' 'ni kuí wo' laa.

Kö kijmf̄ nee kö jmf̄ eakä'
jmf̄ mati jaa jmf̄ i ʔa jmf̄.

Ech̄i ʔa chi ch̄i chikuʔ
majä lichii lia mati í ch̄i
kuʔ' majä ch̄i.

S̄h̄ 'ni ilá jú la' ma ajmo' n̄t' 'ni.

Jä tsa mas̄iʔ jä tsi kiä i tsi i
as̄iʔ ejä aku'a t̄t̄ tsa w̄i ekä
tsi kiä tsa.

Eal̄́ náa

Kö' jūt al̄́ náa, enachi
kuoñí ki' kua' si' jejūt kiä
ejä jua' tsarö' tsa jmf'ya
'i kuātä, ejä kuā jmoa lajã
w̄t iañí jūt tsa jejūt kiä si'ñi
ki'a, w̄t j̄t emasã Tsa kö w̄t rö'
tsamá l̄t' ts̄t̄. Ajö lö' Tsarö'
jna' matá f̄i j̄ña tsa Jm̄t'ya, j̄t
lajã matã' tsa t̄st̄t̄, laif̄' tsa
tal̄t' ts̄t̄, tsa 'Yée, Jm̄st̄t̄,
Majo, Make, Ma'ji', j̄ña est̄t̄'
jejūt imatã tsa l̄t' ts̄t̄.

Chitë 'ni jú j̄t' tso j̄ña wo' ka' t̄wō n̄t̄, j̄ña 'nee 'ni jú
ma'a.

'Yé

Ī 'yé asī' jna'
li'ya 'nä sīmi'
jmajne 'nä ñi'
Ī jna makuä.

Etso 'yä tsi jna
tu ngi jna ~~ee~~
imati ano'o 'nä
eaŋ jna kia'
la la la la la la la la la la
la la la la la la la la la la
la la la la la la la la la la
la la la la la la la la la la.

Echaa i'

E'ñia tsarö' chá i' laj̄t̄ eloo ki'a
lail̄t̄ mij̄ñi, juol̄i mikut̄ m̄iaro,
m̄ich̄a', m̄iō, m̄iafe, ju' ki' laj̄t̄
ja' kö' tsa, j̄ña esat̄' est̄ echaa
tsarö' i' j̄ña ju' kua' i'.

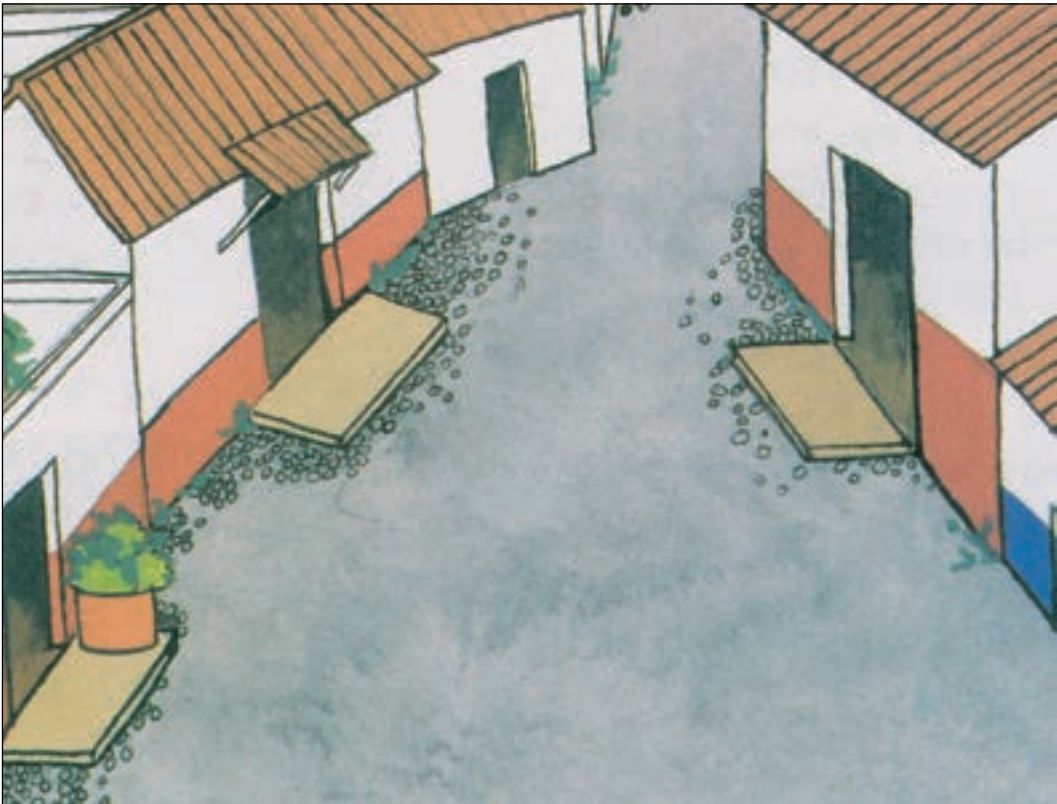

Laj̄ä l̄t̄ kö kua' i', kö ju' na'ma
reilo mi' jä chíó kö to chajó,
maj̄ä ij̄ä chíí kö 'na na'ñi, w̄t̄
ij̄ä sä tsa mati chaa i', n̄ana i
laj̄t̄ töö chí na'ma mi' jä ta
jomá', nats̄t̄ na'ñi, n̄ijua' sar̄e
'yi joma' ej̄ä jmatia j̄ña nachi
'n̄t̄ maj̄ä kör̄e l̄i laj̄t̄ t̄o jomá',
mati al̄ij̄ä ma' ajmalea chaa
i', laj̄ä jmoa, kö tij̄ia to'a maj̄ä
jóm̄a' to'a ej̄ä echa j̄äa i', lat̄t̄
iat̄ köñí laj̄t̄ t̄ökua' i', w̄t̄ echi
sä'a tsa na'ñi chichí chajó jä,
echaa tsarö' i' kö jó kilo, kö,
t̄o j̄ña at̄t̄ 'ñta kilo. Eli chaa
tsarö' i' ala ijua' ew̄t̄ la' saf̄ta
yi.

EjuŦ tsa matä' il' jejuŦ kiä lali'ni, wi ejuŦ tsa aq jmi imatä' mati ajmoa presa, i tsaï ja'na tŦ jejuŦ, jña köchä tsarö' sa atŦ tsïa imajŦ'a wo ki'a eja 'naa tŦ jejuŦ jña köchä tsa sanatä' jŦ tsa atä' i jejuŦ, ani alijuŦ tsa jejuŦ kiä. JejuŦ te'e il' lajŦ 'ñia sesiö.

Mati alijuo' ni jejuŦ esŦ tö' ajmo' lailŦ' yi, jmf, jña juŦ itsó jmi la', majä relŦ' jejuŦ kiä. Köche je kaye marija na'ya', köche jmo' majä li lajŦ, jña engŦ karo ki' ñitá, ji' 'lé majä sa'li' jna je kaye.

Laí ma alíma'a, ejuť tsatä' jejuť jña e'lä ñi tsatä', laif' tsa
jú, tsa jú jmi, jña köchä tsa tsokĩ jatä' tist, lajť tsalä jmo
tá, st jmakë tá tajmoa, st jť ejä rø tä'a wĩ jmakë elaa la'
jmajä tsa. Jť esä tsa tajmo tá st, laif' tsa 'ni tië tsa
jmakuä ja', jña esat' tasť jmo tsarö' tsajú jña tsa tsokĩ laif'
e'ni'a jña laa lö' eloo enajmo' ki' lajĩtsa, lanť lť tá jmo tsa
tä' jejuť, majä yia tsĩa tä' lajĩa tá jmaä rö, majä rø ku'a
lajť.

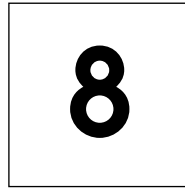
Rø jmo' 'ni laisī laj̄t enatō t̄iwō n̄t majä lima' 'ni ela' s̄ta mati 'l̄øø jna' jú la' natō.

jmt̄

jni

jñā

jmí

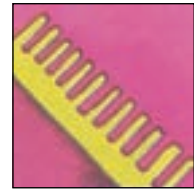
m̄jlt̄

jñí

jmt̄'

jojlt̄

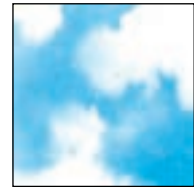
jñi

jmt̄

jmt̄ ro

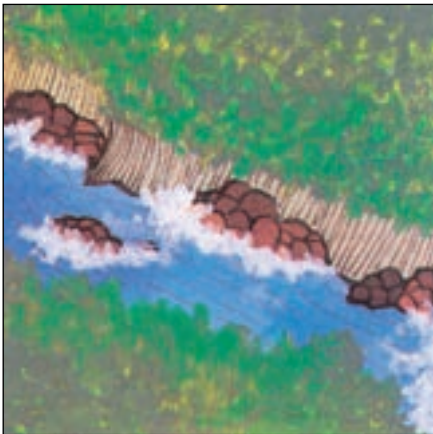
jní

S̄t̄ 'ni jú la' ma ajmo' n̄t 'ni inalí n̄t.

Ela' l̥' jä 'l̥a jú alá

Tsa kö w̥i te'a jna' tsa
jeju̯ w̥i lajã chãa tsa ma
tsatã, köö w̥i ju̯ ijãto', jña
j̥i eja̯ t̥'a jna' aló w̥i iw̥i'
jna'.

Jmi séé te' jna' jmi juo'
rijna kö 'na lal̥'ni̯, eja̯
t̥'a, w̥i jua'a, jm̥i jä séé
laj̥t̥ jm̥i juo' marisoo
lakö itã' tsa 'l̥ jú jmi
kiã.

Jmo 'ni jña s̥t̥ e̥t̥ ju'
ku̯', jú sa e'nee jua'.

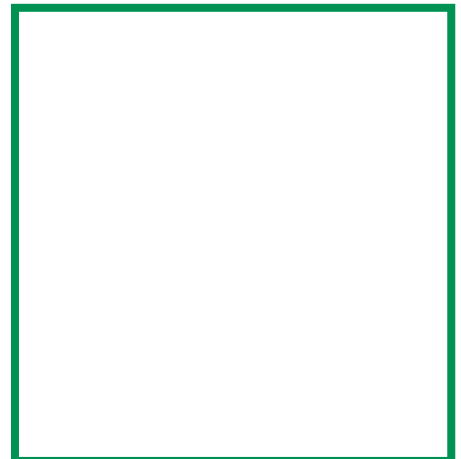

Mati sa jú ngí jä tsa ikä tsa sī, tsañi kö esa, ejä relí' nɨjua' angta lajɨ jú nató tɨwo ní.

Jlu' i'ləa

Eajmoa: Kö jlu' juɨ i'lə tsarö' tɨ jú jmi.

Ī ajmo: Tsa kiä INI ajmo echí ki' tsarö'.

Ajĩ' ajmoa: Jejuɨ itä' tsarö' tsa 'lə ju tsa kö wĩ.

Malí' ajmoa: Ikiä kiä 'nɨ sɨ' diciembre jmtɨñi ikiä kiä
sati tö mí.

Eli jä ajmoa: Ejä ajmoa majä li nɨjuɨa lajɨ esá echí
ikä tsarö' jña jɨ elisí tsa jú ikä tsarö'
nɨjua' sa esäa, jɨ elisí tsa jú ikä tsa sɨ
nɨjua' sa kö ejmoa lailí' kö jmtɨ. Jña
esat' esɨ lijmo tsarö' jña jiu' i'ləa.

Esa majja jmt náa

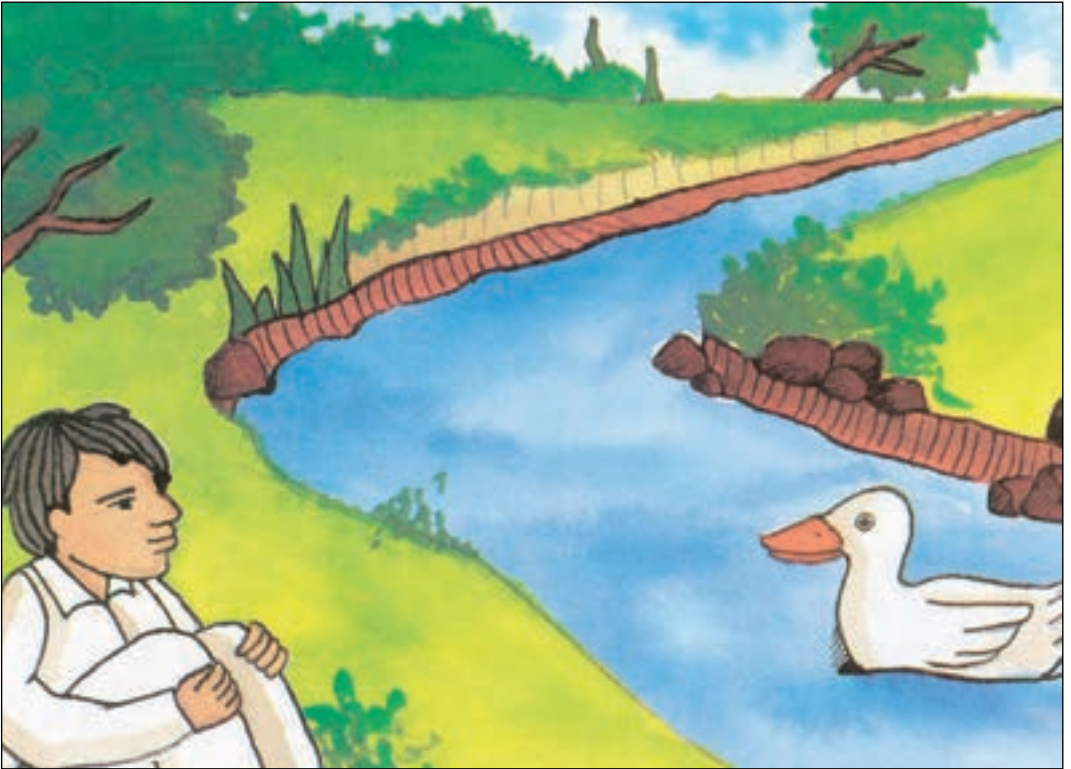
Lajä malí' náa chqa tsarö', ntjua' sa majja jmt má tsatä' tsa tsatea see masí' imatøa rímolí, matsa jäa kua' si' jejuť, majä mati kuä' jä see kuä' majä jmoa kö mťst, jña etsoó majja jmt, samá malo'a jmt mati ja'naa tatea see, jña samá majja jmt mati ajna jä, eja matø'a see i, see juť jmt.

Jmo 'ni tivo nt ela' jmoa kö engja jú.

Jejuť

Lajj̄ tsatä' kö ichí st'ñi' ä tø'a jejuť, tsá jmo elť' kö jejuť, ejä sa jejuť ka' jña sá jejuť lö'rø jña jejuť inó. Jmakë lalĩ' tsa tä' la' jma kö jejuť, jña jmakë tá tafia, jña jt ejä lijuo' jejuť mang n̄jua' sa tá, wĩ lö' tsa tä' jmo lijuo' kö jejuť.

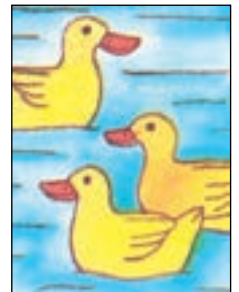

Miñi

Miñi rĩtsĩ ñi jmi
miñi rĩtsĩ tñi jna
miñi chikö' seja'
ejá sakó'a 'ni.

Miñi rĩtsĩ ñijmi
miñi rĩtsĩ tñi jna
miñi chikö' seja'
ejá sakó'a 'ni.

E'LÄ ITÄ' TSA 'LƏ JÚ JMI

Lakö ilf' Nijmi lalf'nt matä' tsa lə jú jmi jma'a lamati sama kua^{tä'} tsa kua' ngo, ma 'ñia ná ñalo ritsi tō ñi malf' lalf'nt, lamá ti kua^{tä'}a, jmist jä ma' kua^{tä'} 'le tsai kua^{j'} tsa jú jmi, lani alf' lə chä tsa jú jmi. Wt tⁱ sama kua^{tä'} tsa kua' ngo' elf' ñia na ñalö 'naa tsa malf' tsa 'lə jú jmi.

Nana tolokiá ritsi jñi 'naa jt tsa jú jmi lf' lalf'ni, wt itamá' ju^{ta} kajö, lajä li' eja saku^t tsalä wt jmakë jú jmi jma' 'lœa jña ewi' itä'a, lalf' Ni Ku^t itä' kiq jñi 'naa, tsa lf' tsa 'lə jú

jmi jña lö'jä tsa kuř, tsosi jña tsa kuataq, tsa kia jñi 'naa i
 tä' tsa sř wř 'na jëa tsa i, tsa nasř jú ki' jma mi' lailř jë jna'
 tsa jú jmi tä' tsajř, tsa jmř 'ya, tsa'yee, tsa'yéé, jna' tsa
 kö wř jña esät' 'na tsa 'lø jú jmi jma mi' nasř lai'lø jna', sř
 ejä sakuřa wř wř itä'a tijuř jema' tsoo juř Ñikuř'. Tsa sä
 ikö 'na tsate'a tsosi, jř enasř jú ki'a jma mi', jř tsakuř jna'
 köchä, lailř' tsosi majó, tsosi jmřsř, tsosi makee, jña jř
 lajä tä' tsosi rö'a tř jema'.

Jmatŕ' 'ni lajŕ emŕ inŕ, lö' eangi chi'i.

Maja' nŕi kuaŕä' tsa kua' ngo'.

Ja' 'na tsa jú jmi malŕ'.

Atŕ' jatä' tsa kuakŕi kua' wo kiä.

Ja' 'naa tsa 'lŕ jú jmi lŕ' lalŕ'nŕ Nijmŕ.

Ja' 'naa tsa jú jmi tä' ifi Nikuŕ'.

Chaa 'ni jú ilá,ŕ tsa' 'lŕ jú jmi sŕt kuŕ'.

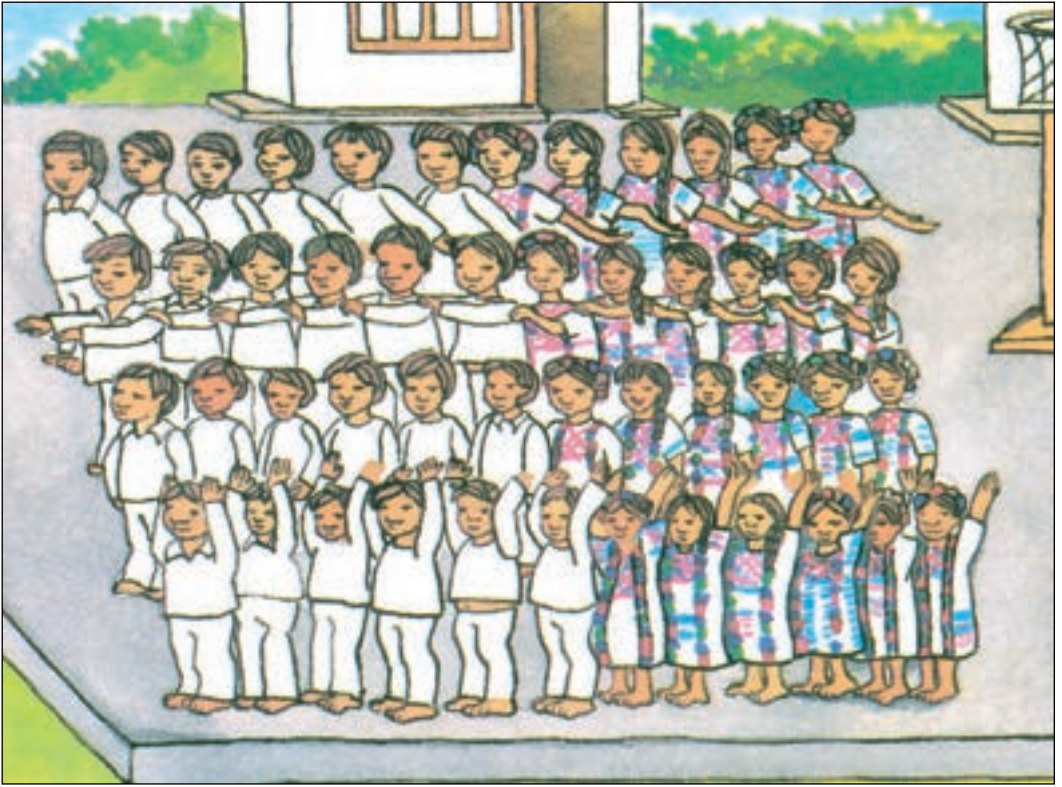

Kuoa

Kuojná tš'yi
 kuojná tšwo
 kuojná tšni
 kuojná tška'.

Kuojná tš'yi
 kuojná tšwo
 kuojná tšni
 kuojná tška'.

Laj̄t̄ jú nató̄ ní yi lá ejä al̄t̄ majä r̄ø nḡt̄ chí' 'nä ela'
jmo'o lail̄t̄' jú nató̄ t̄iwō n̄t̄, eki' s̄ō mi' ma āø n̄t̄ 'nä.

Re tä' 'nä k̄i jūt̄, j̄ña kö n̄í tä' 'nä.

Æ 'nä mati ajua' tsot̄t̄ kiä'.

Ko' 'nä kuo' mati at̄t̄' ela' jua' s̄ō tāø' 'nä lail̄t̄', t̄t̄'yi, t̄iwō,
t̄t̄ñi j̄ña t̄t̄ka'.

Jmo 'nä t̄iwō n̄t̄ ela' l̄t̄' est̄ e'ñia' 'nä ko'o.

Echi jmó í wo

Laj̄ jna' ch̄ jmó í wo, as̄ kö säa laj̄ esa w̄ eli'li' n̄i wo jo
etsaí jmf̄ i', n̄t̄jua' asajmo ko, kö sä jna' 'lee, laj̄ esaȳa'
ejä ch̄ jmoo ejí jna' 'lee, n̄t̄jua' sa ijí ejä, jmo kö to itsato'
'lee, lan̄t̄ lich̄ kömi' jejūt̄ kiä, w̄ n̄t̄jua' sa ajmo ala,
echee jm̄t̄ tsaí laj̄ esa w̄ ejūt̄ jna' mate' lakä jejūt̄ ejä r̄
ch̄ jmoo í, majä 'yä tsi tsa tä' t̄t̄jūt̄ its̄o nt̄.

Chit̄e 'ni tiwo nt̄ e'no jmó s̄imi' r̄ö' í.

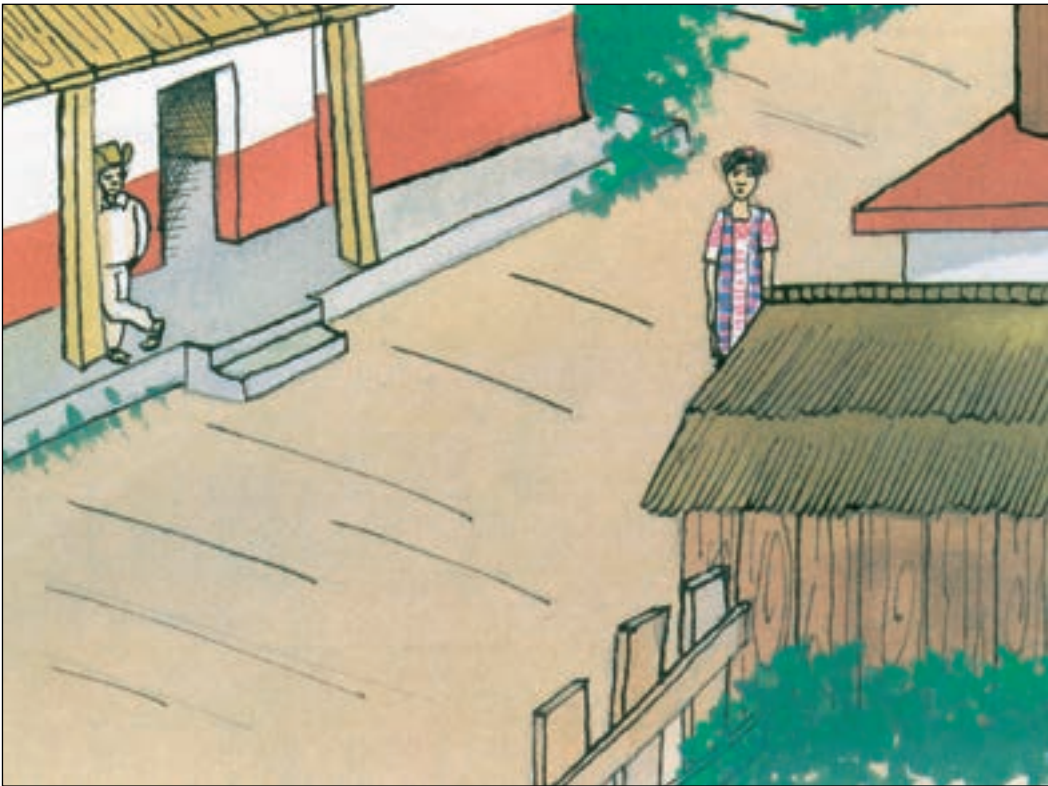

Ela' malt' Maloo náa

Ejä lima' ela' malt' náa lajĵ jejuĵ nĵjua' angĵ' 'ni lajĵ tsa makä' majä chga.

Lajä malt' Maloo lö' ma kie ñí asg na'ya marĵja ijua' kö kaye, mikó tsóo jma' marĵja, atĵ to jmi ĵi mánalt' la jná, ĵña asg 'lä karo masá lailĵ' lailĵ'ntĵ.

Lajt' elt' mt

Ejä tɕ' tsarö' mt lajt' elt' kömi' silf', majä maña tɕjña ela' kɕ tsia lt' ee jäa. Lailt' enatö tɕ'yi nt, rɕ jɕ 'nä elt' mt jña ewa' jma' natö ejä elt' lant tɕ' tsarö' mt.

Chitë 'ni et' sa etɕ'a mt iñi', 'ni tɕwo nt.

Ema ma' 'nä laí ma
aë jma kö 'na tsarö'
tsa 'lɛ jú jmi, sí asa
ma anée elä' tä' tō'
tsa.

Lajä tä' tsarö' sa ite'e
tō 'nɪ s'ñɪ, ejä lɪ' lajä
wɪji juɪ sɪjōa lɪ', sä
tsarö' lɪ' ɔ sɪjō jña esä
tsa tä' atɪ kē sɪjō.

Kuñe jä 'lä s'ñɪ majä
rɛ tä' sɪjōa, jña köchä
tsa jmo s'ñɪ sɪjō ko itä
jäa mati ajɪ' kuoa ejä
lɪ' itä' tsa lalɪ'nɪ e'lä
s'ñɪ te' itä' la' jma kö
'na tsa. Elɪ' ikö la' jma
kö sä tsa, sä tsa kuä
jña sä tsa tɪ', esä tsa
pē' jña jɪ esä tsa
lomi', jɪ esä tsa wɪ' jña
esä tsa tä, sí lajɪ' tsa

ma aë ni jna' tsa 'lø jú
jmi, kö eni li' ejmakë
li' la' jma kö 'na tsa si
lajfa 'nqa rö'.

Wi lajä li' kö mati sá
ejmoa ejmaäa rö'
mati sá ejmoa, laili'
mati jmoa kö si'ni
ekäa tá asë ejma
'ma ki' rö', wi lö'
eku'a kuoa, tala'
tajmo jäa si'ni.

Ejä kö mati at'i' ki'
tsasi j'i tsa tsatso i wi
imaräa taa ki' tsarö'
jäa, j'i asa 'mä' kää,
wi lajä li' jmaäa rö'.
Lani li' tá jmo tsarö'
echi ki' lajfa, j'i loni
lijmo' tá jmist, wi an'i
li' ti' i ite'e jna' tsa kö
w'i.

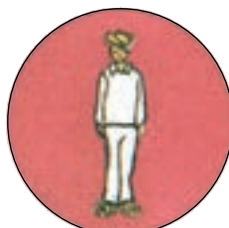
Rø jmo' 'ni laisī lajī enatō tīwo nī jña te' 'ni chi' majä asóo tsakä' mati tī' isi' lanī jū sī, enakiä wo' ts.

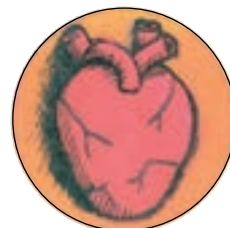
tsi

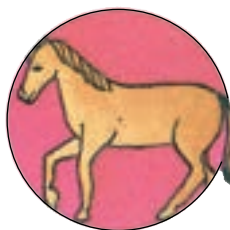
tsoti

tsakuä

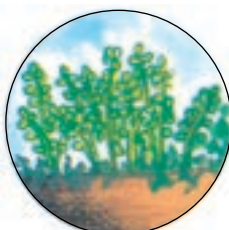
mitsi

tsokua

tsami

mojō' tsí

tsoki

E'lä jū ma alīku' imá ajmo' yi jū jmi, ejä natē 'ni jū jä ilá etso jña ts.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Ela' li ee s̄imi' yi
Eki' n̄it̄ ee 'nä yi majä li'n̄ia 'nä ela' tso eea yi.

Ala chi jmoa tijña.

Ejä t̄ə'a n̄it̄
Ela' l̄'
Ejña l̄'
ĭ tso 'naa n̄it̄
Elijä tsa'naa n̄it̄
Ī tsa ku' tsa'naa n̄it̄.

—Mati s̄e ee yi tijña chit̄e 'nä ejä é'e.

—R̄ə 'ne 'nä laj̄t̄ n̄i yi lö' e'na'

—J̄ə 'nä ee la' jma jä tsa.

—Jmo 'nä dibujo jña kö ejä enga't' k̄i.

—R̄ə si' 'nä s̄imi' majä nḡt̄ chia.

—J̄i' 'nä laj̄t̄ jú nḡt̄ s̄imi'.

—'L̄əə 'nä jña e' 'näa n̄ii moyi.

'Ma 'nä jma le e' yi jma kö ikä s̄imi' r̄ö' majä k̄i ekä'
'nä.

Laí ma ma' 'nä, esa jú ee lailí' tsa jña jo lailí' esa laí
natö t̄wo n̄t.

Jä chiti lä' juŋ' makua kiä, ja' masä' sano kä' jña ja' ma
atä, si nijua' ja' pē', w̄ asa makö'a sano tsó'o la'.

Chá 'ni kö jú eki' ja' si kiä, si kiä 'ni jú nató n̄t majä
achitē' nijua' re ti'.

tá

mi'

lä'

taa

'ye

pi'

Ja'li _____ t̄'na _____ mati kuar̄a
m̄t̄ j̄l̄ n̄i' t̄'na _____ ja sä t̄'na _____
t̄'na _____ jña t̄'na _____ Laj̄ ja' ch̄i
w̄ji lik̄'a.

Ela' lř' tsarö'

E'lä nřii tsa sä ill' jejuř kiä esä tsa lä', tsa tä, tsa kuä, tsa ři',
tsa pä', tsa ta, jña esat' e'lä elř' tsa, sř lajř tsa jmo tá,
majä řřa eku' jña ejma kuä ja' lailř', řř'no, tu, mini, tsř,
chiti, seņi jña e'lät' tá jmo tsa majä sá eku'a.

Chitë 'ni řřwo nř lailř' ja' ma aë nř jna', kř tsř'.

tu _____

řř'na _____

miņi _____

tsř _____

chiti _____

seņi _____

Laí matä' tsa náa

Lajä malí' náa lama sama
sá s't'mt mali tä' tsa, naloo
ja' ma jmoa s't'mt matä', ejä
ja' jma' ma 'wïa loo majä lá'
lä sikuïa wï asa malí'
ematä'a lailí' s't'mt te'e
lalí'nt.

Chitë 'ni ilá ela' l't' s't'mt
tä' tsa lailí' nt jña jma 'ni
tsa.

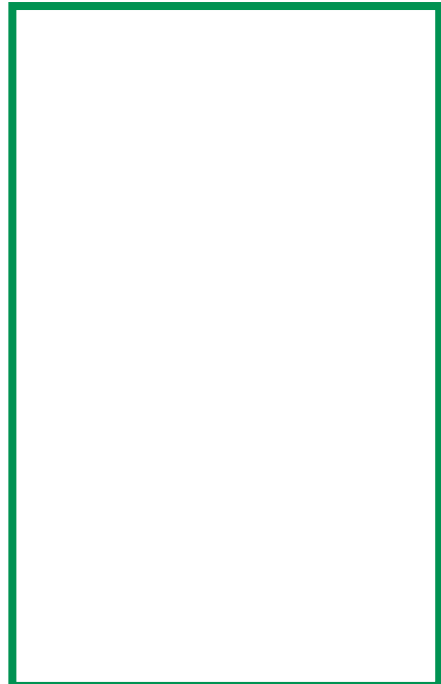

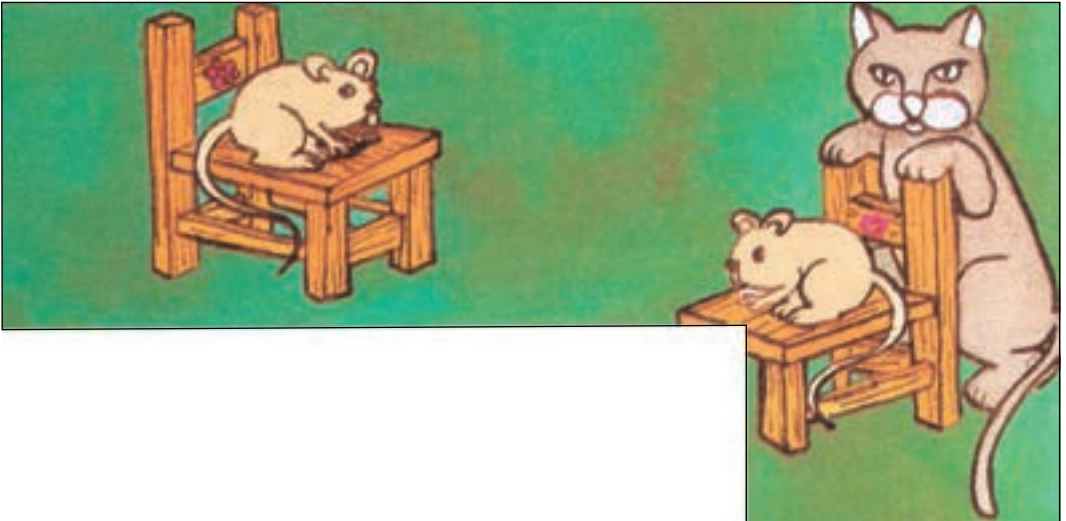

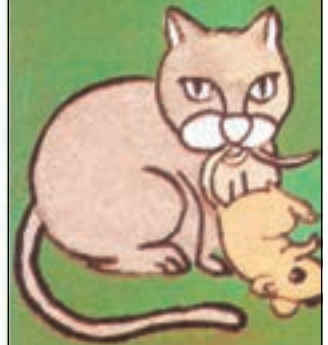

Xano pi'mi'

Emakua jä sano pi'mi'
ja' makua kö mast pi'mi'
jä kuä chiti pi'mi'
la' pun ka ku' ja' ki'a.

Ï sano 'ye sea
ja' jø lajt ekaljt
ja' kö kasä' tsjt ki'
ja' kö kao'a ki'.

EJMO TSARÖ' TAJUŦ

JejuŦ kiä jña lajŦ jejuŦ mi' nato' inó jmoa tajjuŦ, erø majna jejuŦ wŦ chi ma ajmo tsarö' tajjuŦ lajŦ imarŦchi lali'nŦ. JŦ lajä ma ato'a jmt lajna lali'nŦ ejmo tajjuŦ jma'a, asa 'läa mati jmoa etø'a tajjuŦ, ejmo e'yä tsja jä majä lichŦ jejuŦ ki'a.

Laí ma ajua' nŦ jna' lajña jejuŦ mi' jmoa tajjuŦ mati paa nó ojuŦ, jmoa søø ojuŦ, jmoa je ki' ñittŦ, paa isi' ñittŦ jña jmoa ñittŦ, jña jo st'ñi tsottŦ, jŦ tsa tsatä' tsamŦ mati jmoa tajjuŦ, st lö jä tá jmo tsamŦ lö' tá lite'a, lailŦ ejnŦa jmt Ŧ' tsa jña jo jmoa jmtro jo eku' tsa lali' tá tajmoa majä 'yä tsŦ tsatä'. Jña jŦ ejä reli tajjuŦ nijua' sŦ tsali' tá kiäa ñí juŦ, lajä lai'na litá, wŦ asá rø tastŦ nijua' asë echikiä ñí, anŦ ma alŦchi jejuŦ echŦ ma akä jmowŦ tsarö'. Jña jŦ tajjuŦ jmoa mati jmoa kö jmtŦ (jmoa jä inó), st lajä lŦ ilá lö' tsa tali' tá nga' jmo tá, ejä jmoa lajä wŦ etatsŦ kömi' kú ki' jejuŦ, kú jä Ŧa mati sá enajmo' ki' jejuŦ, jña etsai' mati satá tsoo tsali' tá lakä jejuŦ sŦ.

Laí ma ma' 'ni, eja rø ngi chí tsa nijua' 'ñiá 'ni sít' lajá
laí 'nee, jña ma' 'ni ejmí' sít' 'ni mí mi' jña kö mí
chichí chikó mi', eja sía mí mi' mati atsä kö ñii jú.
Nana mati sía mí chichi chikó mati atsä kö 'na jú
jña jí eköa chi lá. Eja sít kö mi' tíwo ní majä røt'
lima'a.

Tsa tajmo tá jut

Pee lí' tá eja atø'a tsa jut majä tsapaa nó ojut majä asaá
jí. Ikö chä tsa jut atí' wo' séé, majä rø ye jmí jut jä, jña jí
eajmo'a ä lajít jäa, majä alíchi lakö ajuí, ema a'loo mati
aläa. Eja ajmoa latí jí alí wí nó je kuí jmalea pa tí itso ní.

Nilua' rø akiä' í jú mi' rísi tí'yi ní ema ngi chí'ejmí'
sía mí mi' jña mí chí chikö, eja sít 'ni tíwo ní jña natë
'ni mí mi' lá ití'.

Jmo' 'nä jña sñ mati aljja jú jña wo' jl, jña jm.

Jä tñ'na makua,
ja' makua tu mñjt
kö il' kíkua
ijä anga' yï jöa.

E'lä tá jmo tsamñ
etsa kiäa jmtñ chijmñ
jña sa maköa mñ
ejmo t'a tasi.

Ejma mñjt jmo
tsarö' wñ e'lä
ma lí jmachia
jña mñjt.

Ttwo nɪ nató jú elɪ' lalɪjã jña enli.

Köö

Köö

sa

sa

jmoa

jmoa

Jä tsa köö pa' yi'ma

Jä tsa köö pa' yí'ma

Yimi' sa tó

Yími' sa tó

Chikuá juo' jmoa jmíí

Chikuá juo' jmoa jmíí

Sɪɪ 'ni jú ala two nɪ majã sa tsako' tsɪ', jmo 'ni jú kuo.

Esa maloo kuŕ náa

Lajä malŕ' náa asa majja jmŕ lailŕ' lalŕ'ntŕ ejä asa maloo
kuŕ ki' tsarö' lailó jmŕŕ na, latŕ yikuä' jŕ malo jña wŕ imasa
abono la'.

Jmŕŕ sama loo kuŕ, tŕ imalŕ' wo tá' jma' ma tsatä' tsarö' ma
tsa laa, mŕkuŕ jña jo nŕkuŕ, elisŕ jmŕ kuŕ jma mi', laí malŕ'
lalŕ'ntŕ.

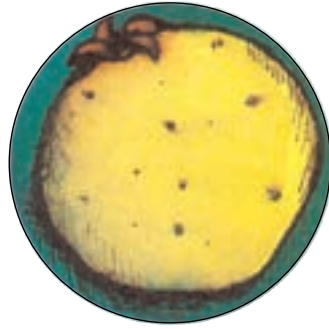
Kiä 'nii köche jú nató tŕ'yi majä achitë' tŕwo ntŕ elŕ'
jña engli.

Eli'

Engli

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Jmo 'ni jú la' chitó t̄wo n̄, j̄na echitó n̄ é 'ni mati
as̄t̄'.

Eli 'yē re' moo'
natsi lajt̄ n̄i'no'
ikū e'lä n̄i ja'
lail̄f̄ n̄ino'.

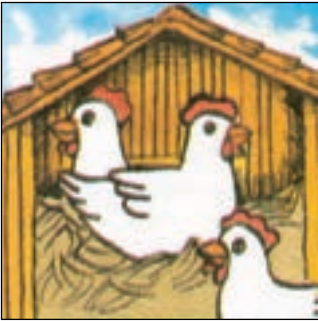

Sí'ni

Lají tsarö' te' si'ni ki', sä tsa te' sí'ni ka' ki' jña sä tsa te' sí'ni chijut' ki'. Ijua' ewt lö' l' sí'ni emalö' jä jmo tá, st lajä jmakë tá jmo, lailt' sí'ni t'na, sí'ni señi, sí'ni tó' kuta, sí'ni yi jña sí'ni juo', lailt' sí'ni natö ttwo nt.

Jmo 'ni ttwo nt ela'l' sí'ni, jña ja' l', chitë 'ni ñí moyi kia' eta' jmo sí'ni.

JMĪ JUO' JMOA JEJUĪ

Ema' 'nä kö jmĭt juo' nga' tĭ jejuĭ kiä, jmĭt t̥'a Säta Ro, erö jmĭt jmalea jmo'a jejuĭ matĭ ma jajĭta jmĭt majä r̥ jna jejuĭ. Wĭ ikiä kie ñĭ jña ikiä kie kia tĭ jmĭt lāa, ejä lö' jñā jmĭt rō jmoa sijntĭ isoa ka' kuajuĭ lo jmĭt jña jmĭt juo', jña jt̥ esĭ'a 'ma jñinoo tĭ'y̥, majä soa t̥a'lo jä, tsai' tsa tatsĭ, jōma' fĭa lö' enat̥ 'yi 'ma jñinoo, eĭa eliki' 'yi 'ma, majä ejä tĭ tsai' e'lä soa 'ma.

Mati jmo a 'ntĭ isoa ka' kuajuĭ ejmo tajut̥ tsarō' tsatä' lajt̥ 'ñia sesiö majä sawa' tá li, jña kuĭ kuajuĭ tsa tä' kuajuĭ

kiä jña j̄t ja' l̄kuřa, w̄t ejä jmoa lajã majã re t̄t jmt̄, jña j̄t
kö soaka' kuajuť mi', kuajuť 'ye jña kuajuť tsoo. J̄t̄ tsa
tajã te'a tsa tsakã' kuajuť tala' t̄o jmt̄ jã tsai' tsa'ña, jña j̄t
tsatã jña kuã. J̄t asa ta'lã tsai, e'yã t̄sta tsakã' ja'.

Laj̄t kú nalo' tala' jmt̄ i' sä jã ikã Tsaitã, ejma ch̄ia jejuť
kiä jna'.

Jmo 'ni ilá ejmít t̄t̄ jejūt̄ iñi', jñā mati al̄t̄ j̄ä chitë 'ni
tiwo_ela' t̄t̄ jmit̄.

Chí 'ni jú ela' sī echá la jna', majä achitë' ijmo' nī.

Echa tsarö' jua'a etama' t*j*ö lokua e*j*ä sachi n*i* 'ya' ki'a. Kö jmi*t* a*j*ia rö' kö k*i* jmi*n*i, e*j*ä ajua' 'ya' nama'kö' 'ni lokua mi', asa chi n*i*jua' akö' jna, kua tsachi t*s*i jna e*j*ä a'moo kö ju'i keso kia' s*i* ekata' k*i*, erö chejmi' jna, s*i*' ela' t*t* na jua' 'ya', eu' 'ni jmi' majä t*t*', i' 'ya' ajmalel' jmi' jä lati ija n*i*'tu'a, kö mati a*j*i'a t*t* imakua lokua asëa jma sä, jna ijua' kömi' sa atsa jmi', jna s*i*' mar*t* jna n*i*' jmi', kö' la' ajma ka lokua jna, tsa ngo 'naa lokua e*j*ä a*j*ia rö kö n*i*'kö is*i*' lokua, chisä'a kö kö juo', nama' t*t* ikö' 'ni lokua, asa likö' jna lali'n*t* esa j*ø*'*ø* jmi' ku'i chisä' n*i*jua' at*i* eta', sä' kö' jmi' alá kua n*i*ti jna, jo jä. Kö mati al*w*o sajna' lokua, e*j*ä at*i* 'ya' kö asa eal*t*, mi' jaw*t*' ajma mi' 'ya' t*s*i w*t* ial*t* kaa ajmalea 'naa lokua, ingi jaa ajea s*i*' lokua kö yi' ma', kö mati achea, nama' ase jma lä'a, jna r*t* kö mi', naakö' jna kua n*i*j*ø* jna í itsä s*i*' na kö'o jna mati kuä', ya' jo jä kö n*t* ikuo', asé í jma kuä' lokua, w*t* tsa achitä n*i*' s*i*' ila' l*t*'n*t*.

Echí n̄jua' s̄ta laj̄t̄ ejmo'o kö j̄m̄t̄, laí chit̄ë éajm̄o kö
j̄m̄t̄ mati makua jmo yi lá.

Jejuť ikiä kiä n̄í s̄t' junio, j̄m̄t̄ñi
j̄ni n̄i jmo' t̄t̄ t̄ö mi' n̄i.

Lö' i 'ñia nats̄t̄ jó mal̄t' mati an̄oo ima r̄tkuť, j̄m̄t̄ t̄ij̄ia aj̄i óo
j̄öma' arö' n̄i, mati al̄t̄ jä au' kö s̄t̄ mi' kafe, j̄öma' aj̄male
s̄t̄ moyi kö mati al̄t̄ t̄ö m̄oo aku' j̄ña mal̄t' i j̄ña, t̄t̄ma al̄t̄ ku'
jä ajmo' kö mi' yi majä atso'o ijmo ikö chee moyi jmo'
jä, tsa aj̄male jna s̄t̄ la' at̄t̄ ial̄t̄ i 'ñia moyi j̄öma'aku'
chañi', j̄ña mal̄t' i t̄ö mati al̄tku' jä jna tala' aye' tu'u aj̄
köl̄ø mi' 'nee ki' iako N̄ijm̄t̄ j̄ña tsa jatä' kua' ngo' m̄t̄ paa
t̄t̄, tsa aī tsa tä' N̄ijm̄t̄ w̄t̄ kö mi ato' tsa kua' ngo', j̄ña tsa
N̄ijm̄t̄ asa eato'a.

Lö i' ma aye' tu'u mati atsä koa, tsa aj̄malee jna s̄t̄t̄ moyi
la', j̄ña jmakö' 'noo n̄i yi s̄t̄t̄, ejma øø kömi' é'na chit̄ë n̄i
yi, an̄t̄ ajmo lat̄t̄ ial̄t̄ i 'n̄t̄ moyi la' j̄öma' aj̄ña kö mi' w̄t̄
ea'loo kö j̄m̄t̄ kua jmo t̄á, s̄t̄ eal̄t̄ kiä m̄oo moyi tala' kö
j̄m̄t̄ jä, tsa aku' mati an̄i 'yä ts̄t̄ w̄t̄ eal̄t̄ kö j̄m̄t̄ jä lö' ema
ak̄t̄ ts̄t̄ ma jmo, j̄ña j̄t̄ er̄ø akuť mati at̄t̄ i'kiä taan̄i.

Chitë 'ni ela' kř tsř' sř echqa nř jna ikä', jmo 'nä kö jú
majä asř' laisř.

Lajä malř' juř tikiä ifř Ojmi emq jmi mati lijuo' jmi, jmi í
jmi, lakö ilř' wo mř ite' sř'ni jña ima jmo tsa tá ema tsai
ejña, jña sá jmiř lajña kuajuř tř jö wř nřjua' machii inaj
jmi. Ee jú la che' iku tsu kwalř' Tsaitá Nijmi, ejä a'noa lai
ajmo, ajnřa tö jmi juo', jmi jř'jña jmi sée, majä aso qa jmi
jejuř itä' tsa Ojmi, wř chř amř Chima' Ojmi, jña jř ejä
ajmoa majä tř ilijuo'i' jmi řä itä' tsosi, wř jua'a ase jma
te' ko jmi á Make, wř jmi jmo eli yi nai' ju' 'ñii, ejä asote'
wř e'lä imai yi lalř'ni, ejä mati aka' lajř na'ma mate' i
aq'jmi ifř jejuř kiä, enajř'a lajř tö jmi, majä lisá wř yi třřř.

Ẹ 'ni echitó ilá.

Tákua' tá

Jǎ tákua' tá mi'
ja' ka'yä 'yi jm̩kuɪ
ja' 'yi chilikuo mi'
jña chíí kō lí kuo'oa.

Jña lí jä aji' m̩ mi'
m̩ mi' jä aji' w̩jli
k̩ nga' tsami w̩' mi'
lakö' jo' ki' 'yé jna.

Sit 'nä kō sō mi' t̩wo̩ n̩ jña chitā ĩ jña jo tsa ẽ sō.

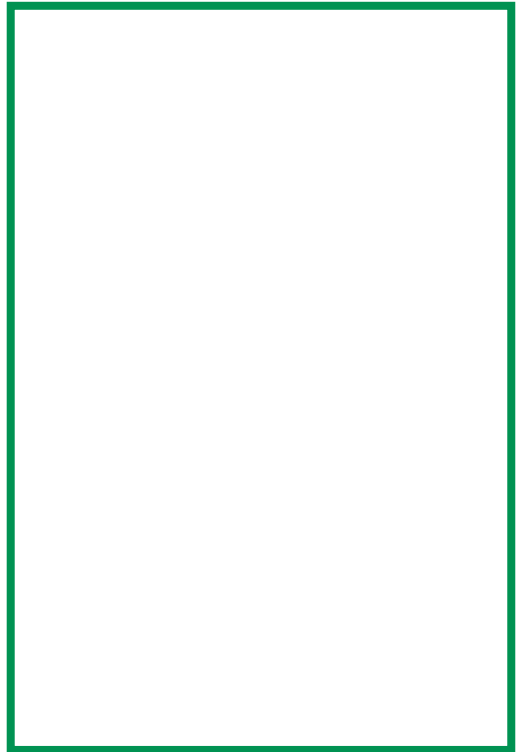

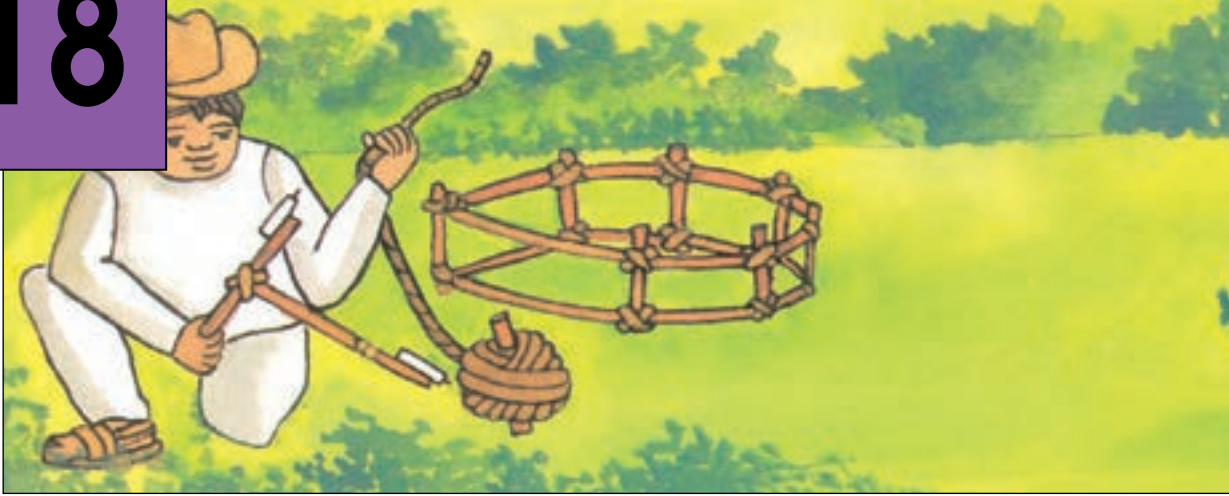

TSATÄ MATÄ' NÁA

Lajä malĭ' náa tsaii majmo jmiĭ i'sä lajĭ tsa sa kuu, jña etajä matä' tsatä, tsai' ná' tsa majmó jmiĭ, lajĭ tsa ma anĭjuĭ tá lá, lajĭ tsa malĭ mayetö maĭĭ tá tsatä, si tĭ sama aĭġa mayetö 'ni' juĭ malĭa robata, jĭ tsama jmaeġ robata tala' jmoa jmiĭ i'sä jmatäa lajĭ tsa tsatä' tsaje iné jmiĭ. Jña jĭ mayetö majmo 'ma koo lojmi i'sä, taanĭ jä jña tsa tajä makua jä tsa majmo 'ma koo jejuĭ jmiĭ i'sä. Jĭ ema jmoa kĭ jña jmiġrö tĭ sama atĭ jmiĭ i'sä, wĭ kĭ jä tsaköa lojmiĭ ikiä kieñĭ.

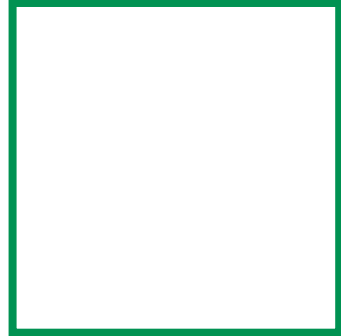

Ejuŋ tsa makuo'a eku', eja juŋ ja' majŋ'a majä tŋ eku' tsa,
jä kuajuŋ jña tu, jña jŋ lajä ikö jmiŋ jä la', majŋ 'a ija kuajuŋ
jña seŋi.

Etaja matä' tsatä ma ajmo jmiŋ, tsajma kë tá takiä, jäa
só jmi', jäa jmo ki, jña jŋ tsami kiä jä tsatä jmo chiro, ani
majmoa náa jejuŋ kiä.

Jmo 'ni jña sñt ela' l' tá takiä tsa iñi'.

Tsaitá kiä ñiti

Tsalä jmaé ikä
tsoti majä 'yä tsia
tajmo tá jejuí kiä.

Lai matä' tsa náa

Lamá ti atä tsa jm̄kuʔ asa mati tsa chí, kö rø la' mata kuo chi tsa jña tsam̄, ejä ma likuʔa tsa iw̄ʔ w̄t jmakë l̄' s̄'m̄ matä'a, ejä mal̄' lajã w̄t asa laj̄t eko'a lal̄'n̄t lail̄' ñí sijñi, jo jl̄t, noo jña ñitu' tía, ejä asë ematí chí rö, ekuo lö' mal̄' chia, lö' jä lö' iakuä lo jm̄t isä tsai, lan̄t matä laj̄t, ijua' i w̄t' tsa kua' ngo' jña tsarö'.

Jú ma ajmo' n̄'ni, kia' laj̄t jú nas̄t jma mi' majä anatë inali n̄t, ijua' t̄ö atsä 'la' jma kö ñíí.

Jmo' 'nä ilá la' jmakö ñii esá.

Eku'a
mí
to
wí'
pa'

Ja'
tí'na
miñi
tu
señi
jú

Moó jmachia ma
ochimoñi
mí'níí
mijö

Ejmoa sí'ñi
'masa
kuoñi
jó'ma
moo

Lajt elá remí' jmoo lailt' tsoo wo' ma alí kuř' jä 'ni.

Ja' tä ñi'nó

Eku'a

'ma jmoa sí'ñi

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

Re jø 'nä ela' tso wo sta t̥ jú jmi.

a b c h e ø f i t̥ j k l m n ng ñ o p r s t̥ ts u w x y

m̥kuʈ	malʈ	r̥ngiʈ	si'ñi	chejmí
ñii	jú	ĩ	ajĩ'	ki
tu	tsi	'y <u>e</u>	Luu	Fii
engia	øa	Beto	nakuʈ	oa
wĩ	Paa	sano	nga	

Remi' laí nast wo t̥'yi kiä 'ni majä ast' jú natö t̥wo ki' wo'.

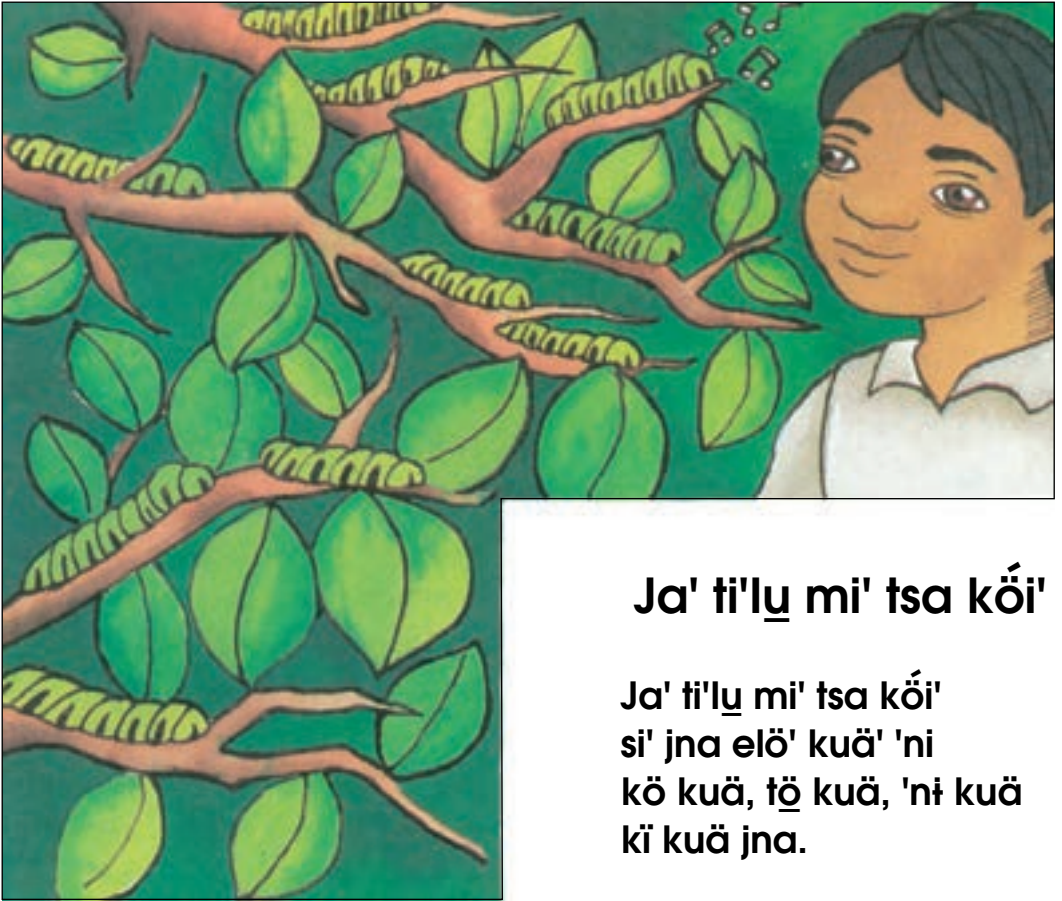
E'lä nĩ jú 'l~~ee~~ jmitä ikä tsarö', sa jú lĩ' jmo mi' nasĩ sĩ
ejmak~~e~~ najua' jma' lailĩ' jú nató t̄iwó nĩ.

tá	sí	chí	'yé	ché
ta	sĩ	chi	'ye	che
t <u>a</u>	s <u>ĩ</u>	chi	'y <u>e</u>	ch <u>e</u>

'Ni tö' s̄ĩ jú ala t̄iwó nĩ, majä lima' etso angĩ chi',
jmo 'ni lö' ichä'a.

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Ja' ti'lu mi' tsa kǒi'

Ja' ti'lu mi' tsa kǒi'
 si' jna elö' kuä' 'ni
 kö kuä, tǒ kuä, 'ni kuä
 kǐ kuä jna.

Ja' ti'lu mi' tsa kǒi'
 si' jna elö' kuä' 'ni
 kö kuä, tǒ kuä, 'ni kuä
 kǐ kuä jna.

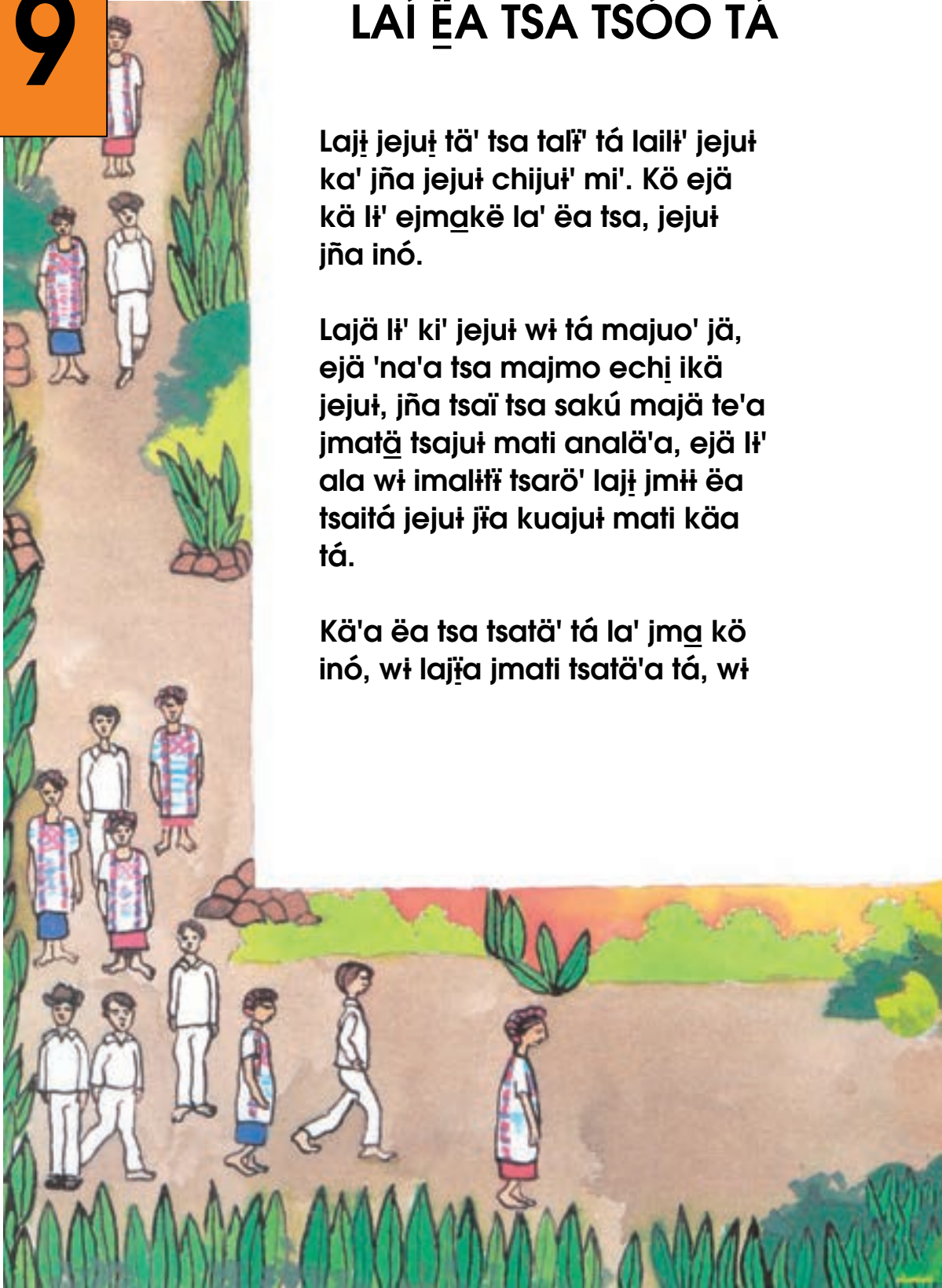
Jmo 'ni ikö sö sǐ tiwo ni.

LAÍ ĚA TSA TSÓO TÁ

Lajj̄ jejuṭ̄ tā' tsa talí' tá lailí' jejuṭ̄ ka' jña jejuṭ̄ chijuṭ' mi'. Kö ejä kã lí' ejmakë la' ěa tsa, jejuṭ̄ jña inó.

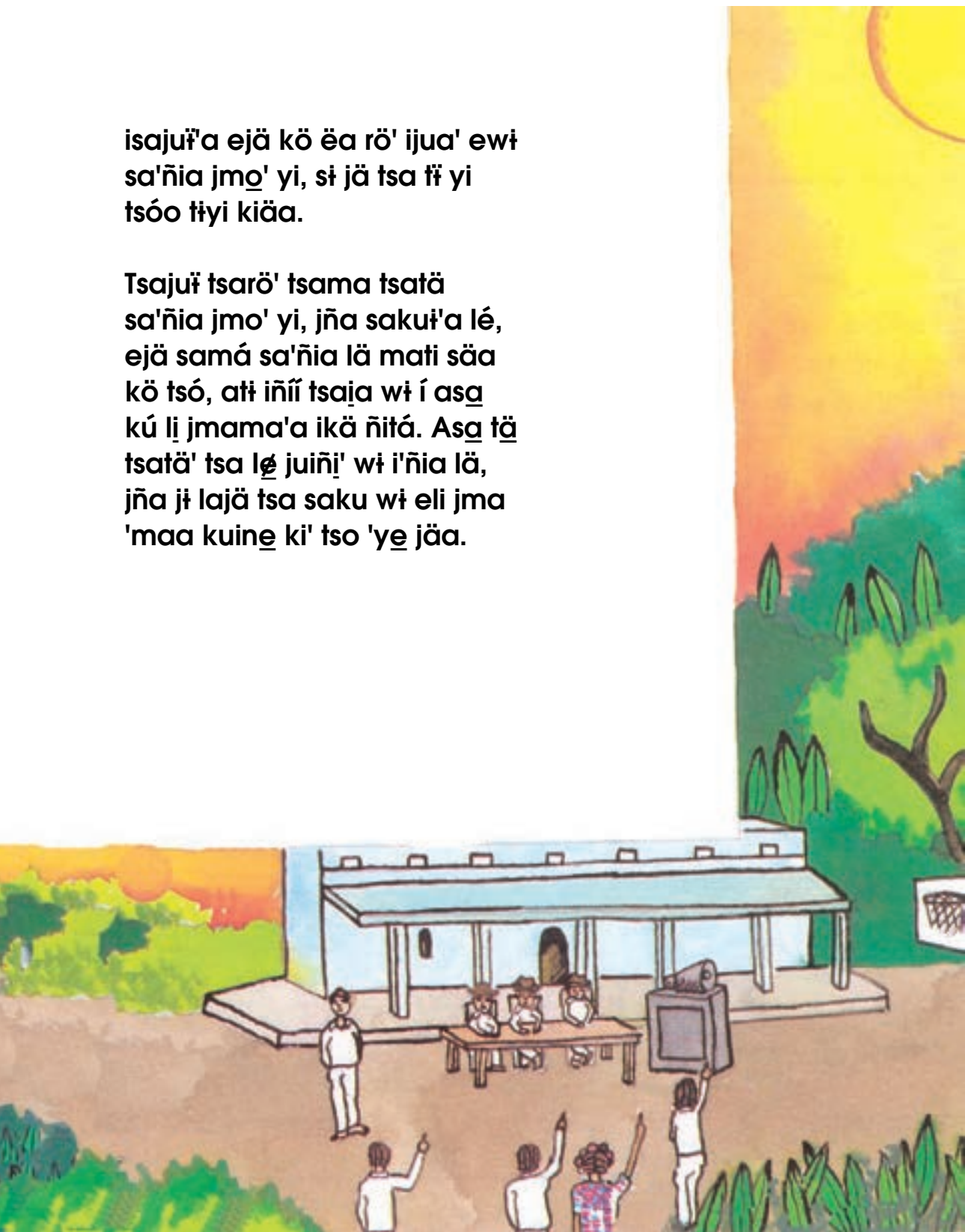
Lajä lí' kí' jejuṭ̄ wí tá majuo' jä, ejä 'na'a tsa majmo echí ikä jejuṭ̄, jña tsaí tsa sakú majä te'a jmatä tsajuṭ̄ mati analä'a, ejä lí' ala wí imalíí' tsarö' lajj̄ jmiṭ̄ ěa tsaitá jejuṭ̄ jĩa kuajuṭ̄ mati kã tá.

Kä'a ěa tsa tsatä' tá la' jma kö inó, wí lajj̄a jmati tsatä'a tá, wí

isajuŋ'a eja kö ëa rö' iju'a' ewi
sa'ña jmo' yi, si jä tsa fŋ yi
tsóo tŋyi kiäa.

Tsajuŋ' tsarö' tsama tsatä
sa'ña jmo' yi, jña saku'a lé,
eja samá sa'ña lä mati säa
kö tsó, atŋ iñŋi tsaia wŋ í asa
kú li jmama'a ikä ñitá. Asa tã
tsatä' tsa lə juiñi' wŋ i'ña lä,
jña jŋ lajä tsa saku wŋ eli jma
'maa kuine ki' tso 'ye jäa.

Jí echí jmo 'nä ju' ñiti etsa tä' sîmi' rö' nä tá, lö' lajî
ejmoa ñiti, lailit', e'yga ju' ñiti, ejøa kuo sîmi', eji' 'lé
kio' ñiti, rø è 'nä tsa, jä tsa lijmati, jña chitè 'nä tîwo
la'jma kö tá ngoa jña ela' sî tá.

Tsaitá jejuí _____

Lajä äa tsaitá jejuí _____
majä 'yä tsi tsa tä' _____
ö tsa ti'yga äa, majä _____
tsai tso tá tsa alijuí _____
tsa natä' jó ki', wí _____
tsai äa tsama ajmo _____
echí jejuí jña tsa _____
tî tsi lajî tsarö'. _____
jña tsa 'ñiá jmo tá. _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Mati sia kö sö, etá jä no'a laisī, lajā laikī tsa tītstī tsa,
lajī tsa ∅ mati alijä, jñā lajī jū ∅ jää, esá e'ne jua'
jma' juo' la' jma kö jú, ejä rø kiä 'nä í etá jua' 'nä
mati taø' 'nä.

Sit 'nä kö sö ilá, majä achitë' laisī sö, jñā jø 'nä ela
jua', ejú kiä st'a simi' jñā jo tsa, tsotī, majä ngī chía.

Rø kiä 'nä í mati ajmo' 'nä jú nató t̄wo ní, jú kö la'
nast st̄ jmakë jua'.

Esa tá ki' tsa
l̄í' tá jejuí.

Ech̄i ki' juí' ki'
nga wí ja' sä
ñi'nó i.

Jä 'ye añi k̄i jmi
ejä asä'a jä 'ye.

Ené yi kó iné
yi ejä sali tsó.

Sit̄ 'nä jú alq̄ t̄wo ní.

Jm̄t̄ matä' tsa kua' ngo'

Jm̄t̄ makua l̄' atä Porf̄t̄ tá, tsa kua' ngo' jma' mata kiä laj̄t̄ w̄o tá' marö ifi jejūt̄ kiä. Laj̄t̄ tsarö' tsa má asa w̄o ki' j̄na jo jä tsa atä' ijä jma' ma tsa jmoa tá, j̄na ase makuoa lä tsa, w̄t̄ laj̄ä ma jmo tsa kua' ngo', ema tsa jma 'm̄a lö' imakäa ki' tsaī tsa atä' tso, majä ma jmoa tá ki' tsaī lat̄t̄ iajöa, w̄t̄ satö jm̄t̄ ma lij̄i laj̄t̄ ku ma jma 'm̄a ikä tsa lí ' tá w̄t̄ jma pi' mi' ma jma 'm̄a ikä tsa marä tso jä.

Kia' 'ni laj̄t̄ jú nató t̄'yi n̄t̄, jú kö la' nast̄, s̄t̄ jmak̄ē jua', j̄na s̄t̄ 'ni lö' ju chä'a.

Ñikuř' li'yee

Ewř' iñi' 'ni ngř jna
esa lí iñi' 'ini kitä jna
wo ialtsä jna
jña itä' lajř tsa kiä jna.

Ñikuř' echa tsř jna 'ni
ijua' ema ajö jna kuřne kia' 'ni
roní 'ni mati ~~o~~ o kia' jejuř Ñikuř'
atř eo' jna e'noo chä'a ijä,
si' 'ni tsa 'na jna eché tsřa
jmřtä mi' cha tsřa ijua' awř jř' ngř.

Echa jmřtä tsř jna 'ni
wř e'na tama' jna 'ni
nřjua' ase tö jmř ajä 'ni
Ñikuř' li'yee mi' ki jna
si' 'ni tsa 'na jna eché tsřa
jmřtä mi' ijua' awř jř' ngř jna
li'yee jejuř mi' ki jna
asa tö jmř 'no jna jö tiso ajä 'ni.

Kiä 'ni í ela' jmoa majä fï' a jmiçhi kiä tsa.

Ejia ñí tsa

Samá ti juř' tsa kö taa,
ejä li lajä nijua' sajña tsa,
ejä la' 'lí juo' tsa mati
ajuř'a. Ejä nijua' sē ejø,
ejia ñí tsa ajuř' jä, majä fï'
juř' ñí'a, nana nijua' sá
mojō koo jä, ejlí tsarō'
mojō majä jīachií' mojō
ñi tsaí, sī tala' chijī jä tsa
chī, etajä kō tsa, ajuř' jä
lajī chī jī tsa, majä lajä fï'
jmiçhí kiäa.

Jmo 'ni ela' jmoa mī ki' tsa jña sī 'ni ela' jmoa.

A large, empty rectangular box with a thick green border, intended for drawing or additional text.

LÖ' ELIJMO JŃA ELI'YEE TSARÖ'

Jmakë la' lř' tsarö' la't' tsa jú ñ'i, ejä jua' jna' jmakë lř'a, wř' kä' la' ř'a, jña kä' 'lęa, ejä jua' jna' kä' la' ř'a wř' kä' jmachia eku', jña lati éř'a lailř' chiro, wř' chiro mař'a náa, e'lä mař'a jmiro. Kuine nř' jua' jna' ekä' řř' tsarö'.

Ajö esa e'ne jua' jä nřua' kä' lř' jna' tsarö', wř' jř' lö' jä kř' jna' lö' ikř' tsa jú ñ'i, wř' jř' lö' jä lijmo tá laiimo tsa sř. Ejä nřua' kö tsó sä'a jña nřua' ache'e řř'i jä tsa sa'lę jú jmi

ejä likuo' jú tsóo kia' lat̩ is̩' jä tsa ng̩' jú kia', ejä 'ne̩ jua'
asa kö li jma' tsa tal̩' tá tsarö'.

J̩ lajã ki' s̩imi' matii jma̩ t̩i yi ejma 'ma̩ tsal̩' tá ki' tsot̩
kiãa, el̩ 'yãa yi, ejmo tsa l̩' tá ñit̩ ki'ã jña j̩ ejmat̩ã jmo'
yi jña s̩ã t̩ jú jmi ki', ejã jmoã lalã majã ng̩ chãa laj̩ wo'
jmo'ã jña es̩ã, majã asẽ ekö jma̩ jma'ã tsa t̩jui̩ its̩oo, w̩
emali 'ñiaa ng̩' tsoki'. Ejã ñjua' s̩ẽ ekö ajma'ã 'nä kuatã'
'nä ijã ing̩'ã tsó ki' tsarö' tsa 'l̩ jú jmi ijua' ew̩ lö' l̩' 'nä,
w̩ ema ma'ã 'nä kö ñi̩ k̩ jna'.

Jmatĭ' 'ni laĭt engĭa ilá, lö' eangi chi' ejĭa ima ajmo'
nĭ 'ni.

Elq' lĭ' tsarö' kä' ikä tsa jú ñi'.

Echĭ etá tĭ tsa jú jmi la'i tsa jú ñi'.

Efĭ tsa lĭ' tá likuo'a tsarö'.

Ekö likuo tsarö' jú nĭjua' a'ye'a kö tso ijua' ewi la' sali 'lĕa jú ñi'.

Ekĭ tsarö' lö' ikĭ tsa jú ñi'.

Echi jmatĭ yi tĭ jú jmi.

Ekö li jma'a tsarö'.

Aĭi' ngĭ' tsarö' tso ki'.

Eküĭ' tsa ngĭ' tso ki' tsarö'.

Esä kö lee inatö lö' elijmó jña esa lijmó, e'lä enatö ijä eki' lajĵ tsa, sí jĵ ñijä chitö eki' tsarö' tsa 'lĕ jú jmi echitö tĵwo nĵ.

Ejuĵ tsarö' tä' lakö ifi Ñijmí tsa 'lĕ jú jmi. Ejä ajmoa lee majä jmakia lajĵ eĵĵ tsarö', lailĵ jú 'lĕa, lajĵ etaĵia, jña ela' tä'a, ejä 'nejua' 'jĵ lö' jä kĵ tsarö' lö' ikĵ lajĵ tsa sĵ tsa tä' Ñijmí.

Chitë 'ni tĵwo nĵ ela' ngĵ chi'i jú natö tĵ'yi nĵ, etsó lití jú nĵ jña jo asa.

Esá e'lä ñi jú 'lɛɛ jna' tsa kö wĩ, mati ee lajɛ esa, jña
jɛ e'lä jú sá mati ee köñí esá, lailí' enató tɪwo nɪ, enɪ
jɛ 'ni majä jöma' ajmo' ijmo' nɪ.

mɪ 'ma _____

tajá' _____

misöjó _____

mito' _____

míkee _____

mɪ _____

tanee _____

míó _____

wɪ' _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Ela' manit̃ä' tsarö' náa

T̃imá samá aq̃ jmĩ ifĩ jejũ kiä, laj̃t̃ tsarö' tsa matä' ja' kiä, manit̃ä'a jũt̃ ka' ja' jma'a, ejã mal̃' laj̃ä w̃t̃ asq̃ jũt̃ into' karo mal̃', jũt̃ ñi'no' jma' manit̃ä' tsa, jñã j̃t̃ jũt̃ ka' ja' jma' majnt̃ä'a laj̃t̃ elõ je, jñã ejũt̃ ja' masä mal̃' jmĩt̃ j̃ä, w̃t̃ e'lä wõ masa imá 'yã nó maku' ja', jñã j̃t̃ ejũt̃ tsa matä' laj̃t̃ jejũt̃ í aq̃ jmĩt̃, ï tsaï natä' t̃tkiä ejã a'nt̃'a ja' kiä mati natä'a.

Mati al̃t̃ jmo'o 'ni echit̃ö̃ t̃t̃'yi ñt̃ majä, as̃t̃' t̃iwõ ñt̃ laĩ mal̃' jmĩt̃j̃ä, laĩ k̃t̃ ts̃t̃', ech̃ĩ jñã jo sach̃ĩ manit̃ä' tsa, jñã er̃ẽ w̃t̃ k̃t̃ ts̃t̃' matä' tsa lal̃'nt̃.

Sìt 'ni ilá jma kö ñí laj̣ṭ esa ñi'no lö' eṃṭ ṭwo ní.

'Ma jmoa ṣ'ñi

Mi 'ma eku'a

Laj̣ṭ moó ku'a

Laj̣ṭ moó jmo oṃṭ

Sa kö mati chaa tsa jú, eli 'lee jna' lai'le ja' jñatä' ñí echa jaa.

- Tsa chaa jú: Kö' juŋ mangŋ jä lokua, eja achea kö kī kua eja aä' jä 'ya'.
- 'ya': Ewŋ la' aji jna 'ni na, tama' mayeja sama aku'.
- Lokua: Ere lŋ'a nijua' kö'o jna sŋ ee' 'ni tsape' mi' jna e'lä juŋ' kiä jña jŋ e'lä noo kiä jña echi naloo 'nŋŋ.
- 'ya': Jo' etsoo wŋ asa ma akŋ tsŋ enŋ, ela' chi jmo lŋ' .
- Lokua: Ajo ewa' ta ni ee moto chi kŋ jŋ' je jna kuakiä, majä re liko' lajŋ ee.
- 'ya': Jo' kua etsoo na ya' kua chi jña' 'ni intala' ñi.
- Lokua: Jo na jna.
- Tsa chaa jú: Tsa ngo 'ya' nakiä moto, kö mati mano lokua majtea moto tsa a'li imasi' jä jña jua'a mati nga'.
- Lokua: Juiari' 'ya' ki', ewŋ la' kŋ tsia jña 'mo kii, kua ku' 'ya' mijä mati kuä'.
- Tsa chaa jú: Kö mati kuä' 'ya imakua jä lokua eja jea tŋla tŋnŋ, ase lokua jma sä.
- 'ya': Kö' la' saku' kii na.

ELIJMO TSARÖ'

Ema ngo jú juł ima jato' nı jna'
 kä' lř' jna' tsa jú jmi, jña kä' lř'
 tsa jú ñi, ejä jua' jna' jmakë lř'a
 wı kä' ta fřa.

Kuıne laa kä' lijmo tsarö' tá
 lai'nea, ajö la' ijua' tsaı tsa kö'
 jja, jña jř eli ëa tsarö', jaa tsa
 lingo ñi ki'a tsalı tsa chí kiäa, kö
 enı 'na' kö ejma øø kö mi' tsa lř'
 tá ki'a.

Ejä sa jmit sama alichij tá ki
tsarö' wí tá jä 'nea jmoa tá
sakut' tsarö'.

Echij lali'nti nijua' lajĵ simi' tsa
'näa ñiti re akäq í lö' ee tsoĵ
kiäa, jña nijua' a'no t'a jú chaq
ñi yi sĵĵ, e'lä wí liñia, eja
elijmaäa rö', majä re wí' tä'a,
majä asë tsa sĵĵ jua' enajmo ki'a
jña eta' jmoa, wí jma a ma lijua'
ejmoa, jña enajmo' ki'a, anĵ
rewĵ' litä' tsarö'.

Chitē 'nī tīwo nī, lajī ejä efī sīmi' latī isa ma atī kiā
jñá ñi'a.

Samá 'lɛɛ jña tsarö', asá ee laisi tsa, kä' jua', lanɿ laí
chitö tɿwo ni.

Tsa chikö wí' ka'.
Ti'na akö' na lamá 'yé.
Tsi sä' nga si' kiä.

Lanɿ lijmo' tɿwo ni, mati tɿ ma ajɛ' enatö eta' jmo la'
jma jä tsa natä tɿwo ni.

Elá jmoa mati e'a lajť tsa jú, ejä jmo 'ni kïo' ñitť kia'.

Ekóa

Sa ejña jmitť jä ako sïmi' tä' ñitť kiä, tsa atť sïmi' tä' ñitť ite'e.

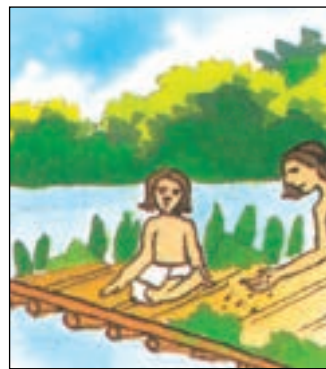

Lajť sïmi' atť lajť iañi koa latä kö jmitť ñi tsajña tsoť Ojmitť.

Emali' náa

Ikiä kie kö sř' marzo
alisä Pini Jua.

Ani mali' ima jmoa
tä Ñijmitť náa.

Lajĭ etá jmo sĭmi' ĩitĭ

Ejma ĩia' sĭmi' jmaĭĭ
sĭ ĩĥa jmo' yi tĭ jú jmi
'lĕ tsa kō wĭ.

Ema 'ĥia sĭmi' ~~ĕĕ~~ tĭjú
jmi 'lĕ tsa kō wĭ.

Echi jmoa í majä sali tso'a

Echĭ ta' sĭmi' omĭ

Echĭ rö'a kua tĭ
samá aku'a ĩĥa mati
alĭ tĭá.

Jmo 'nä jña jo sñ e'no jmo tsa ikä laj̄ esa ekuä jña
jo eloõ ñí kua'.

Ela' kōa i' mati jmoa sī'ñi

Mati jmo tsarö' sī'ñi as_u 'nea jē inatō' i', wī e'ñaa kō i' ju' kuoa, eja tē'a kō metro lö' il' ñi' mī sakuaa atī ikō kō' kuoa, jña i' la kōa lö' ito'a matsi, lö' i'ñaa masa jña jī lajā 'ñaa 'ma che', 'ma 'máa, 'ma tēe jña lajī 'ma ko'a mati jmoa sī'ñi, jña esat' est ikō tsarö' í tajmo 'māa sī ejma kī lajī tsarö', eja jmakīa wī lajā jma' tatīa kōa i' lajī tsarö' tsa jmo tá je, kuine jä lī' ma ta'ñia kō i' anī.

ESÁ ELIJMÓO ESÁ ÑĪ'NÓ

Esa e'lä ñĪ'nó lakö ifi jejuŋ kiä, sa ilĭ' wo jña sá ilĭ' jema', lakö ilĭ' ñĪ'nó 'lä esa lailĭ' na'ma li tía, chiwĭ, mĭ'ma, motóo, moójmo, moósĭ, moo, 'ma jmo sĭ'ñia jña esaĭ' esĭ ñĪ'nó.

E'lä ñii la' jmakö ema aé la jna sa ñĪ'nó lailĭ' 'ma tía; esa 'ma tó, 'ma to, 'ma neli, 'ma kĭ', 'ma yimó, 'ma 'yé, 'ma neli wa', 'ma yamo, 'ma ñĭ', 'ma ñĭ' 'ma, jña esaĭ' 'ma sĭ te' lailĭ' wo. Sa 'ma kuä tá jña sa 'ma kuä tĭmi', asa ejmo ijua' ewĭ la' kuä, echĭi jñĭ jña jmo í lajĭ ñii 'ma wĭ ejmo tá ikäa, jĭ lajĭ ikö che ema aé nĭ jna', ejmake tá jmoo, eja sachĭ kuó cha wĭ ase ilikiä mati alĭ jä.

Lailĭ' lajĭ ñi 'ma ma aé nĭ jna', ewo'a reilo, 'masa, che', 'ma le', jó 'ma, echĭ jó 'ma jña sĭ'ñi, jña jmoa eto'a ju', anĭ lijmo, jna ikö chee ema aé ni jna'.

Jmo' ni jña sñ eta' jmo ikä tsa esá ñi'nó jejuť iñi',
chitë 'ni ela' sī.

Sá inatóö ee jú mati kö easa lijmo'o jña jo elijmo'
'ni lailí' enató t̄wo n̄.

N̄jua' aj̄' kö ichtó kö
namó m̄chi 'l̄t̄ ej̄a
'neju'a' asa likuo' ko w̄
esa elij̄ 'ni.

Mati j̄' chitó alá ko jūt̄
ojūt̄ laj̄a 'ne ju'a' asa
litso karo kutí w̄' l̄o'
ichtó la.

Ej̄a nali' alá maj̄a sa kö
li tsoo tsa kuakīa karo
kutí, w̄ sá inajli jūt̄, ej̄a
jmoa laj̄a maj̄a makua
jña tsa kuakīa karo mati
añ̄a ij̄a.

Lala jmoa ø'a tsa aj̄ūt̄' li
tsat̄a'a, ej̄a li' lant̄ maj̄a
re li nit̄a' tsa, jña n̄jua'
jejūt̄ juo' nali' ant̄ k̄i'
kalle, ej̄a 'ne ju'a' t̄jūt̄
inalí j̄a tsató' karo.

Sö ki' tsa tsonó

Iwĩ' ngĩ jna ijä ima altsää e'lä ekĩ tsĩ jna, lajĩ juĩ ingĩ jna wĩ 'ñemi' jna ngĩ lajua' kö moó maata' jmakö' jia lio'o, jña jmakö' lí kuaya' ajö jna.

Jmakö' cha tsĩ irö wö kii, jña jee íitsä 'yé ijua' 'yé sachi lí, wiji asë e'ng jna wĩ 'ñemi' jna ngĩ lajua' kö moó maata' jmakö' jia lio'o, jña jmakö' lí kuaya' ajö jna.

Emaloo moro wo tá'

Lö' ma tölö ní malí' lalí'ntí lamá maloo moro lakö wo tá' imafí jejuí kiä, lají tsa majní wí ematä' tsa sá kú tsa matá kuö ku tíjñá, jña e'moo makí moro ejä matí tsarö' ku, jña jí emá tsatä' tsarö' tsa jejuí má tsajmoa tá je 'maro tí wotá'.

Jña lajä ma jmo tsarö' kö mají'a moro mati aloo ikä tsai tsa akuo ku wí jöma' ma jma 'mqa mati alíjã, kö jmí alí ase ijma asia ku ki' tsa ma a'ní moro, ekuó jmí ajña tsa matá í tsia makäa 'maa sí sató jmí kuq ku ki'a. Kuíne jä atsä jñíí tsarö' moro latí iaq jmí ilí' lalí'ntí.

Síí 'ni tíwo kö emá asó jña jejuí iñí' lalí'ntí.

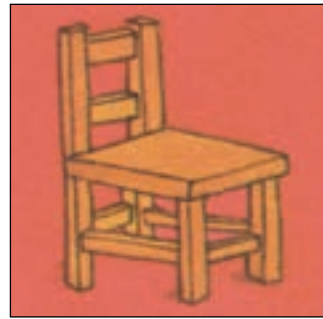
Jma 'ni ja' jña jo 'ma natsɪ lakä iñi', jña chitë 'ni ela'
jmalíí, mati 'nee jmo í, laí chitö kö tiwo nɪ, jmo 'ni esɪ
wɪ'.

Lajä 'ne jua' ilá asq
liki' jna' na'ma, majä
sachq (jña nɪjua' aki'
kö 'ma emajuo' jñi
jna' kö esɪ).

Etia jo'ma

Ema asi' 'nä eliki' 'ma n̄jua' sá tá jmo ikä tsarö', lal' laj̄
na'ma t̄ja jo'ma chijn̄ja s̄ñi, ejmoa ete' ju' eko'tsa kuine
jä na jmo' ikä, ajö lö' tsarö', eki' laj̄ tsa na jmo' w̄ laj̄tsa
ko' eli' jo'ma laí nató tiwó n̄.

Natë 'ni tiwó etá' jmo la' jma kö enató n̄.

E'lä eljmoa jo'ma
sá itä' tsarö'.

LAILI' JEJU' INÓ JŅA JEJU' JUO'

Nĭjua' maku' jeju' Maloo, emali
jua' 'ni laili' jeju' juo' jņa jeju' mi'
laili' inó iņi'.

Lajä li' jeju' ka' erĭjā semĕto je
kaye, esa ju' ñii, i'lø, esa bāko,
esa karo jni' tsa, esa koche, esa
tiĕ ka', esa si'ņi tajā itsaku'a,
esa iņii ka', esa itsa 'nĭ ejmoa
sö, esa iĕa ne' esa iwō karo
tsató', Ojmi, Nĭku', Nĭjmi jņa
esa' tisi, esa jmitä yi, esa jmitä
jmi, esä tsaju' polisi', esä 'le, esa
parke, jņa esa' e'lä est.

Laili' inó tō' nee: esä ja' liki' laili',
ti'ng seņi, miņi, tu, kuaju' jņa ja'
tä' jmi, mati sa isia jú jä tsa li' tá
tsóo, eli' sikua' je kaye, sa ii yi
etso' tō 'ni jmi, köchä tsarö' nitä
ju' ti' mati natä'a ti' je jmi kää
jmi, jņa esa je iloo eliki', jņa
esa' est laili' jeju'. Si' laji tōo jeju'
chĭ wi' jeju' juo' sá egsa inó jņa
jeju' inó sa egsa jeju' ka' laili'
laji eku'a, eja erøli' esa laji tō
ni' jeju'.

Natë 'ni ela' ma', jña jo ela' kuř' lř' la' jma_q kö jejuř
nató řiw_o nř.

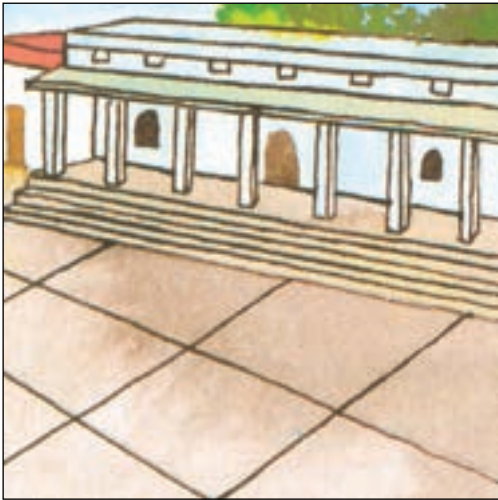
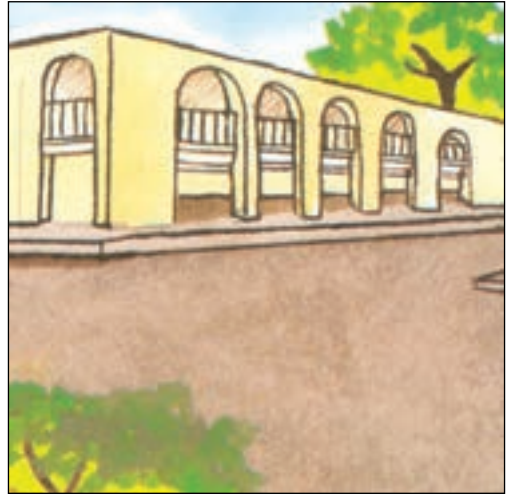

Ase jma 'lɛɛ jna' jú jmi lama 'lɛ tsa ma tsatä matä'
náa, e'lä jú ñi' ma akiä laí natö n̄.

Bī

Feli

Beto

Pee

Rufi

Kaa

cafe

palö

nailo

sala

mora

karo

Jña jú ñi' natö t̄yi n̄ jmo 'ni jú kuo t̄wo n̄.

Mati jmo' 'ni kö moyi, elicha' 'ni laili' ejja ñi yi jña tō
'nt jú, majä li'ña jmo' elá, ejä si' 'ni ela' jmo'.

—A'leø 'ni mati jmo' yi.

—Mati jmo' jmalí jú nga'i kī.

—Sii 'ni jú kuo majä achitē' jú kī nga' jä.

—Jmo 'ni lajä jña lajı ijja jú kī.

—Naji' 'ni laji jú ijja jú kī.

Rø jø 'ni laili' tıwo nt.

Echı wō fı jejuı ite'e, wı tō' juı lōo kuı tala' kö ñı, kuıjı jña
kuı je ché, ejä jua' jna' echı wō wı sá ilo kuı kö' juı kö ñı,
jña ejä lōo nıjua' tá' jmıa wō irı jná kuı, nı kuı jñı tsarō'
elo jña lö' jmıı jıa.

Elōo kuı tee, kuı nee jña kuı lá' ki' tsarō', lajı ñıı kuı jma,
asa elı' ijua' ewı lı' jna, wı kö rø lı' jaı mati alı, kö ejä lı'
ejmakē jnaa. Jña esai' elijmó mıkuı, lailı' ejmatä tsarō'
tı'na, tsokua, tu, seıni, mııni, jña e'läi esıı jmo tsa jña mıkuı
ejä eku'a, lailı' jaı kı', ite', kä jña esát' esı.

Jú kǐ nga'.

tō' juʔ.

kuʔ jǐ, kuʔ je ché, lö' jmíi j̄ta.

Jú kuo j̄na jú kǐ nga'.

Tō' juʔ loo kuʔ kö ní jejuʔ kiä.

Eloo kuʔ jǐ j̄na kuʔ je che.

Eloo j̄na lö' jmi j̄ta kuʔ.

Jú kǐ nga' j̄ia imatō.

Kuʔ tee, kuʔ nee, kuʔ lá', jái, eku' ja'.

Jú kuo j̄na jú kǐ nga'.

Eloo kuʔ tee, kuʔ nee j̄na kuʔ la' ki' tsarö'.

Laj̄t 'n̄t̄ ní jái jma.

Eku' ja' kiä tsarö' laj̄t̄ ní m̄tkuʔ ki' tsarö'.

Ala naj̄i'a jú kuo ij̄ia jú kǐ.

Tō' juʔ loo kuʔ kö ní, kuʔ jǐ j̄na kuʔ je ché, j̄na lö' jmi j̄to
jma' loo.

J̄t̄ eloo kuʔ tee, kuʔ nee j̄na kuʔ lá' ki' tsarö', j̄na laj̄t̄ 'n̄t̄ ní
jmoa jái, j̄na laj̄t̄ ní m̄tkuʔ lá ku' ja' kiä tsarö'.

Kä' l' eko' tsarö' tsa tä' inó, mati jmoa tá je, jña asa
'lä eko' tsarö' tsa jmo tá je.

Natë 'ni eta' jmo enatö ni tiwo.

Jì' 'yé

Eli'ye' rø' laj̄t̄ moó 'ma lí.
E'lāñi l̄' laj̄t̄ moó sa juṭ inó,
ejä l̄' laj̄ä wiji maj̄ta j̄i' 'yé
eli'ye' l̄' mati ø laj̄t̄ tä jmíí ala.

Ema taj̄naa jna' w̄t̄ j̄i' 'yé maj̄ja
laj̄t̄ jm̄f̄f̄ likó jna' jm̄f̄f̄ alaa,
kuaya' jm̄tt̄ää l̄' j̄i' 'yé
laj̄t̄ jna' ta'yee ts̄t̄ mati nḡt̄juṭ j̄i' 'yé.

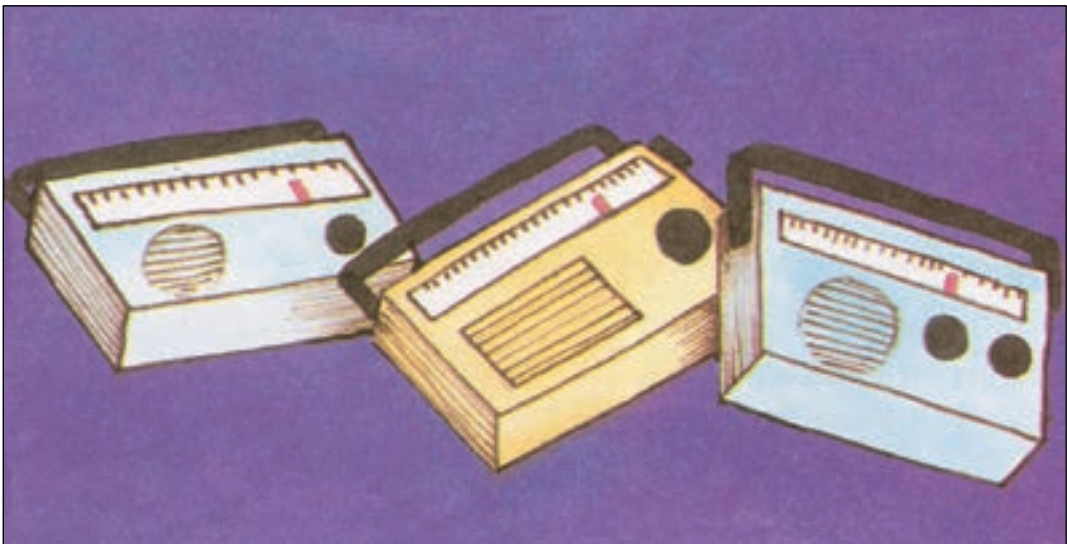
JLU' JUŦ I'LEA JÚ JMI

Ikiä kiä k_ié s_i' noviembre, ma al_i jlu' juŦ i'leä efi laj_i tsarö' tsa 'le ju jmi esi' itä' tsa kö w_i, ö 'na tsa fi jlu' laa, efi tsosi, tsa kuat_a, jña laj_i tsa 'le jú jmi la' 'le' jna' ijua' ew_i jma mi' nas_i.

Emi' sati jä s_i' jmiŦ ajmo jlu' lá tá t_i sama al_i jñe, w_i at_i ikiä kiä k_i s_i' diciembre jmiñii kö mi nats_i ñ_i ná ñalo rits_i kö kua jma jñe Laa Ramire Lope tsama kual_i' tá Chima' ÑikuŦ' jmi jä.

Lai ma ma' n_i 'nä ó 'na tsa ju jmi fi ilá w_i lö' itä' tsai che'e miŦ, eja tajmo ö 'na tsa 'le' jú jmi jä tá lal_i'n_i.

Jña esö tsarö' nóo jú 'leä ñ_i' lá, w_i ing_i chia mati 'le tsa jú jmi kiä, w_i lajä mal_i' jmiŦ sama si' jlu' lá, lö' sö manóo tsarö' w_i as_a juŦ ima 'leä jú jmi mal_i'.

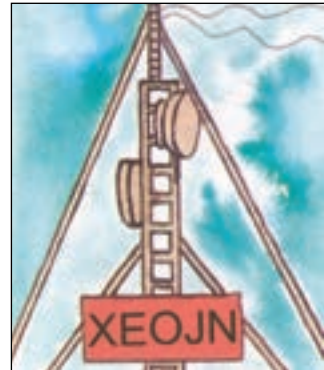

Lajä jma' malí' náa, lamá sama si' jlu' juť i'ləa jejuť kiä, jña yi jma' masía jú itä tsa inó lajť tsa talí' tá nįjua' sa ejmoa jejuť. Na lalı'ní, ase tā jmalí' lajä wť juť ñi' jlu' i'lə tsa jť sía jú ikä tsa lalı'ní.

Sít 'ni tıwo ní ela' maəa jú jejuť iñi'i maná jña jo lalı'ní, jmo 'ni ela' jmoa.

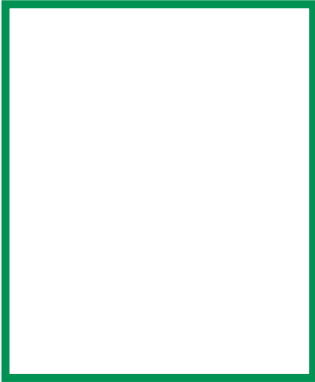

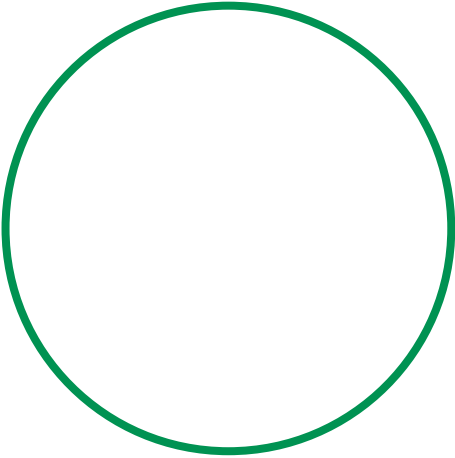

Jmo 'ni jña sĥ, ejña no'o jú 'lĕa juĥ ñi' jlu' iĕa jú, jña e' sa eno'o jú.

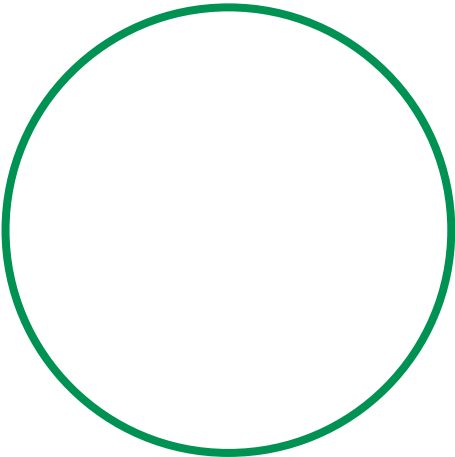
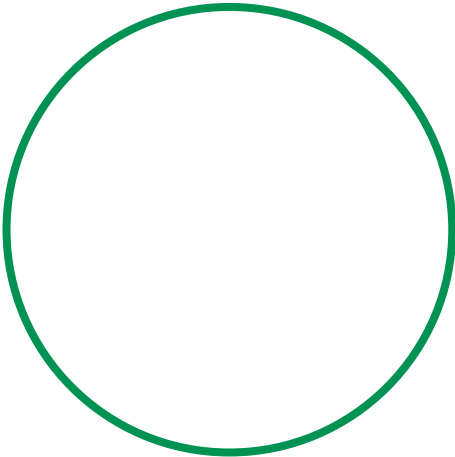

Ajō lī' 'ni ekō ea jú n̄juŋ juññi' jlu' i'ləa, lajā n̄juŋ mati ma ajə tsa jmo tá ijä, eta jä rə 'noa n̄jua' kö esá eal̄ lail̄': é ajmoa, ï ajmo, é jña ajmoa, l̄' ajmoa, aj̄i' ajmoa.

Maloo ikiä kia st' enero

Tsa chī kiä tsa jmo simi ju atä Nobe Contre, ajua' ikä tsami tä' j̄i' el̄a' jmoa simi ju ye sáa jä, lö ïkia mal̄i' mati al̄i le jú ñiti ki' simi' tsa wo' tsa'na ñiti, tsa juŋ tsami añit̄ä'.

Esa ejia ñi moyi 'n̄t tsa, iea jú ijä 'no' 'ni elá majä rə ngi chi' jña jú la' nal̄i' lá.

Eal̄i

Ï añit̄ä'

l̄i' al̄i

Aj̄i' al̄i

Ela' al̄i

Alö' jmittñi alj̄ iaḡ jmf̄

Jm̄ñ nī kömi nats̄ ñiná ñalo nats̄ tölo kiá r̄ts̄ kie töö ma
ajmale jmo tsa kiä komisiö j̄a ijñia jmf̄, ill' k̄ ma' kuné,
ejä ajñia ijä w̄ r̄ malt', jma koo ma' mate' la' jma kö jó
jmf̄, ejūt̄ tsa taf̄ añij̄ k̄ima' jö ma' ajma lea jmo tá jñia
jmf̄, jña ajma ma'a laj̄ na'ma mate' ki' tsarö' jña j̄t̄ ea
jma ma'a w̄ ikä tsama r̄só w̄ ki', lö' jä lö' imat̄' jmf̄.

Tala' kiḡ kiée ñíí ajmoa tá la jñia jmt̄, ejä alj̄ st̄ mayo jmt̄
ñi kömi nats̄ ñiná ñalo nats̄ tölo kiá r̄ts̄ kie kiá r̄ts̄ ñi.

Natē 'ni ilá laj̄ et̄'.

É ajmoa _____

_____

Ī ajmo _____

_____

L̄' ajmoa _____

_____

Aj̄ñ ajmoa _____

_____

Ī ikä ajmoa _____

_____

Jmakē 'l̥̥ jna' lö' niɟuɟ jmiɟ ñí, wɪ k̥ä' mali' jmiɟ kuɟ, j̥
'nä la' i'l̥̥ tsa tá tä tiwo ni.

Li'ya' 'ni jlií

Tli'ya' 'ni ñó

Atí' kuo'o

Sít 'ni ela' 'l̥̥ tsa tá' jeɟuɟ iñi'i.

Tsata

Tsa majúʔ

Tsa lö' r̥̥

Simoo li' kuné

Tsama ñi' jna, tiki jmf itó simoo
simoo li' kuné, juť jä ñí Jna tistt
tsama ñi' jna, kö' jai' jú jna jaa
nijí tsoť, nijí jna' atť jmtt wó.

Asé tó jmfí, jma jø' 'ni ingt jna
jña asé jma no'o, lajt emaø jña ñtt
tsama ñi' jna, kö' jai' jú jna jaa
nijí tsoť, nijí jna' atť jmtt wó.

Lengua chinanteca, Ojitlán, Oaxaca

Tercer grado

Se imprimió por encargo de la
Comisión Nacional de Libros de Texto Gratuitos
en los talleres
con domicilio en

el tiraje fue de

